

**İŞLEVSELLİK VE ESNEKLİK KAVRAMLARININ
SALON İÇ MEKANI VE DONANIMI BOYUTUNDA ANALİZİ**

Oğuzhan UZUN

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MOBİLYA VE DEKORASYON EĞİTİMİ**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

TEMMUZ 2006

ANKARA

Oğuzhan UZUN tarafından hazırlanan İŞLEVSELLİK VE ESNEKLİK KAVRAMLARININ SALON İÇ MEKANI VE DONANIMI BOYUTUNDA ANALİZİ adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Yrd. Doç. Dr. İhsan KÜRELİ
Tez Yöneticisi

Bu çalışma, jürimiz tarafından Mobilya ve Dekorasyon Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: : Doç. Dr. Erol BURDURLU

Üye : Yrd. Doç. Rahmi ARAS

Üye : Yrd. Doç. Dr. İhsan KÜRELİ

Tarih : 03.07.2006

Bu tez, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygundur.

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada orijinal olmayan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Oğuzhan UZUN

**İŞLEVSELLİK VE ESNEKLİK KAVRAMLARININ SALON İÇ MEKANİ VE
DONANIMI BOYUTUNDA ANALİZİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Oğuzhan Uzun

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Temmuz 2006

ÖZET

Bu araştırmada Düzce ilinde yer alan 2+1 ve 3+1 planlı toplu konutlardan 100'er örnek alınmış, bu konutların salon mekanları ve donatıları işlevsellik ve esneklik kavramları çerçevesinde incelenmiştir. Bu kavramlar doğrultusunda farklı tip ve büyüklükteki konut salonlarında kullanıcıların mobilyaları ile etkileşimlerinin saptanması amaçlanmıştır. Kullanıcı-mekan-mobilya etkileşimlerinin; cinsiyet, gelir durumu, eğitim durumu, konutta yaşayan kişi sayısı, konutun mülkiyet durumu, konut büyüklüğü, salon mekanı büyüklüğü ve taşınma sıklığı etkenleriyle anlamlı ilişkilerinin olup olmadığı belirlenmiştir. 200 konut kullanıcısına uygulanan anket sonucunda, iki farklı planlı konutlarda kullanıcıların salon mobilyalarının benzer özellik ve miktarda olduğu; ancak salon küçüldükçe, oda sayısı azaldıkça mobilya özelliklerinden memnuniyetin azaldığı belirlenmiştir.

Bilim Kodu : 711
Anahtar Kelimeler : İşlevsellik, esneklik, mobilya düzenlemesi
Sayfa Adedi : 188
Tez Yöneticisi : Yrd. Doç. Dr. İhsan Küreli

**AN ANALYSIS OF CONCEPTS OF FUNCTIONALITY AND FLEXIBILITY
IN LIVING ROOM INTERIOR SPACE AND FURNITURE**

(M.Sc. Thesis)

Oğuzhan Uzun

**GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY**

July 2006

ABSTRACT

In this study, a hundred examples were taken from 2+1 and 3+1 planned apartment blocks in Düzce, their living rooms and furniture are investigated in terms of flexibility and functionality. Within the terms of flexibility and functionality, it is aimed to determine the interaction between users and their furniture in different types and sizes of living rooms. It has been determined whether or not there has been a meaningful relationship between the interactions of user-space-furniture, gender, income situation (socioeconomic status), educational background, the number of residents, ownership, the size of residences and living rooms and the frequency of moving. The results of the questionnaire including 200 residents show that; in two different types of residences, the living room furniture were similar in terms of quality and quantity, however when the sizes get smaller and the number of the rooms decrease, the users' satisfaction about the furniture features decrease.

Science Code : 711

Key Words : Functionality, flexibility, furniture organization

Page Number: 188

Adviser : Asist. Prof. İhsan Küreli

TEŞEKKÜR

Çalışmalarım boyunca değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren danışman Hocam, Yrd. Doç. Dr. İhsan Küreli'ye sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Hacettepe Üniversitesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Erol Burdurlu'ya, Gazi Üniversitesi öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Rahmi Aras'a, A.İ.B.Ü. Öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Mehmet Budakçı'ya, Öğr. Gör. Nurettin Ay'a, Öğr. Gör. Sezgin Özcan'a, Arş. Gör. Suat Ayan'a, teşekkür ederim. Ayrıca, konutlarını gezmeme imkan sağlayan tüm kullanıcılara da teşekkür ederim. Beni her konuda destekleyen değerli amcam Orhan Uzun'a, ağabeyim Osman Uzun'a, annem ve babama sonsuz şükranlarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xiv
RESİMLERİN LİSTESİ	xviii
SİMGELER VE KISALTMALAR	xix
1. GİRİŞ	1
2. YAŞAMA MEKANİ EYLEMLERİ	7
2.1. Yaşama Mekanı Eylemleri	7
2.1.1. Yaşama mekanı ve insan eylemleri	9
2.1.2. Mekan ve donatım elemanları ilişkisi	11
2.2. Mekanın Özellikleri ve İşlevsel Açılımı	17
2.2.1. Tek eylemler	19
2.2.2. Eylem alanları	19
2.3. İç Mekan Düzenleme İlkeleri	23
3. ESNEKLİK VE İŞLEVSELLİK	48
3.1. Esneklik	48
3.1.1. Yapıda (mekanda) esneklik	48
3.1.2. Mobilyada esneklik	60

Sayfa

3.2. İşlevsellik	74
3.2.1. Mobilyada işlevsellik	77
3.2.2. İç mekanda işlevsellik	79
3.2.3. İşlevsellikte kullanıcı etkeni.....	85
3.3. Modülerlikte İşlevsellik ve Esneklik.....	93
4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	96
4.1. Araştırmanın Sınırları.....	96
4.2. Verilerin Elde Edilmesi.....	96
4.2.1. Anket uygulama ve sistematik gözlem yapma.....	97
4.2.2. Fotoğraflarla belgeleme	97
4.2.3. İstatistiki değerlendirme.....	97
5. BULGULAR.....	99
5.1. Genel Bilgiler	99
5.2. Mobilya Miktarları	103
5.3. Salonda Gerçekleştirilen Eylemler.....	105
5.4. Salon ve Mobilyalarını Yeterli Bulma ve Şu Anda Yaşanılan Konut İçin Mobilya Satın Alma.....	107
5.5. Şu Anda Yaşanılan Konuta Taşınıldığında Salon Mobilyalarında Kullanım Yönünden Ortaya Çıkan Sakıncalar.....	107
5.6. Salon Mobilyalarının Kaç Yıl Önce Alındığı ve Kaç Yıl Daha Kullanılacağı	108
5.7. Şu Anda Yaşanılan Konutun Mimari Planında Değişiklik Yapma İhtiyacı	109
5.8. Mobilya Nitelemeleri	110
5.9. Mobilya, Mekan ve Kullanıcı Özelliklerine İlişkin Karşılaştırmalar.....	111

Sayfa

6. SONUÇ VE ÖNERİLER	144
KAYNAKLAR	149
EKLER.....	153
EK-1. Anket formu	154
EK-2. Konutlara ait dış cephe resimleri, kat planları ve iç mekan resimleri.....	162
EK-3. Salon yerleşim planları	165
ÖZGEÇMİŞ	188

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Eylem sistemi açılım düzeyleri.....	8
Çizelge 2.2. Mobilyalar ve ölçüleri.....	28
Çizelge 2.3. Yuvarlak elemanlar ve ölçüleri.....	29
Çizelge 2.4. Piyano tipleri ve ölçüleri.....	29
Çizelge 3.1. Kullanıcı ve mobilya özellikleri.....	86
Çizelge 5.1. Genel bilgiler	100
Çizelge 5.2. Mesleklere ilişkin bulgular	101
Çizelge 5.3. Mülkiyet durumları	101
Çizelge 5.4. Son 10 yılda konut değiştirme	102
Çizelge 5.5. Son 10 yılda salon mobilyalarını yenileme.....	102
Çizelge 5.6. Günlük faaliyetler	103
Çizelge 5.7. Mobilya miktarları	104
Çizelge 5.8. Salonda gerçekleştirilen eylemler	106
Çizelge 5.9. Salon ve mobilyalarını yeterli bulma ve şu anda yaşanan konut için mobilya satın alma	107
Çizelge 5.10. Şu anda yaşanan konuta taşınıldığında salon mobilyalarında kullanım yönünden ortaya çıkan sakıncalar	108
Çizelge 5.11. Salon mobilyalarının kaç yıl önce alındığı ve kaç yıl daha kullanılacağı.....	109
Çizelge 5.12. Kullanıcıların şu anda yaşadıkları konutun mimari planında değişiklik yapma ihtiyacı	110
Çizelge 5.13. Kullanıcıların şu anda kullandıkları mobilyaları nitelermeleri	110
Çizelge 5.14. Konut tipine göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumluluğu	111

Çizelge	Sayfa
Çizelge 5.15. Konut tipine göre mobilyalarının biçiminin salon boyutu ile uyumluluğu	112
Çizelge 5.16. Konut tipine göre mobilya sayısının salon ile uyumluluğu	112
Çizelge 5.17. Konut tipine göre mobilyalarının sayısının aile nüfusuyla uyumluluğu	113
Çizelge 5.18. Konut tipine göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlaması.....	114
Çizelge 5.19. Konut tipine göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte bulunması	115
Çizelge 5.20. Konut tipine göre mobilyalarının küçük boyutlu değerlendirilmesi.....	116
Çizelge 5.21. Konut tipine göre mobilyaların salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması.....	116
Çizelge 5.22. Konut tipine göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olmasından memnun olma durumu.....	117
Çizelge 5.23. Konut tipine göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlamasından memnun olma durumu	118
Çizelge 5.24. Konut tipine göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olmasından memnun olma durumları.....	119
Çizelge 5.25. Konutun tipine göre mobilyalarının küçük boyutlu değerlendirilmesinden memnun olma durumu	120
Çizelge 5.26. Konut tipine göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları.....	121
Çizelge 5.27. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının boyutunun salon ile uyumlu olma durumu	122
Çizelge 5.28. Salon büyüklüğüne göre mobilyaların biçiminin salonla uyumlu olma durumu	123
Çizelge 5.29. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının sayısının salonla uyumlu olma durumu	124

Çizelge	Sayfa
Çizelge 5.30. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının sayısının aile nüfuslarıyla uyumlu olma durumu	125
Çizelge 5.31. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlaması	126
Çizelge 5.32. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olması durumu.....	127
Çizelge 5.33. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının küçük boyutlu değerlendirilmesi	128
Çizelge 5.34. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması	129
Çizelge 5.35. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olmasından memnun olma durumu.....	130
Çizelge 5.36. Salon büyüklüğüne göre mobilyaların salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlamasından memnun olma durumu	131
Çizelge 5.37. Salon büyüklüğüne göre mobilyaların değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olmasından memnuniyet	132
Çizelge 5.38. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının küçük boyutlu olmasından memnuniyet	133
Çizelge 5.39. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları	134
Çizelge 5.40. Konutun oda sayısına göre mobilya sayısının salonla uyumlu olma durumu	135
Çizelge 5.41. Konutun oda sayısına göre mobilyalarının sayısının aile nüfuslarıyla uyumlu olma durumu	136
Çizelge 5.42. Konutun oda sayısına göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması	137
Çizelge 5.43. Konutun oda sayısına göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları	138

Çizelge	Sayfa
Çizelge 5.44. Kullanıcıların konutlarında yaşayan kişi sayılarına göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları	139
Çizelge 5.45. Konut tipine göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları	140
Çizelge 5.46. Salon büyüklüğüne göre, salon ve salonda bulunan mobilyaların yeterli bulunma durumları	141
Çizelge 5.47. Oda sayılarına göre, salon ve salonda bulunan mobilyaların yeterli bulunma durumları	141
Çizelge 5.48. Kullanıcıların öğrenim durumlarına göre günlük faaliyetlerini gerçekleştirme yerleri	142

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 2.1. Koltuk ve sehpa ölçüleri	20
Şekil 2.2. Oturma grubu duvar ilişkisi	20
Şekil 2.3. Koltuk-sehpa ilişkisi	21
Şekil 2.4. Televizyon izleme eylem alanı	21
Şekil 2.5. Kitaplık ve çalışma masası ölçüleri	22
Şekil 2.6. Sohbet alanının düzenlenmesi	23
Şekil 2.7. Ana trafiğin oturma eylem alanının dışından geçmesi	24
Şekil 2.8. Ana trafiğin yaşama alanının yanından geçmesi	24
Şekil 2.9. Yaşama alanından geçilen mekanlar.....	25
Şekil 2.10. Mobilyaların kullanılışı için ölçüler.....	25
Şekil 2.11. Masa ile duvar ve servis ilişkileri	27
Şekil 2.12. Odak (toplanma) noktası.....	30
Şekil 2.13. Alçak sehpa ile koltuk arası uzaklık	30
Şekil 2.14. Geniş aileler veya sık sık eğlenenler için tasarım.....	31
Şekil 2.15. Kuyruklu piyano içerecek bir oda için en az uzunluk ölçüsü	31
Şekil 2.16. Üçlü kanepenin şöminenin karşısından kaldırılması	32
Şekil 2.17. Birincil mobilyaların kapalı bir şekilde şömine önüne gruplanması	32
Şekil 2.18. Kapı yerlerinin odanın sonlarına yerleşmiş olması.....	33
Şekil 2.19. Birincil ünitenin odanın sonunu kapsayacak şekilde yayılması	33
Şekil 2.20. İkincil sohbet ünitesinin müzik veya oyun grubuna dönüştürülebilir olması durumu.....	34

Şekil	Sayfa
Şekil 2.21. Yazı veya çalışma grubunun solda, müzik ya da oyun grubunun sağda yer alması.....	34
Şekil 2.22. Birincil ve ikincil sohbet gruplarının birleşmesi.....	35
Şekil 2.23. Kapı yerlerinin salonun uçları yerine kenar duvarlardan olması.....	35
Şekil 2.24. Düzenlemelerde merkezden şöminenin çıkarılması	36
Şekil 2.25. Merkezden sapan düzenlemelerin odayı bölmesi	36
Şekil 2.26. Küçük bir alanda birincil, müzik ve oyun grubundan birinin azaltılması	37
Şekil 2.27. Birincil sohbet grubunun kuyruklu piyanonun dahil olmasıyla kesilmesi.....	37
Şekil 2.28. İki daha küçük ölçülü sandalyenin şöminenin sağına ve soluna konulması	38
Şekil 2.29. Geçiş ölçüsünün arttırılması	38
Şekil 2.30. Geniş giriş geçiti	39
Şekil 2.31. Trafik geçişinin odanın sol uç noktasından geçmesi	39
Şekil 2.32. Oyun masasının piyano kadar yer kaplaması.....	40
Şekil 2.33. Dört veya daha fazla mobilya grup ünitesi	40
Şekil 2.34. Sandalye seti şömine merkezi ilişkisi	41
Şekil 2.35. Şöminenin her iki yanında sandalye çiftleri yerine ikili koltuk kullanılması	41
Şekil 2.36. Şöminenin odanın sonunda yer alması	42
Şekil 2.37. Müzik bölümünün çıkarılarak yemek yeme alanı olarak ayrılması.....	42
Şekil 2.38. Kanepenin şöminenin karşısına yerleştirilerek tekil ünite olarak bir arada tutulması	43
Şekil 2.39. Oturma grubunun duvara yaslanması	43

Şekil	Sayfa
Şekil 2.40. Üst kenar ve şöminenin karşısındaki ucun kapılar için elverişli olması	44
Şekil 2.41. Birincil ve ikincil grupların birleşmesi	44
Şekil 2.42. Bütün alanın tek bir ünite gibi davranması	45
Şekil 2.43. Dört ünitenin birden kapsanması	45
Şekil 2.44. Şömine önündeki mobilyaların değişimi ile salona kuyruklu bir piyano konulması	46
Şekil 2.45. Simetrik düzenleme	46
Şekil 2.46. Yay şeklindeki kanepenin yer aldığı düzenleme	47
Şekil 2.47. Üç grup ünitesinin aynı düzenlemede yer alması	47
Şekil 3.1. Mekanda düzenlemeler	49
Şekil 3.2. Genel mekan oluşumu	50
Şekil 3.3. Yapı sistemi mekan ilişkisi	50
Şekil 3.4. Taşıyıcı olmayan duvar ile mekan ilişkisi	51
Şekil 3.5. Duvarların mobilya parçası gibi davranması	51
Şekil 3.6. Yapı sistemiyle iç mekanda sağlanan esneklik.....	55
Şekil 3.7. Geleneksel Türk evinde esneklik.....	56
Şekil 3.8. Mekanın nötr bırakılması.....	56
Şekil 3.9. Nötr mekanın değişik şekillerde düzenlenmesi	57
Şekil 3.10. İç mekan yapı elemanlarını oluşturan donatılarla sağlanan esneklik.....	58
Şekil 3.11. Etkinlik tefriş içeriğinin sıkı uyumlu olması	67
Şekil 3.12. Modüler ve sabit mobilya düzenlemeleri.....	68
Şekil 3.13. Esnek mobilya düzenlemeleri	69
Şekil 3.14. Ürün-işlev ilişkileri	75

Şekil	Sayfa
Şekil 3.15. Mekanın görsel ağırlığını ve dikkat çekiciliğini arttırıcı özellikler	76
Şekil 3.16. Tasarımcıya göre konut çevresi	81
Şekil 3.17. Mobilyaların düzenlenmesi.....	82
Şekil 3.18. Görsel ölçek	85
Şekil 3.19. Birinci mekan düzenlemesi.....	89
Şekil 3.20. İkinci mekan düzenlemesi	89
Şekil 3.21. Üçüncü mekan düzenlemesi	90
Şekil 3.22. Dördüncü mekan düzenlemesi	90
Şekil 3.23. Beşinci mekan düzenlemesi.....	91
Şekil 3.24. Altıncı mekan düzenlemesi.....	92
Şekil 3.25. Yedinci mekan düzenlemesi	92
Şekil 3.26. Sekizinci mekan düzenlemesi	93

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Yaşama mekanı	10
Resim 2.2. Salon mobilyaları	14
Resim 2.3. Yemek mobilyası	14
Resim 2.4. Büfe, kontr büfe, vitrin ve konsol	16
Resim 2.5. Odak noktası	23
Resim 3.1. İç mekan yapı elemanları ile sağlanan esneklik.....	57
Resim 3.2. Mekanda yatma işlevi gören ünite	59
Resim 3.3. Mekanda yemek yeme işlevine hizmet eden ünitenin yatma işlevini görmesi	60
Resim 3.4. Çekyat	65
Resim 3.5. Mobilyanın kullanılmayan bölümlerine farklı işlevler getiren esnek mobilya tasarımı.....	65
Resim 3.6. Birden fazla eylemin aynı alanda yapılması	66
Resim 3.7. Mobilyanın sistemini değiştirmeden şartları değiştirme yeteneği	67
Resim 3.8. Mekan içinde ihtiyaca göre çoğalıp azalabilen mobilyalar.....	69
Resim 3.9. Masa tablasının katlanması	70
Resim 3.10. Mobilyada hareketlilik	71
Resim 3.11. Mobilya elemanlarının ihtiyaca göre esnek kullanımı.....	72
Resim 3.12. Farklı biçimlere girebilen ürünlerin, eylemlere bağlı olarak değişmesi.....	72
Resim 3.13. Ürünlerin çevre ile ilişkilerine göre getirdiği esneklik olanakları	72

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış bazı kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklama
F	Frekans sayısı
%	Yüzdelik değer
N	Kişi sayısı
Sd	Serbestlik derecesi
χ^2	Ki kare
P	Anlamlılık seviyesi

1. GİRİŞ

Günümüzde konut kredisi faiz oranlarının düşmesi, toplu konut çalışmalarının yaygınlaşarak artması, yaygınlaşan deyimıyla mortgage; yani kira öder gibi ev sahibi olma vb. gibi çeşitli projeler kapsamında; insanlara konut sahibi olma seçenekleri sunulmaktadır. Ancak, çoğu zaman konut sahibi olma hedefi konutta aranan niteliklerin önüne geçmektedir ve farklı seçenekler ekonomik duruma paralel olarak değerlendirilmektedir. Birincil amacın ev sahibi olarak rahatlama düşüncesi olduğu toplumumuzda insanların çalışmalarını bu yönde sürdürmeleri kaçınılmaz bir gerçektir. Konut içinde yaşamsal faaliyetlerin kolaylaşması amacıyla üretilen mobilyalar ise, “konut mülkiyeti bende olursa başka olurdu” anlayışının hakimiyetinde, genelde kişisel zevk ve fiyatların etkisinde satın alınmakta ancak, satın almada mekana uyum etkeni çoğu zaman arka sıralarda kalmaktadır. Bu sorunun en kolay çözümü; fazla gelen mobilyaları diğer odalara taşımak olmaktadır. Bu durumda, diğer odalar, kendilerine yüklenen işlevi tam olarak karşılayamamaktadır.

Mobilya mekan uyum sorununun en aza indirildiği mekanla birebir ilişkili ve sabit donatı olan (gömmme dolap, mutfak dolabı, banyo dolabı, vestiyer) mobilyalarda bile; üst sosyo-ekonomik düzeye sahip kullanıcıların işçilik, kullanışlılık, ölçü, estetik, malzeme gibi mobilya kalitesini belirleyen kriterlere daha fazla önem verdikleri belirlenmiştir. Ayrıca, bazı kullanıcıların konutlarında kendilerine sunulan iç donatım elemanlarını hiç kullanmadan değiştirdikleri saptanmıştır [1].

Son yıllarda devam eden konut yapımı artışında dikkat çeken noktalardan birisi; projelerde en çok rağbet gören 1+1, 4+1 veya 5+1 konutların eskisi kadar ilgi görmediğidir. Yakın zamana kadar satışa çıkan projelerde ilk önce en küçük ve en büyük konutlar satılırken (bekar ve gelir seviyesi yüksek aileler), daha sonra 2+1 ve 3+1 konutların satılmaktaydı. Günümüzde bu eğilimin değiştiği, konut satın alanların bir çocuklu veya çocuksuz aileler ağırlıklı olduğu, yani yeni eğilimin 2+1’lerde yoğunlaştığı gözlenmektedir [2].

İnşaat malzemesi, arsa ve işçilik fiyatlarının artması konut maliyet fiyatını etkilemektedir. Nüfusun hızla çoğalması gün geçtikçe konut ihtiyacını arttırmaktadır. Maliyet düşürülerek alım gücünün artırılması amacıyla konut yerleşim alanı küçük tutulmaktadır [3]. Konutlarda mekan büyüklükleri ve mekan organizasyonu zaman içerisinde aile büyüklüğü ve teknolojik gelişmeye ayak uyduramamaktadır [4].

Ailenin gelişim safhaları şöyledir [5]:

- Ailenin kuruluşu safhası: Evliliğin birinci ve ikinci yıllarıdır. Aile küçük ve hareketlidir.
- Genişleyen aile safhası: Birinci çocuğun doğumundan sonra aile genişleyen aile niteliğine bürünür. Genişleyen aile safhasında çocukların hepsi veya çoğu 18 yaşın altındadır. Bu safhada ailenin ihtiyaçları devamlı değişme ve artma durumundadır. Birinci safhaya oranla daha az hareketli olduğu kabul edilebilir.
- Küçülen aile safhası: Çocukların anne baba konutunu terk etmeye başladıkları zaman bu safhaya girilir ve yaşlılık safhasına kadar devam eder.
- Yaşlılık safhası: Bu safhada çocuklar anne baba konutundan ayrılmışlardır ve aile kuruluş safhasındaki gibi küçüktür.

Bu safhaların toplumsal ve bölgesel farklar göstereceği ve aile ünitesinin sosyo-ekonomik ve kültürel değerlerine göre değişeceği açıktır [5].

Ailenin geçirdiği bu safhalara paralel olarak ortaya çıkan ihtiyaç değişimleri üç yolla karşılanabilir [5]. Bunlar:

1. Aile, içinde bulunduğu konutu büyütmek veya küçültmek olanaklarına sahiptir: Ailenin içinde bulunduğu konutu büyütmek veya küçültmek olanakları konutun içinde bulunduğu çevrenin yapısal düzenine, konutun yapısal imkanlarına ve yapılacak değişikliklerin maliyeti gibi etkenlere bağlıdır [5]. Aile yapısındaki ve teknolojik alandaki değişikliklere uyum sağlayabilmek konut değiştirilemediği sürece, konut içerisindeki iç duvarların yıkılarak yeniden yapılmasıyla mümkün

olmaktadır. Yeniden imal edilen duvarlar yine sabit duvarlar oldukları için, bir süre sonra veya evin başkalarına satılması durumunda yeniden yıkılarak gereksinmeye göre bir daha inşa edilmesi gerekmektedir. Savurganlığa neden olan bu durum, aile ve dolayısıyla ülke ekonomisine olumsuz etki yaratmaktadır [4]. Çoğu zaman da konut üzerindeki değişikliklere ev sahibi izin vermemekte ve dolayısıyla konuta sığamama sorunu ortaya çıkmaktadır. Konut planında değişiklik yapılamayacağına göre insanlar düzensiz olarak yerleşmekte konut bölümleri istenilen işlevi yerine getirememekte, ek işlevler yüklenmekte veya işlev değiştirmektedir. Mobilyalar konut içi düzen sağlayıcı olmaları gerekirken düzen bozucu etki göstermektedir.

2. Aile, gelişimine uygun olarak konut değiştirir: Ailenin konut değiştirmesi, satış ve kira bedelleri, sosyal ilişkiler veya aile bağları, iş yerine yakınlık ve taşınma masrafları gibi etkenlere bağlıdır [5]. Konut değiştirme nedenleri aşağıdaki maddelerde sıralanmıştır. Bunlar:

- Kiracı iken konut sahibi olmak için,
- Ev sahibi ile anlaşamadığı için,
- Daha büyük ve rahat bir eve ihtiyaç duyduğu için,
- Farklı tipte konut istediği için,
- İşe yakın bir yer istediği için,
- Çocukların okuluna yakın bir yer istediği için,
- Akrabalara yakın olmak istediği için,
- Semti beğenmediği için,
- Komşularla anlaşamadığı için,
- Altyapı, tesisat zayıf olduğu için,
- Gürültü, trafik, hava kirliliği nedenleri için,
- Daha iyi bir konut hayal edildiği içindir [6].

3. Ailenin içinde yaşadığı konut bu değişimleri karşılayabilecek en uygun (optimum) büyüklüğe sahiptir [5]. Bu durumda aile yerleşimde zorluk çekmemektedir.

Biçimsel açıdan mobilya, mimarlık ve dekorasyon ile yakından ilişkilidir. Hatta başka bir deyişle mobilya tasarımı kendi zamanının mimari anlayışını izlemekte çoğu kez de yarattıkları mekanlarla uyum içinde olması için mobilyaları mimarlar tasarlamaktadır [7]. Buna rağmen ülkemizde mobilya-mekan boyutunda kullanıcı yönünden birçok sorunla karşılaşılmaktadır.

Günümüzde mobilya-mekan ilişkisi genelde şu şekilde gelişmektedir: İnsanlar ekonomik durumlarına göre genelde mekana göre mobilya değil de mobilya aldıktan sonra mekana yerleşmektedirler ya da yerleşmek zorundadırlar. Mekana göre mobilya yaygın olarak genelde mutfak dolabı ve gömme dolaplarda ölçüsü alınarak uygulanmaktadır. Her üç haneden birinin kirada oturduğu Türkiye’de [8], kiracıların ya da ev sahiplerinin yukarıda belirtilen nedenlerle taşınmaları, aile içi nüfus değişimleri vb. nedenler, mobilya-mekan ve dolayısıyla kullanıcı-mobilya-mekan etkileşiminde olumsuzluklar yaratmaktadır.

Bunlara ek olarak batı tipi eşya kullanımının artarak adeta yaşamın bir parçası olması eşya oranının büyük olmasını ve dolayısıyla oda içinde boş alanın azalması anlamına gelmektedir [3]. Batıya özentisi ve yabancı hayranlığı farklı seviyelerde tüm sosyal sınıflarda, batıya özgü yaşam tarzına uygun iç mekan düzenlemesini de beraberinde getirmektedir [9]. Belli bir zaman önce satın alınmış batı tipi olan bu eşyalardan vazgeçilemeyeceğine göre, yeni eşya anlayışının geliştirilmesi ve odalardaki eşya sayısının azaltılması önem kazanmaktadır [3].

Phipps [1996], mekan içi esnek ve değiştirilebilir kullanımın sağlanmasının bazen bir modül möblenin ilavesi veya çıkarılmasıyla veya aynı mekanı belli zamanlarda farklı işlevler için kullanma şeklinde ortaya çıkarken, bazı durumlarda ise mekanın bölünerek yeni mekanlara olanak vermesi şeklinde olabileceğini belirtmiştir [10].

Ökem [1998], minimal konutlar için tasarlanan mobilyaların sahip olması gereken nitelikler arasında; hareketlilik, esneklik, toplanabilirlik, depolama, modülerlik ve ayarlanabilirlik gibi özelliklerin olmasını belirtmiştir [11].

Burdurlu ve Ejder [1999], dar hacimli konutları ele almış; dar hacimli konutlara uygun mobilya tasarımı için; fonksiyonel öncelikli ve çok fonksiyonlu tasarım, modülerlik, ürün çeşitlendirme ve ürün farklılaştırma faktörlerinin öneminden bahsetmişlerdir [12].

Özdemir [1999], yaptığı çalışmada yaşama mekanlarını sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapılarına göre; devingen, köy, gecekondu ve kent grupları olarak ele almış, gruplar arası farklılıkların mobilyaların düzenlenme kurallarına, anlam yapılarına ve mobilyaların mekanla ilişkilerine yansıdığını gözlemlemiştir [13].

Öcal [2001], çalışmasında konut iç mekan ve mekanlardaki donatı tasarımlarının temelde, kullanıcıların sürekli değişen istek ve gereksinimlerine cevap vermeyi amaçladığını belirtmektedir. Kullanıcıların istek ve gereksinimlerinin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapı, zamanla değişen aile yapılarına göre değişim göstermekte olduğunu, bunun da insanların mekan kullanımına yansıdığını belirtmiş, ayrıca hızlı nüfus artışı ve göçler gibi etkenlerin de mekan oluşumunu etkilemekte olduğunu belirtmiştir [14].

Problem

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda aşağıdaki problemler tespit edilmiştir. Bunlar:

- Maliyet düşürülerek alım gücünün artırılması amacıyla konut yerleşim alanının küçük tutulması (minimal veya dar mekan).
- Batı tipi eşya kullanımının yaygınlaşarak adeta yaşamın bir parçası olması, eşya oranının büyük olması ve oda içinde boş alanın azalması.
- Konutlarda mekan büyüklükleri ve mekan organizasyonunun zaman içerisinde aile büyüklüğü ve teknolojik gelişmeye ayak uyduramaması ve aile anlayışındaki değişiklikler. Ev sahibi veya yapıdan kaynaklanan nedenlerle genelde konutta değişiklik yapılamaması (Aile yapısındaki ve teknolojik alandaki değişikliklere

uyum sağlayabilmek için konut değiştirilemediği sürece, konut içerisindeki iç duvarların yıkılarak yeniden yapılmasıyla mümkün olması).

- İnsanların değişik nedenlerle konut değiştirmek zorunda olmaları ve değiştirdikleri konutlarda aynı eşyalarını çoğu zaman kullanmak durumunda olmaları.
- Kullanıcıların belirli sürelerde aldığı, konutlarında sürekli olarak bulundurdıkları veya bir süre kullandıkları işlevsel olmayan mobilyalarının olması.
- Kullanıcıların mobilya seçimlerinde bireysel zevklerinin etkisi ve mobilya seçiminin değişik nedenlerle satın alma amacına ulaşamamasıdır.

Amaç

Araştırmada ev sahibi veya kiracı şeklinde gözlenen konut kullanıcılarının boyutları farklı salon mekanları içerisinde mobilya ile etkileşiminde;

- Cinsiyet,
- Gelir durumu,
- Eğitim durumu,
- Konutta yaşayan kişi sayısı,
- Konutun mülkiyet durumu,
- Konut büyüklüğü,
- Salon mekanı büyüklüğü,
- Taşınma sıklığı,

gibi etkenlerin, nasıl etkili olduğunun işlevsellik ve esneklik kavramları doğrultusunda belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla ailelerin yaşama mekanında (salon) şu anda kullandıkları mobilyalar mekanla ilişkili olarak analiz edilerek, memnuniyet durumları belirlenmiştir.

2. YAŞAMA MEKANİ EYLEMLERİ

2.1. Yaşama Mekanı Eylemleri

Barınma eylemlerine ait işlevlerin analizi insanın temel ölçü olarak belirlenmesi neticesinde ortaya konur. Mekanlar analiz edilerek yaşama, yemek yeme, yemek hazırlama, yatma, dinlenme ve temizlenme-boşaltım eylemleri, mekan düzenlemelerinde eylem alanları olarak incelenmektedir [15]. Günümüz konutlarında mekanlar, içinde geçecek eylemlere göre ayrılmıştır. Bir yemek odasında sadece yemek yeme eylemi gerçekleştirilmekte, dolayısıyla mekanlar o eylemlere imkan verecek şekilde donatılmaktadır [16].

Mekanların tasarlanma sürecinde göz önüne alınan eylem alanları insanın yapacağı işlerin amacına (işlev) bağlı olarak yaptığı eylemin (hareket-davranış) kapladığı kullanım alanlarıdır. İnsanın ihtiyaçlarına uygun işlevleri yerine getirmesinden oluşan tek eylemlerin birleşimi eylem alanını oluşturmaktadır. Eylem alanı düzenlenecek mekana ait işlevsel ve boyutsal özelliklerin belirlenmesinde önemli olan kullanım alanlarıdır. Yani insanların bir mekanda bir iş yapması sürecinde, hareketleri sonucunda oluşturduğu alana eylem alanı denmektedir. Mekanların işlevsel açıdan analizi sonucu, eylem alanlarının mekanın içinde yer alan kullanım alanları olduğu belirlenmiştir [15].

Mekanların tasarımı;

- eylem,
- gerekli donanım elemanı,
- uygun dolaşım (sirkülasyon) alanlarının,

belirlenerek mekanın işlevine göre birleştirilmesi ve düzenlenmesi yoluyla gerçekleştirilmektedir [15].

Barınma ve korunma işlevi yüklenen konuta ait “eylem sistemi” açılım düzeyleri Çizelge 2.1’de verilmiştir [15].

Çizelge 2.1. Eylem sistemi açılım düzeyleri [15]

Eylem sistemi düzeyleri	Bina	Bölüm	Mekan	Eylem alanı	Tek eylem
İşlevsel düzeyler	Konut	Yaşama bölümü	Yaşama mekanı	Yemek yeme alanı	Yemek yiyen bir insan

Çizelge 2.1’e göre; tek eylemler eylem alanını, eylem alanları mekanı, mekanlar bölümü ve bölümler de binayı oluşturmaktadır. Kullanım birimi olarak tanımlanan bu tasarım bileşenleri, bir kullanıcının eşya (mobilya) ile gerçekleştirdiği tek eylemlerdir. Böylece eylem alanı, insan-eşya (mobilya) ilişkisinin oluşturduğu alan- yer gereksinmelerine göre tekrarlanan kullanım veya kullanma birimi olan tek eylemlerin birleşimi olarak saptanmaktadır [15].

Masada yemek yiyen bir insanın o anda kapladığı birim alan, tek eylemi oluşturan bir kişilik kullanım alanını belirlemektedir. Dört kişilik masada yemek yiyen insanların kapladığı alan ise bir yemek yeme eylem alanını oluşturmaktadır. Benzer şekilde eylem alanı işlevsel açıdan analiz edildiğinde de tek eylemlerin olduğu gözlemlenecektir. Konut içindeki eylemlerden biri olarak yemek yeme eylemini tek eylem olarak ele aldığımızda, eylemin özelliklerini eylem içindeki insanın hareketleri yönlendirmektedir. İnsanın bu işleve bağlı tek eylemleri ise, oturma, yemek yeme ve dolaşım servis eylemleri olarak gruplanabilmektedir. Yemek yeme eyleminde donatım elemanları masa ve sandalyedir [15].

2.1.1. Yaşama mekanı ve insan eylemleri

Yaşama eylemleri insanların günlük yaşamında gerçekleştirdiği eylemlerin büyük bir bölümünü kapsar. Konut içinde bu eylemin gerçekleştirildiği mekana yaşama mekanı (salon) veya oturma odası adı verilir [15].

Konut içinde yer alan bölümler arasında belki de tasarımcı açısından en karmaşık olanı salondur. Belki de salon yerine çok amaçlı çevre terimi kullanılsa salonun tasarımı daha kolay olur. Çünkü, salon konutta yaşayan kişilerin hem ortak olarak kullandıkları bir çevre dilimidir, hem de çok değişik işlevler için kullanılmaktadır. Ortak alan olması yanında kişisel istekleri karşılama özelliği de vardır. Diğer bir deyişle ailenin bütün bireylerinin kişisel isteklerinin uzantıları salona kadar gelir [17]. Eğer, kullanıcılar normal aktivitelerini salonda yürütmeyi başarabiliyorsa, alanın ölçü ve düzenlemesi, mobilya ve onun kullanıcısı ile uygun hale getirilmelidir. Müzik dinleme ya da televizyon izleme gibi pasif ve yerleşik aktiviteler, eğlence ya da oyun gibi fazla hareket alanı gerektirmeyeceklerdir [18].

Salon konut içinde yaşayan bireylerin sosyal ihtiyaçları için tasarlanmış bir mekan olup, aile bireylerinin birlikte oturdukları, sohbet ettikleri, müzik dinledikleri, televizyon ve radyo gibi araçlar aracılığıyla dolaylı bir şekilde dış dünya ile ilgilendikleri yerdir. Salon bireylerin konut içinde bulundukları zamanda da, konut dışı sosyal ilişkilerini sürdürdükleri yerdir. Misafirler burada ağırlanır [15].

Tüm bu işlevleri bünyesinde barındıran salon çoğu zaman etkin kullanılamamaktadır. Dilimizde yaygın kullanımıyla “L salon/üç odalı” batı kültürünü taşıyan apartman konutlarında toplam alanın üçte biri büyüklüğündeki salon, sadece misafir için ayrılmakta, tüm ailenin günlük yaşamı oturma odası olarak seçilen küçük odalardan birine sıkıştırılmaktadır [9]. Resim 2.1’de bir yaşama mekanı verilmiştir.

Resim 2.1. Yaşama mekanı

Sosyo-kültürel değişimin mobilya ve iç mekana olumsuz yansımadaki nedenlerden biri ekonomik güçlenmenin kültürel gelişimle paralel gitmemesidir. İç mekanda yapılan ve kullanılmayan şömineler, içki köşeleri, barlar vb. işlevsel olmayan davranışlardır. Bu tür davranışlar ekonomik olmamalarının yanında konutta hacim kaybına da neden olmaktadır [9].

Bu göstermelik tüketim veya gösteriş etkisi arayışı, ayrıcalık yaratabilme endişesi gibi davranışlar ekonomik güç doğrultusunda artmaktadır [9]. Bu gibi durumlarda kullanıcının birinci derece ihtiyacını karşılaması yerine gösterişe dayalı mobilya anlayışı, iç mekanın işlevselliğini de olumsuz etkilemektedir.

Ayrıca, bazı kişi ve grupların hızla üst gelir gruplarına çıkmaları sonucu, yeni geldikleri sınıfın sosyo-kültürel karakterini taşıyamadıklarından, davranış ve tüketimlerine benzer şekilde, konut mobilyalarında da çok yüksek maddi değerlerde pahalı ancak niteliksiz ve seçmeci özellikte tercihleri ağırlık kazanmıştır. Üst gelir grubunda görülen seçkin ve ayrıcalıklı kimlik duygusu, ihtiyaç dışı, şekilci, akılcı olmayan, yapay talebi fazlalaştırmaktadır [9].

Ailenin kuruluş ve genişleme dönemlerine ait, kullanıcının değişen ihtiyaçlarına yanıt verebilmek için kendi olanaklarıyla yaptığı fazlada mantıklı olmayan çözümler ise şöyledir [9]:

1. Çocuk sayısının artması nedeniyle;

- Çocuklardan bir veya bir kaçının çocuk odasında veya salonda yer yatağında yatması,
- Çocuk odasını büyütmek amacıyla balkonun kapatılarak odaya dahil edilmesi veya tek bir odaya dönüştürülmesi,

2. Çocuklarda cinsiyet farklılığı nedeniyle;

- Belli bir yaştan sonra kız ya da erkek çocuğun odayı terk ederek başka bir odaya taşınması eğer oda yoksa oturma odası veya salonun bir köşesinde yatması,
- L tipi salonlarda, salonun bir kolunun oda olarak kapatılması,

3. Hobi veya depolama hacmi gereksiniminin belirmesi veya artması nedeniyle;

- Tuvalet'in kapatılarak hobi odası (karanlık oda gibi) olarak kullanılması,
- Mutfak balkonunu kapatıp depo olarak kullanma ve balkonları açık bırakıp konulan dolaplar sayesinde veya hiçbir dolaba gereksinim duymadan depo olarak kullanma,
- Koridorlarda kapı üstlerine raf yapıp yüklük olarak kullanma,
- İki oda arasındaki duvarı yıkıp, yerine iki taraftan kullanılabilen tavana kadar dolap yapmak şeklindedir [9].

2.1.2. Mekan ve donatım elemanları ilişkisi

Salonlarda oturma mobilyası olarak sandalye, koltuk, kanep ve divan bulunur. Orta masası ve sehpa, televizyon dolabı, salon barları da salondaki donatı elemanlarındandır [19]. Ayrıca, yaşama mekanı içinde donatım elemanı olarak istenildiğinde içine televizyon yerleştirilebilen büfe-kitaplık bulunmalıdır [15].

Koltuklar

Oturma odaları ve salonlarda kullanılan koltuk tipleri, kullanılacak yerin özelliğine göre, çok değişiklik gösterir. Bunlar başlıca dört grupta toplanabilirler [19]:

- Hafif koltuklar: Küçük salonlarla oturma odaları için seçilen bu koltuklar bir tür kolçaklı sandalye görünümündedir. Yanları açık arkalıkları yarı doludur. Fazla yer kaplamaz, hafifliği nedeniyle kolay yer değiştirebilir.
- Orta tip koltuklar: En çok kullanılan koltuk tipleridir. Arkalık ve yan kısımları gerektiğinde dolu yapılabilir. Oturuşu rahattır kolay taşınabilir.
- Ağır koltuklar: Arkalık ve yanlıklar kapalıdır. Esneme derinlikleri fazladır. Genişlik ve derinlik ölçüleri orta tip koltuklara göre arttırılmıştır. Bu nedenle ağırdır. Büyük salonların belli başlı yerlerine, sık sık yer değiştirmemek üzere yerleştirilir.
- Dinlenme koltukları (Berjer): Ağır koltuklarda arkalık yükseklikleri arttırılıp, iki yanlara baş dayama için kulak adı verilen yastıklar konulmuştur. Dinlenme koltukları bir salonda bir veya iki tane bulunup, çoğunlukla okuma amacıyla pencere önündeki bir köşeye veya dinlenme için şömine önüne konur.

Yaşama mekanı içinde donatım elemanı olarak en az bir oturma grubu bulunmalıdır. Oturma grubu özel olarak düzenlenmediğinde üçlü, ikili ve iki tek koltuk olmak üzere yedi kişilik oturma grubunu oluşturmaktadır. Bu gruba ev sahibinin oturduğu bir puf da eklenebilir. Ayrıca, alışılmış koltuk takımından başka bir de sohbet köşesi olarak iki, üç veya dört koltuktan oluşan oturma köşesi de oluşturulabilir [15]. Resim 2.2.a'da koltuk takımı verilmiştir [20].

Salon Sandalyesi

Salon sandalyeleri, yemek sandalyelerinden farklı olarak, kauçuk veya yaylı döşemeli, dolu gövdeli yapılıdır. Genişlik ve derinlik ölçüleri 2-3 cm arttırılabilir. Arkalıklar çoğunlukla tam kapalı veya hafif takımlar için yarı kapalı yapılabilir [19]. Resim 2.2.b'de sandalye verilmiştir [20].

Kanepe

Birkaç kişinin oturabileceği ve kol dayanacak yeri olan geniş koltuk diye tanımlanır. Kanepeler 2-3 veya 4 kişilik olarak üretilirler. Kanepelerde boy uzadıkça bir kişi için ayrılmış olan genişlik belirli oranda azalır [19]. Yataklı, yataksız ve sandıklı şekilde üretilirler. Resim 2.2.c’de kanepe verilmiştir [21].

Orta sehpa ve yan sehpa

Salon ve oturma odasında servis tabakları ve sigara tablasını koymak için orta sehpa ve yan sehpalar bulundurulur. Küçük boyutlu oda ve salonlar için genellikle bir orta sehpa ve iki üç yan sehpa yeterlidir. Daha büyük salonlarda her oturma grubu için bir orta sehpa ve yeter sayıda yan sehpaya gereksinim duyulur [19]. Resim 2.2.d’de sehpa örnekleri yer almaktadır [22].

Televizyon dolabı

Salon veya oturma odasında televizyon konulmak için duvar dolaplarının bir bölümü veya tekerlekli bir dolap kullanılabilir [19]. Resim 2.2.e’de televizyonluk yer almaktadır [23].

Kitaplık

Kitapların depolanması ve sergilenmesi amacıyla üretilmiş mobilyadır. Genel olarak çok çeşitlidirler. Parça parça eklenebilenleri olduğu gibi, yerinde birleştirilip bir bütün haline getirilebilenleri de vardır [15]. Resim 2.2.f’de kitaplık yer almaktadır [24].

a. Koltuk takımı

b. Salon sandalyesi

c. Kanepe

d. Sehpa

e. TV dolabı

f. Kitaplık

Resim 2.2. Salon mobilyaları [20, 21, 22, 23, 24]

Gerektiğinde yemek yeme eylemi de salonda yer alabilmektedir [15]. Bir ailede yemek gereksinimi için ayrılmış bulunan sandalye, masa, büfe, servis arabası gibi mobilyanın tümüne yemek odası mobilyası denir. Bu mobilya grubu yemek odası denilen ayrı bir yerde toplanabileceği gibi, yeter büyüklükteki salonların uygun bir bölümünde de düzenlenebilir [19]. Kültürel ve teknolojik gelişim sonucunda insanlar yemek yeme eylemini daha sağlıklı ve kolaylaştırıcı niteliklerdeki yardımcı eleman ve araçlar geliştirerek sürdürmüşlerdir. Bunun sonucunda daha sıhhi ve kolay bir şekilde yemek yenilebilen bir eleman olan değişik büyüklük ve biçimlerdeki masa geliştirilmiştir. Yemek yeme eyleminde kullanılan ana donatım elemanları masa ve sandalyelerdir. Bunun dışında çeşitli araç ve gereçlerin depo edildiği büfeler ve süs eşyaları bu alanın belirleyicileridirler (Resim 2.3) [15].

Resim 2.3. Yemek mobilyası [25]

Yemek sandalyesi

Arapça bir kelime olan sandaliyye'den dilimize geçmiş, arkalıklı kolsuz oturma eşyası diye tanımlanmaktadır. Bir de halk arasında aynı anlamda kullanılan iskemle sözcüğü vardır ki, aslında iskemle (yunanca skammi) arkalığı olmayan sandalyedir ve Anadolu'nun birçok yöresinde alçak boyda, üstü hasır örmeli kahve oturmalığı olarak kullanılır. Sandalyeler dinlenme, okuma, yemek yeme vb. amaçlar için çok farklı özellik gösterir. Yemek sandalyesi hafif ve sağlam olmalıdır. Bazı yemek takımlarında masanın baş taraflarına konulmak üzere iki adet kolçaklı sandalye de düşünülür. Bu durumda sandalyenin kalınlık ölçülerinde gerekirse yapılacak küçük artışlar dışında diğer ölçüler çoğunlukla aynı kalır [19].

Yemek masası

Latince mensa kelimesinden dilimize girmiş olup, bir destek üzerine oturtulmuş bir tabladan meydana gelen mobilya diye tanımlanır. Tabla boyutları masayı kullanacak kişi sayısına göre değişir [19].

Büfe

Fransızca buffet kelimesinden dilimize girmiş olup, içine sofrta takımları konulan dolap diye tanımlanır. Buna göre bir büfede her çeşit tabak için kapaklı, rafli bölümler, çatal, kaşık, bıçak ve peçete için yeter sayıda çekmece bulunur. Daha lüks yemek odalarında kristal, gümüş takımlar gibi değerli parçaları sergilemek amacıyla, pratikte kontr-büfe diye adlandırılan, ayrı veya büfe üzerine konulmuş bir vitrin de bulunabilir [19]. Resim 2.4.a'da büfe [26], Resim 2.4.b'de ise kontr-büfe [27] verilmiştir.

Vitrin

Teşhir amaçlı mobilyaların konulduğu camlı bölme ya da dolap olarak tanımlanmaktadır [28]. Resim 2.4.c'de vitrin verilmiştir [29].

Konsol

Duvar kenarına yerleştirilen, üstüne ayna ve başka süs eşyası konan, çekmeceli, yüksekçe mobilya olarak tanımlanmaktadır [28]. Resim 2.4.d’de konsol verilmiştir [29].

Servis arabası

Yemeklerin mutfaktan düzenli bir biçimde taşınmasına yarayan tekerlekli arabadır. Kullanıldığı yerin özelliğine göre ölçülerinde değişimler gösterir. Genellikle iki, üç rafı, gerekirse bir iki çekmecesine ve şişeler için bir servis sepeti bulunur [19].

a. Büfe

b. Kontr büfe

c. Vitrin

d. Konsol

Resim 2.4. Büfe, kontr büfe, vitrin ve konsol [26, 27, 29]

Yukarıdaki açıklamalardan ve piyasada satılan salon mobilyası takımlarından çıkarılan sonuç; uygun nicelikteki salonlarda iki temel grup mobilyanın (oturma grubu ve yemek-odası- grubunun) bulunduğu yönündedir.

Geleneksel Türk evlerinde iç mekana oldukça önem verilmiştir. Oda konut içinde geçebilecek her türlü eylemi barındırabilecek niteliktedir. Donatıların portatif olması, mekanın çok amaçlı kullanılabilmesine olanak sağlamaktadır. Aynı mekanda oturma, yatma, yemek yeme ve temizlik eylemleri gerçekleştirilebilmektedir. Türk evinde oda kavramı birçok işlevle yüklü olup, sabit ve hareketli donatılar bu işlevleri yerine getirebilecek şekilde seçilmiş ve kullanılmıştır [16].

2.2. Mekanın özellikleri ve işlevsel açılımı

Salon konutun en önemli mekanlarından bir tanesidir. Alternatif mekan konumundadır. Konutun gündüz bölümünü oluşturur, genellikle konutun manzaraya açılan ön tarafında diğer mekanlarla ilişkili olarak düzenlenir. Yaşama mekanı Alman standardı DIN 18011'e göre en az 18 m² olmalıdır. Türk Standartları Enstitüsü çalışmalarında böyle bir standartlaşma yoktur. Ancak İstanbul İl İmar yönetmenliği 7.14 maddesinde konutta en az bir odanın yatak odası dışında bulunması zorunluluğu vardır. Bu da oturma odasıdır, yine aynı madde ile en az 12 m² olabileceği ve en dar kenarının da en az 300 cm olması gereği belirtilmiştir. Alman standartlarında yaşama mekanının büyüklüğü konutta yaşayan insan sayısına bağlı olarak, mevcut oda sayısına göre boyutlandırılmaktadır. Bunun nedeni konutlarda insan sayısının yaşam süresi içinde değişken olması (aile yaşam döngüsü), oda sayısının ise değişmemesidir. Kişi sayısının değişkenliği, evlenip evden ayrılan bireyler vb. gibi özellik gösterir. DIN 18011'e göre yaşama mekanı ölçüsü;

- 2-3 odalı konutta en az 20 m²,
- 4 odalı konutta en az 20 m²,
- 5 odalı konutta en az 22 m² olarak saptanmıştır [15].

Mekanın alanı gibi en dar kenarının da boyutlandırılması çok önemlidir. Yine Alman standardına göre yaşama mekanının en dar kenarı 380 cm'nin altında olmamalıdır. Bunun nedeni, müzik setinin veya televizyonun uygun uzaklıklarda düzenlenmesi gibi oturma grupları ile büfenin yerleştirilmesinde, dolaşım alanları da göz önüne alındığında ortaya çıkabilecek kullanım zorluklarıdır. Kullanışlı bir iç düzenleme için bir kenarın en az 420 cm olması önerilmektedir [15].

Yaşama mekanında yer alan eylemler 4 grupta toplanmaktadır [15]. Bunlar:

- Dinlenme-sohbet-oturma,

- Müzik-radyo dinleme-televizyon seyretme,
- Oyun oynama,
- Çalışma-kitap okuma eylemleri.

Salonda yer alan eylemler önem derecelerine göre ise, birincil ve ikincil olarak aşağıda verilmiştir [18].

Birincil eylemler:

- Misafir ağırlama,
- Televizyon izleme,
- Müzik dinleme,
- Kitap-gazete okuma,
- Yazı yazma,
- Çalışma,
- Dinlenme-gevşeme,
- Çocukların oyun oynaması şeklindedir.

İkincil eylemler:

- Yemek yeme,
- Dans etme,
- Hobi ve el becerisi,
- Onarım,
- Dikiş dikme,
- Müzik yapmak,
- Parti vermek,
- Salon oyunları,
- Slayt ve film gösterisi şeklindedir.

Görüldüğü gibi yaşama mekanı birçok işlevi bünyesinde barındırabilen veya barındırmaya zorlanılan bir mekandır.

2.2.1. Tek eylemler

Yaşama mekanında yer alan insanın tek eylemlerinin en önemlileri önem sırasına göre şöyledir :

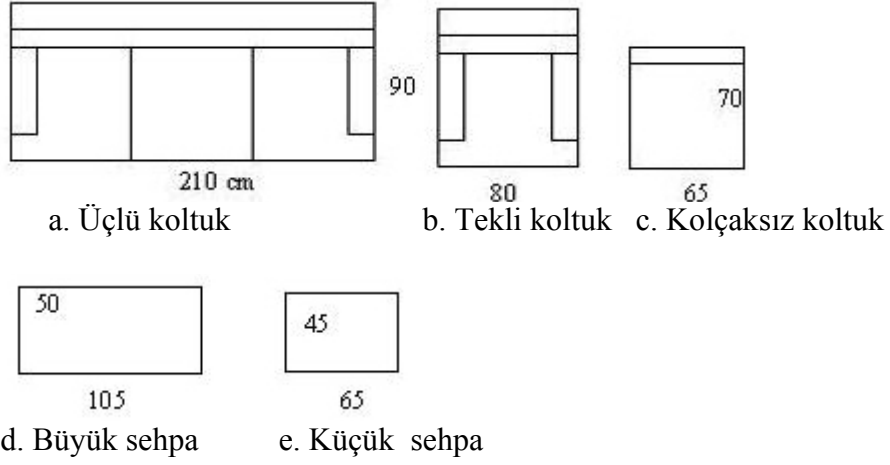
- Oturma,
- Uzanma,
- Yürüme (dolaşım) vb. gibi [15].

Oturma eylemi; ağırlıklı olarak yaşama mekanında gerçekleştirilmektedir ve en önemli tek eylem şeklidir. Sohbet etme, müzik ve radyo dinleme, televizyon seyretme, oyun oynama, çalışma ve kitap okuma genellikle oturarak gerçekleştirilir. Uzanma eylemi, yaşama mekanında genellikle dinlenirken gerçekleştirilmektedir. Yürüme (dolaşım) eylemi; bütün eylem gruplarına ulaşmak ve servis-hizmet için gerekli olan bir eylemdir [15].

2.2.2. Eylem alanları

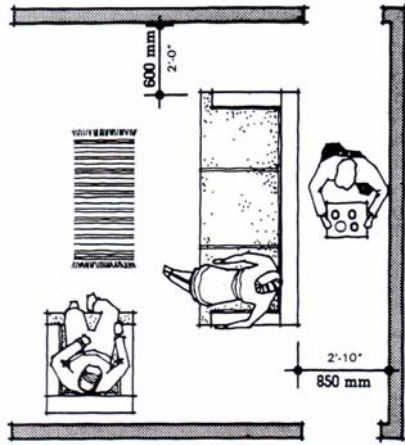
Oturma grubu eylem alanı

Oturma grubu yaşama mekanında çoğunlukla yer alması gereken bir eylem grubudur. Bu grup tekli, ikili ve üçlü koltuk takımı ve sehpa ile oluşturulduğunda, gerekli kullanım uzaklıkları konuşmanın rahatça işitileceği şekilde ele alınarak düzenlenir. Koltuklar arası boşluk ile sehpa-koltuk arası uzaklıklar bir insanın geçişine uygun boyutlarda düzenlenmelidir [15]. Şekil 2.1’de koltuk ve sehpa ölçüleri verilmiştir.

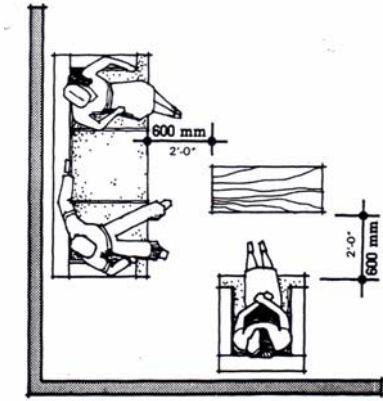
Şekil 2.1. Koltuk ve sehpa ölçüleri [18]

Bu oturma grubunun duvar ile arasında bir dolaşım alanı varsa bu rahat geçişler için en az 85-90 cm olmalıdır (Şekil 2.2) [15].

Şekil 2.2. Oturma grubu duvar ilişkisi [18]

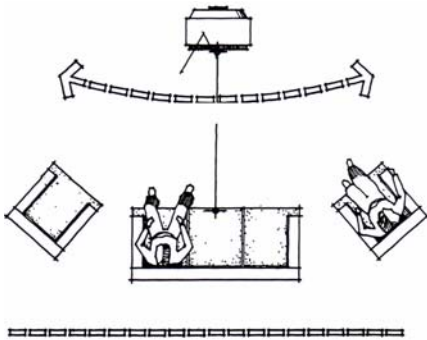
Koltuk sehpa arası tavsiye edilen açıklık 60 cm'dir (Şekil 2.3) [18].

Şekil 2.3. Koltuk-sehpa ilişkisi [18]

Radio-müzik dinleme, televizyon seyretme eylem alanı

Bu eylemler oturma grubu içinde, oturma grubuna uygun yer ve boyutlarda yerleştirilen aletler ile gerçekleştirilmektedir. Ancak, alan uygun ise kullanıcının istekleri doğrultusunda ayrı bir eylem alanı olarak da kendi içinde düzenlenebilirler [15]. Televizyon, ekranının ışığı yansıtmayacak bir yerde olması ve ana oturma grubu tarafından görülebilecek yere yerleştirilmesi gerekmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken diğer önemli nokta ise; televizyonun genel dolaşım alanına yerleştirilmemesidir. Aksi takdirde televizyon izlemek güçleşir (Şekil 2.4) [18].

Şekil 2.4. Televizyon izleme eylem alanı [18]

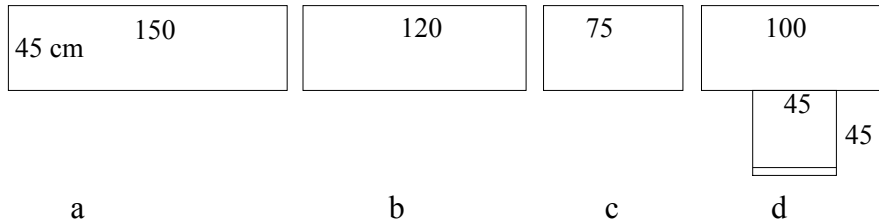
Oyun oynama eylem alanı

Bu eylem için yine mekan alanı uygun ise kullanıcı isteğine göre ayrı bir eylem grubu düzenlenir. Bu eylem alanında; kağıt, oyun taşları ve elektronik oyun araçları ile oyunlar oynanarak hoşça vakit geçirilir. Oyun oynama bir masa etrafında oturularak gerçekleştirildiğinden, masalar dört kişilik kare veya daire olarak seçilmelidir. Oyun grubunda, oyun masası etrafında insanların birbirini rahatsız etmeden rahatça dolaşmalarını sağlayan geçiş alanları bırakılmalıdır [15].

Ayrıca, oyun oynanırken insanların kollarıyla birbirini rahatsız etmeyecek bir şekilde yan yana oturtulması ile oturma grubu oluşturulur ve masaların en uygun boyutları buna göre bulunur. Devamlılık göstermeyen bu eylem için açılabilir, büyüyeabilen masalarda kullanılarak bu bölüm yemek yeme alanı olarak da değerlendirilebilir [15].

Çalışma ve kitap okuma eylemi

Bu eylem ayrı bir mekan içinde gerçekleştirilmediği zaman genellikle oturma odası içinde bir eylem alanı olarak düzenlenir [18]. Çalışma eylemi oturma odası içinde düzenlendiğinde yaşama mekanı içinde yer alan bir kitaplıkla bölünmüş bir alanda çalışma, kitap okuma ve yazı yazma eylemi olarak gerçekleştirilebilir [15]. Şekil 2.5’de değişik boyutlarda kitaplık ve çalışma masası ölçüleri verilmiştir [18].

Şekil 2.5. Kitaplık ve çalışma masası ölçüleri [18]

- a. Geniş kitaplık   b. Orta boy kitaplık
c. Küçük kitaplık   d. Çalışma masası

Genellikle oturma mekanının bir parçası olarak, kitapların konulacağı bir kitaplık elemanı veya içinde televizyon, müzik seti ve radyonun da bulunduğu büfenin

üstünde kitaplar da yerleştirilebilir veya kitaplıklı büfe de yapılabilir. Yazı yazmak için kitaplık içinde açılabilen, devamlı veya eklenebilen bir bileşik masa düzeni ile çalışma ve yazma eylemine olanak veren eylem alanları düzenlenebilmektedir [15].

2.3. İç Mekan Düzenleme İlkeleri

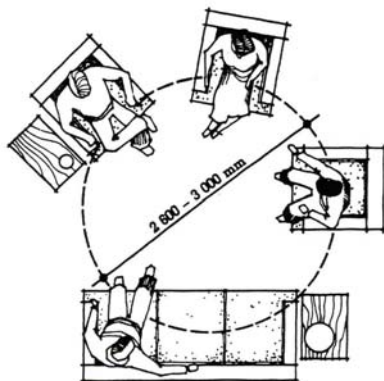
Salon iç mekanı düzenlenirken belli ilkeler göz önüne alınmalıdır. Bunlar:

- Odaya girildiğinde gözün ilgisini çeken ana unsur ve insanların oturduklarında görmeyi isteyecekleri odak (toplanma) noktası belirlenmelidir. Bu unsur muhtemelen şömine, televizyon veya manzara penceresi olabilir (Resim 2.5) [30].

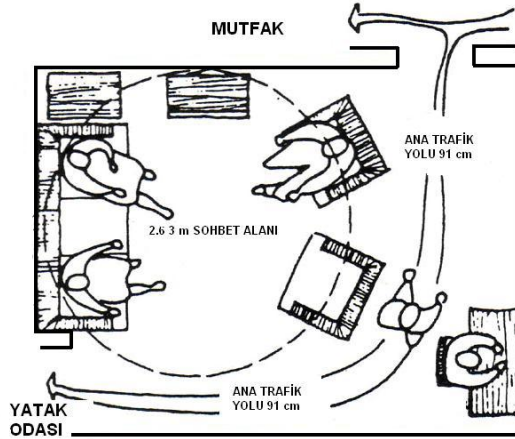
Resim 2.5. Odak noktası [30]

- Sosyal etkileşim için 260-300 cm çaplı sohbet alanı kurulmalıdır (Şekil 2.6) [18].

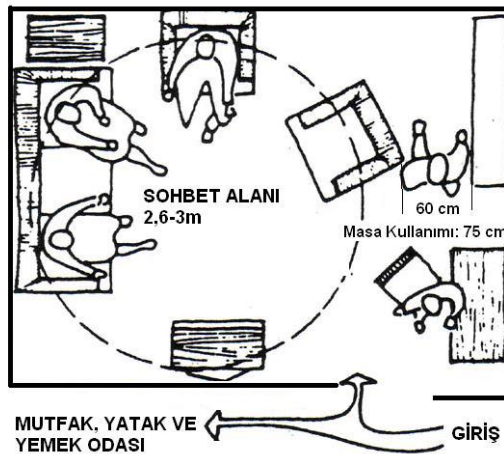
Şekil 2.6. Sohbet alanının düzenlenmesi [18]

➤ Oturma elemanları grubu düzenlenirken bireylerin birbirini rahatça görebilecekleri biçimde olmalıdır. Grubu oluşturan oturma eylem alanı, ana dolaşım alanı dışında olabiliyorsa, köşelerde oturma köşesi şeklinde bir düzenleme oluşturulmalıdır (Şekil 2.7) [15].

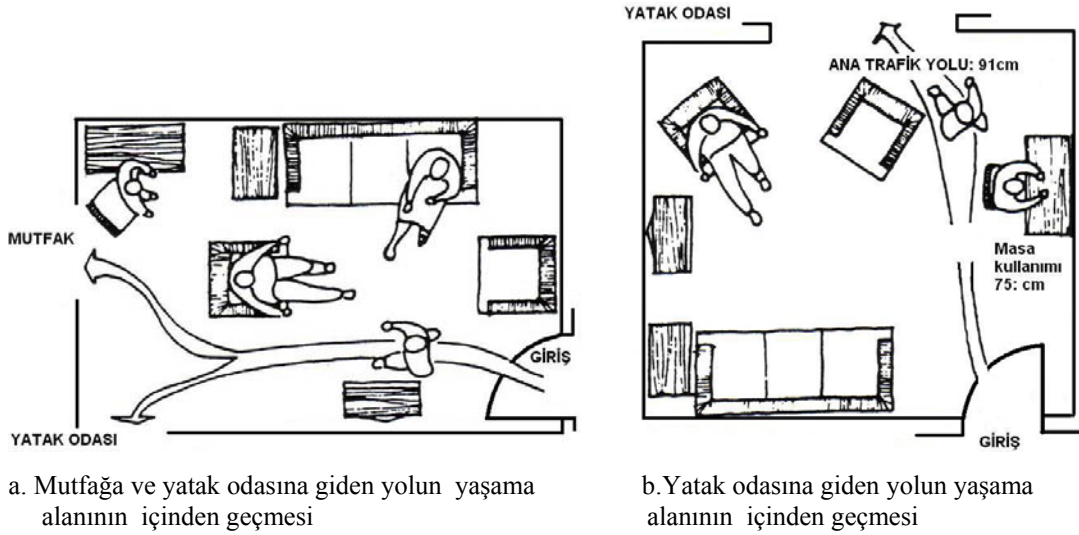
Şekil 2.7. Ana trafiğin oturma eylem alanının dışından geçmesi [18]

➤ Oturma grubundaki oturan insanların arasından geçen bireyler grup içindeki bireyleri rahatsız ederek dikkatlerini dağıtacağından, ana dolaşım alanları oturma grubunun dışından geçmelidir. Oturma grubu elemanları arasında oturan bireyler için gerekli kullanım ve geçiş alanları bırakılmalıdır. Oturma grubu mekanda konuşma ve sohbeti aksatmayacak bir alanda düzenlenmelidir (Şekil 2.8) [15].

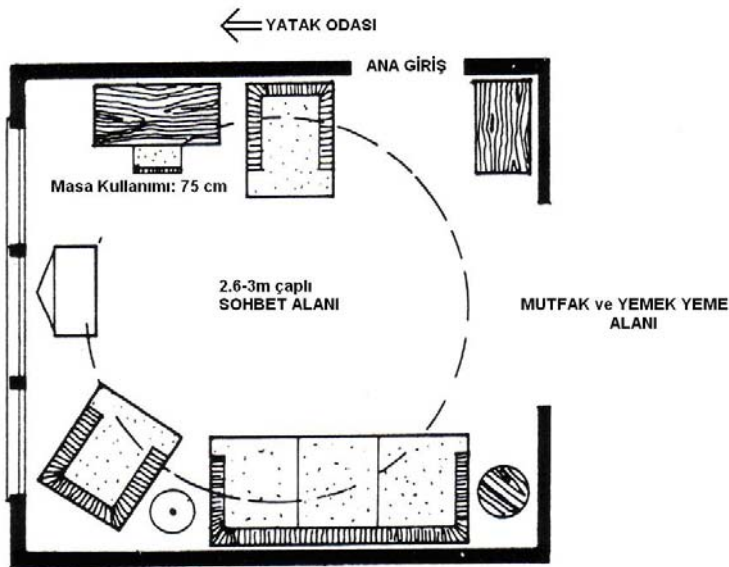
Şekil 2.8. Ana trafiğin yaşama alanının yanından geçmesi [18]

➤ Yaya trafiği aktivite merkezlerinin etrafına dağıtılmış olmalıdır, farklı mobilya düzenlemelerinde mobilya ve duvar arasında uygun boşluklar bırakılmalıdır (Şekil 2.9) [18].

Şekil 2.9. Yaşama alanından geçilen mekanlar [18]

➤ Mobilyaların kullanışı için uygun alanlar temininde Şekil 2.10'daki diyagram göz önüne alınmalıdır.

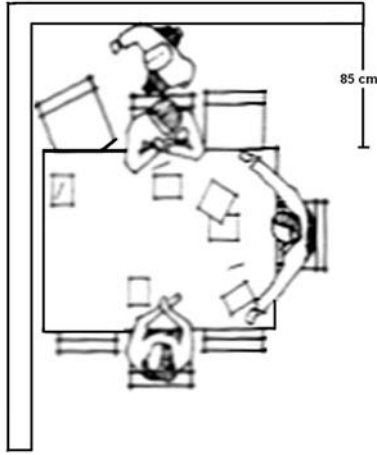

Şekil 2.10. Mobilyaların kullanışı için ölçüler [18]

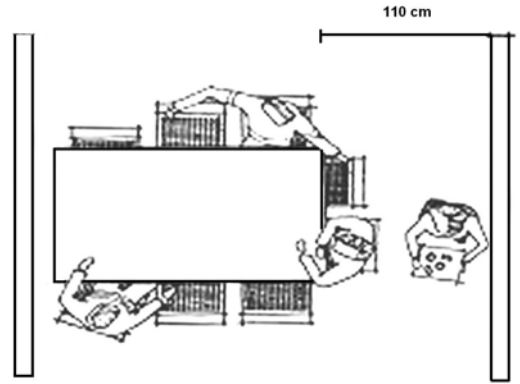
Şekil 2.10'a göre;

- Yüz yüze oturma arası 150 cm,
- Mobilyalar arasında oluşan sirkülasyonlarda 60 cm,
- Ana trafik için 91 cm,
- Yazı masasının kullanımı için 75 cm,
- Televizyon seti ve oturma yeri arası 150 cm'dir [18].

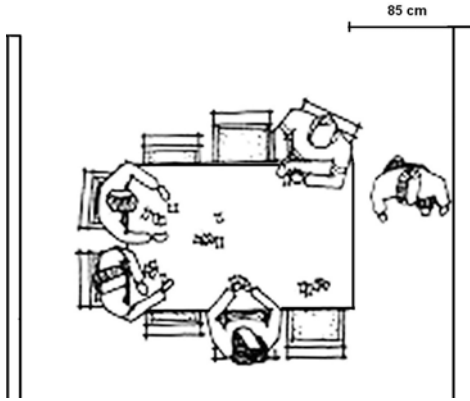
Masa ile duvar ve servis ilişkilerinde ise; masanın bir kenarı duvara yaslanmış ve masanın komşu kenarıyla duvarın komşu kenarı arasında çıkmaz geçiş şeklindeki alana sandalye yerleştirilmişse masa ile duvar arası servissiz geçiş için 85 cm (Şekil 2.11.a), duvarla masa arasında yer alan sandalyenin arkasında servis geçişi varsa duvarla masa arası 110 cm (Şekil 2.11.b), duvarla masa arası sandalyesiz normal geçişte 85 cm (Şekil 2.11.c), depolama elemanları ile masa arasında sandalye varsa, masa ve elemanlar arası 120 cm ve masa ile depolama elemanı arasında duran sandalyenin arkasından servis geçişi varsa ölçü 120 cm olmalıdır (Şekil 2.11.d) [18].

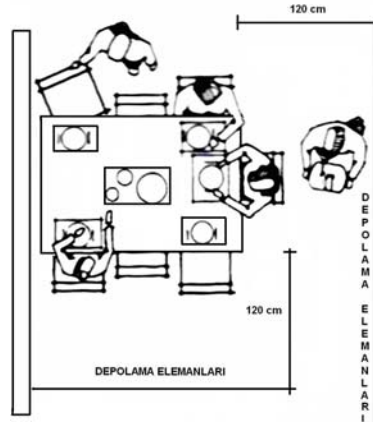
a. Çıkma geçişi şeklinde düzenleme

b. Duvarla masa arası servis geçişi

c. Duvarla masa arası sandalyesiz normal geçiş ölçüsü

d. Depolama elemanları ile masa arası ölçü

Şekil 2.11. Masa ile duvar ve servis ilişkileri [18]

Mobilya düzenlemeleri

Mobilya düzenlemelerine ilişkin donanımlardan, kanepelere, sandalyelere, yazı masalarına, kitaplıklara, masa-sehpalara, alçak konsollara ve yüksek konsollara ilişkin ölçüler Çizelge 2.2’de verilmiştir [18].

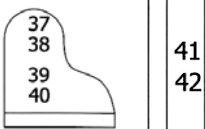
Çizelge 2.3’de alçak kahve sehpa, orta masası, sabit sehpa, servis masası, lamba sehpa, geniş kapsamlı oturma elemanına ilişkin ölçüler verilmiştir.

Çizelge 2.3. Yuvarlak elemanlar ve ölçüleri [18]

	30	31	32	33	34	35	36
(cm)	a (30)	b (31)	c (32)	d (33)	e (34)	f (35)	g (36)
Çap	91	91	91	30	61	61	121
Y	45	76	76	76	76	76	45*
a. Alçak kahve sehpa b. Orta masası c. Orta masası d. Sabit sehpa e. Servis masası f. Lamba sehpa g. Dolambaçlı oturma elemanı (Y: Yükseklik, *: Oturma derinliği)							

Çizelge 2.4’de konser, müzik odası, salon, kuyruklu, konsol tipli, minyatür tipli piyano ve ölçüleri verilmiştir.

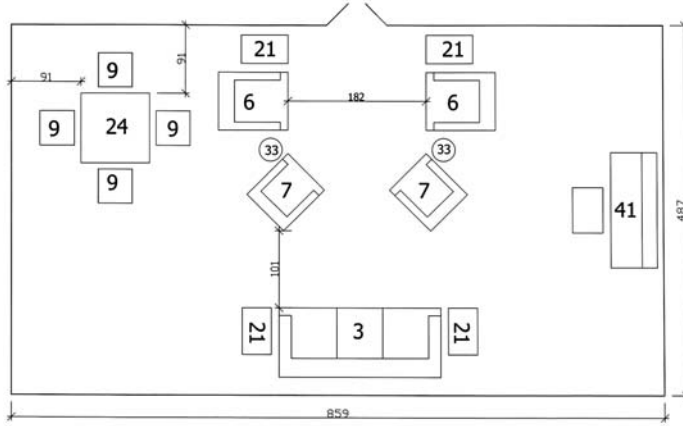
Çizelge 2.4. Piyano tipleri ve ölçüleri [18]

	(cm)	a (37)	b (38)	c (39)	d (40)	e (41)	f (42)
	U	274	213	182	167	152	142
	D	152	152	152	152	61	48
	Y	101	101	101	101	130	91
	a. Konser piyanosu b. Müzik odası piyanosu c. Salon piyanosu d. Kuyruklu piyano e. Konsol tipli piyano f. Minyatür tipli piyano U: Uzunluk, D: Derinlik, Y: Yükseklik						

Çizelge 2.2, 2.3 ve 2.4’de verilen mobilya ölçülerine göre çeşitli mekan düzenlemeleri aşağıda sırasıyla verilmiştir.

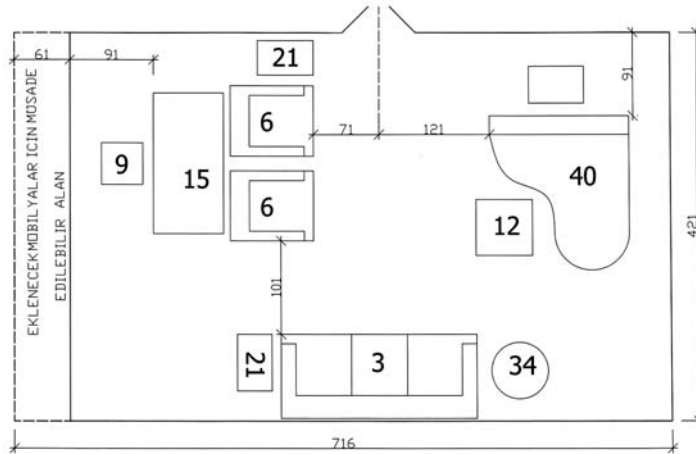

Şekil 2.14. Geniş aileler veya sık sık eğlenenler için tasarım [18]

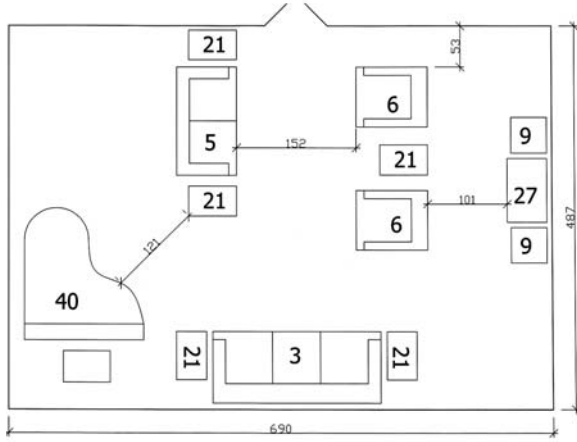
4. *Düzenleme:* Kuyruklu piyano içerecek bir oda için en az uzunluk 610 cm olmalıdır. En az açıklıklar piyano ve duvar arası 30 cm ve masa ile duvar arası 91 cm ise bu ölçüler korunmalıdır (Şekil 2.15) [18].

Şekil 2.15. Kuyruklu piyano içerecek bir oda için en az uzunluk ölçüsü [18]

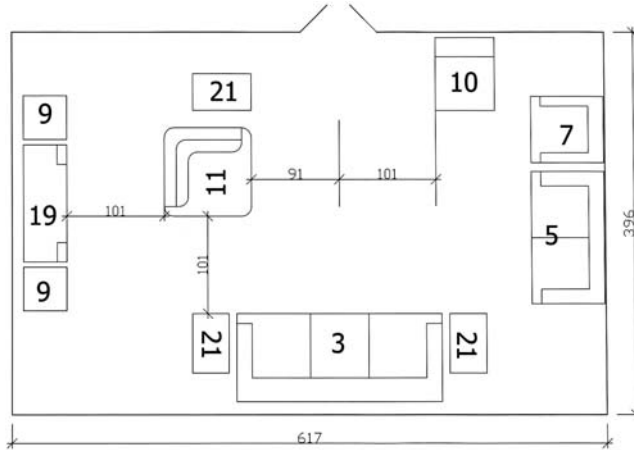
5. *Düzenleme:* Eğer üçlü kanepenin karşısından çıkarılmışsa, birincil oturma grubu yakın şekilde bir araya getirilebilir. 1-4 arası düzenlemelerde geniş gruplar kanepede oturanları bükülmeksizin göremiyorlardı. Bu düzenlemede bu sınırlama kaldırılmıştır (Şekil 2.16) [18].

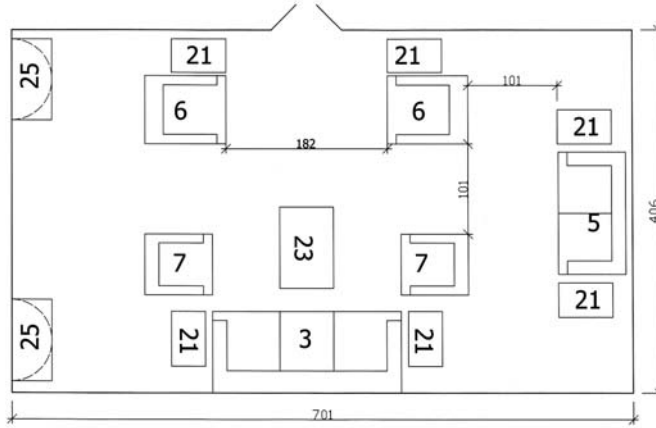
Şekil 2.18. Kapı yerlerinin odanın sonlarına yerleşmiş olması [18]

8. *Düzenleme:* Eğer bir salon ölü sona sahipse (başka odaya veya balkona açılan kapısı yoksa), birincil ünite odanın sonunu kapsayacak şekilde yayılabilmektedir. Oyun ve müzik grubu daha fazla alanda düşünülebilir (Şekil 2.19) [18].

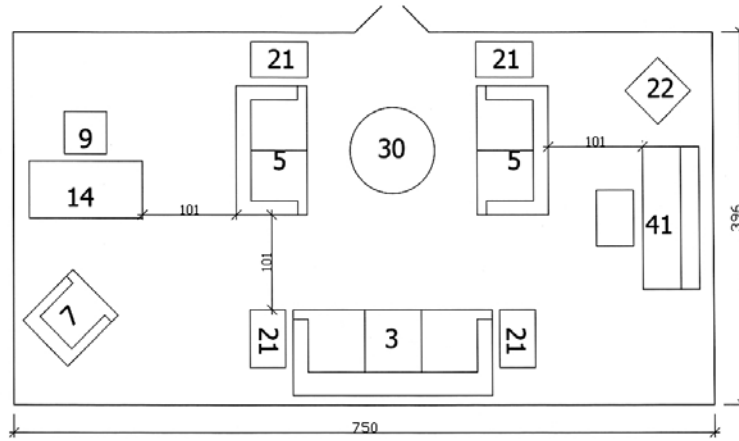
Şekil 2.19. Birincil ünitenin odanın sonunu kapsayacak şekilde yayılması [18]

9. *Düzenleme:* Bu düzenlemede birincil grup en iyi düzenlemeyi göstermektedir. Ünitelerin yerleşimi girişin sol taraftan olacağını gösteriyor. İkincil sohbet ünitesinin yer aldığı alan müzik veya oyun grubuna dönüştürülebilir (Şekil 2.20) [18].

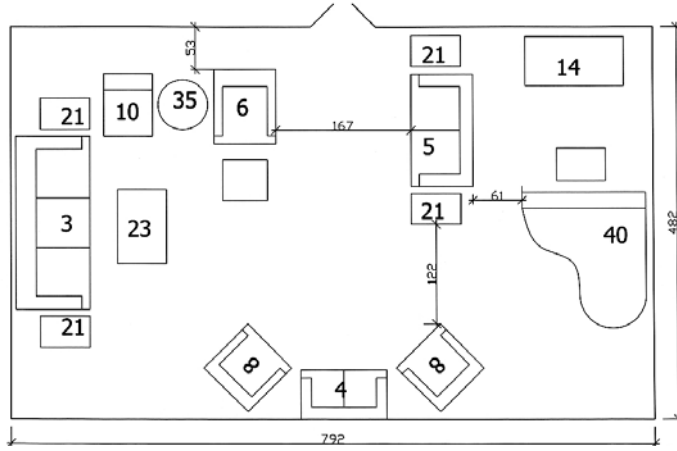
Şekil 2.20. İkincil sohbet ünitesinin müzik veya oyun grubuna dönüştürülebilir olması durumu [18]

10. *Düzenleme:* Yazı veya çalışma grubu solda, müzik ya da oyun grubu sağda ve merkezde de oda dar olduğunda en az geçiş sınırıyla birincil grup yer almış (Şekil 2.21) [18].

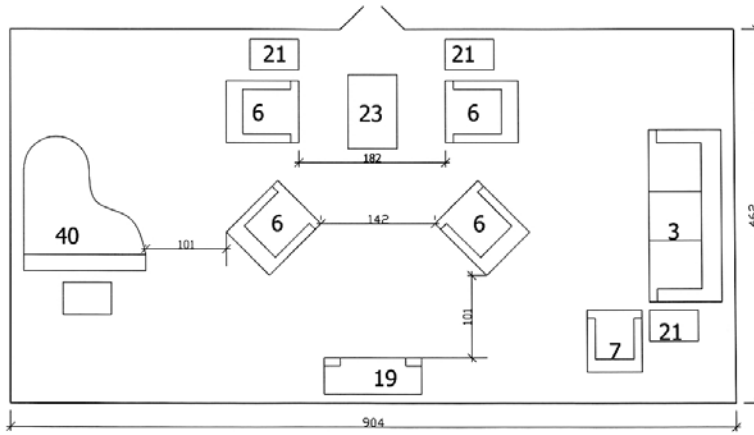
Şekil 2.21. Yazı veya çalışma grubunun solda, müzik ya da oyun grubunun sağda yer alması [18]

11. *Düzenleme:* Bu düzenlemede 10 kişi rahatlıkla oturtulabilir, birincil ve ikincil sohbet grupları hemen hemen birbiriyle birleşmiştir (Şekil 2.22) [18].

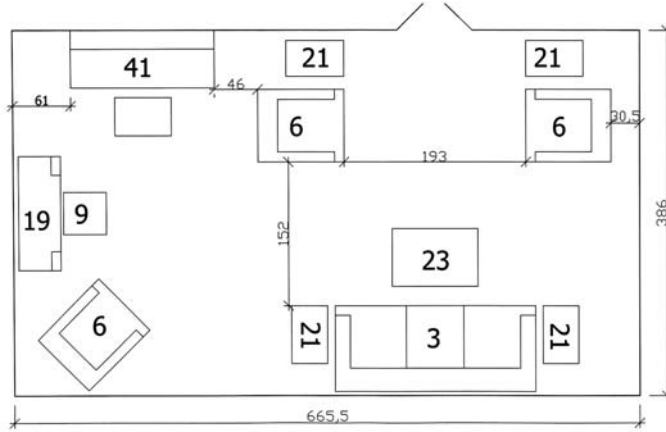
Şekil 2.22. Birincil ve ikincil sohbet gruplarının birleşmesi [18]

12. *Düzenleme:* Bu düzenleme, kapı yerlerinin salonun uçları yerine kenar duvarlardan olması şeklinde yapılmıştır (Şekil 2.23) [18].

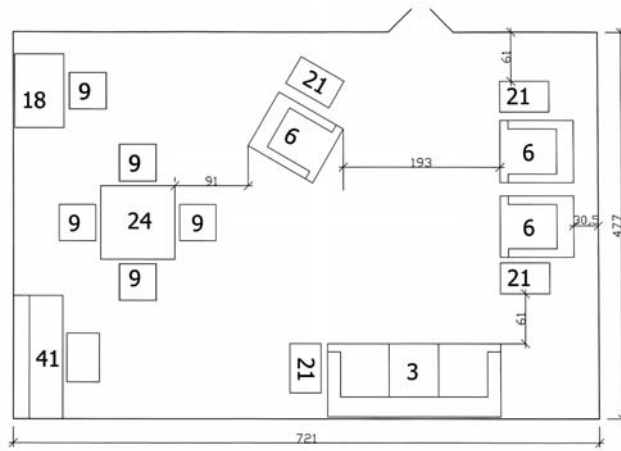
Şekil 2.23. Kapı yerlerinin salonun uçları yerine kenar duvarlardan olması [18]

13. *Düzenleme:* Şimdiye kadarki düzenlemelerde merkezde şömine vardı. Bundan sonraki düzenlemelerde bu husus göz ardı edilecektir (Şekil 2.24) [18].

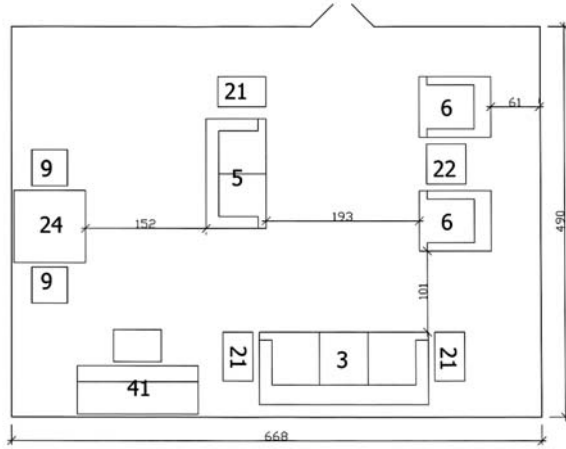
Şekil 2.24. Düzenlemelerde merkezden şöminenin çıkarılması [18]

14. *Düzenleme:* Merkezden sapan düzenlemeler odayı doğal olarak birincil gruplar ve diğer gruplar kombine olacak şekilde bölmektedirler (Şekil 2.25) [18].

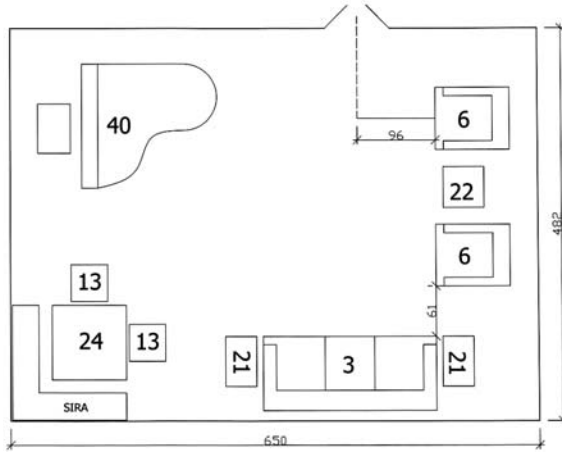
Şekil 2.25. Merkezden sapan düzenlemelerin odayı bölmesi [18]

15. *Düzenleme:* Küçük bir alanda birincil grup, müzik ve oyun grubu kurulacaksa gruplardan birisinin elemanları alan azlığı nedeniyle azaltılmalıdır. Burada oyun grubu masa ve sadece iki sandalyeden oluşmuştur (Şekil 2.26) [18].

Şekil 2.26. Küçük bir alanda birincil, müzik ve oyun grubundan birinin azaltılması [18]

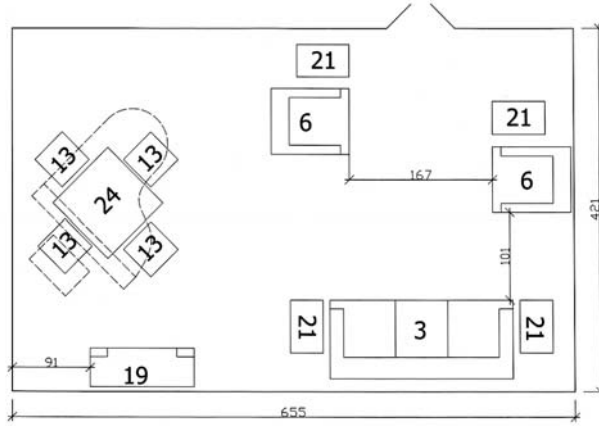
16. Düzenleme: Bu düzenlemede birincil sohbet grubu, kuyruklu piyanonun dahil olmasıyla kesilmiş, ayrıca oyun grubu için köşedeki sıranın kullanımı konfor açısından bazı kayıplara yol açmaktadır (Şekil 2.27) [18].

Şekil 2.27. Birincil sohbet grubunun kuyruklu piyanonun dahil olmasıyla kesilmesi [18]

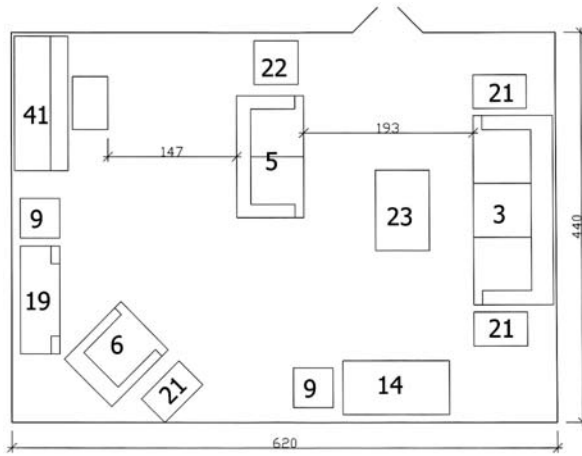
17. Düzenleme: 76 x 91cm ölçülerinde iki daha küçük sandalyenin şöminenin sağına ve soluna konulmasıyla, oda önemsiz bir genişlik artışıyla daha uyumlu hale getirilmiştir (Şekil 2.28) [18].

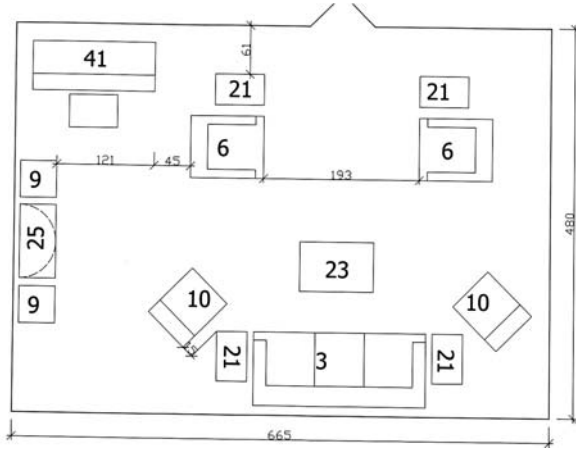
Şekil 2.28. İki daha küçük ölçülü sandalyenin şöminenin sağına ve soluna konulması [18]

18. *Düzenleme:* Bir kapılı düzenleme, iki kişinin yan yana rahatlıkla geçmesi için geçiş ölçüsü 101 cm'den 147 cm'ye çıkarılmıştır (Şekil 2.29) [18].

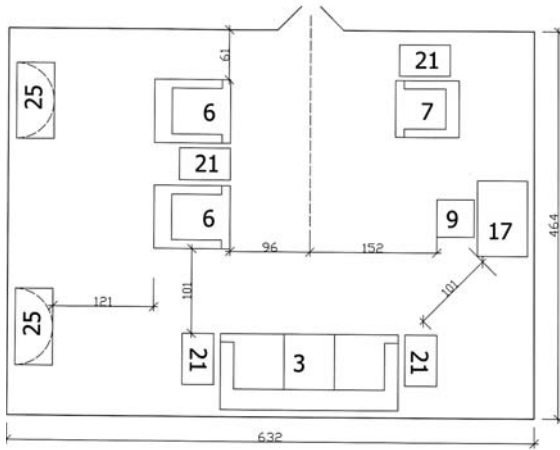
Şekil 2.29. Geçiş ölçüsünün arttırılması [18]

19. *Düzenleme:* Bu düzenleme giriş geçiti geniş olan düzenlemeler için başka bir örnektir (Şekil 2.30) [18].

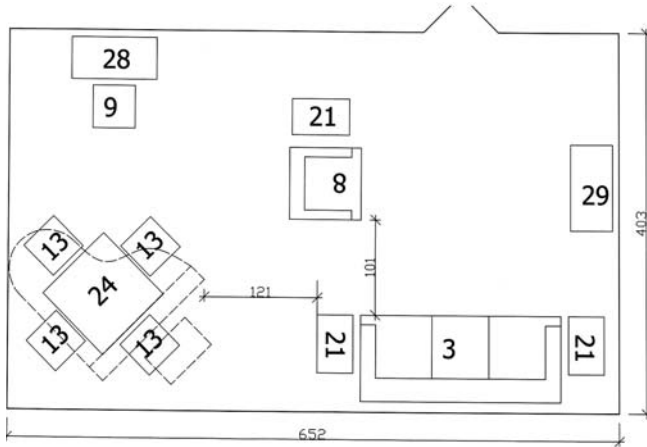
Şekil 2.30. Geniş giriş geçiti [18]

20. *Düzenleme:* Birkaç kapı bu türde mobilya grup ünite düzenlemesiyle uygun hale getirilebilir. Trafik geçişinin odanın sol uç noktasından geçtiği kabul edilebilir (Şekil 2.31) [18].

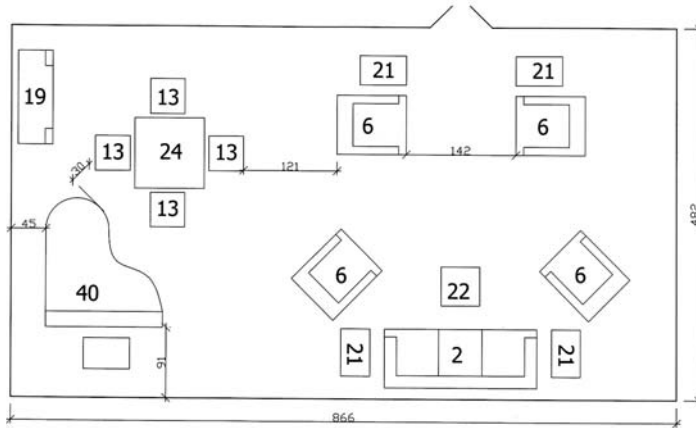
Şekil 2.31. Trafik geçişinin odanın sol uç noktasından geçmesi [18]

21. *Düzenleme:* Bu düzenlemede oyun masası hemen hemen bir piyano kadar yer kaplamaktadır. Düzenlemedeki tek açılı yerleşim gayri resmi düzenlemeyi belirtmektedir (Şekil 2.32) [18].

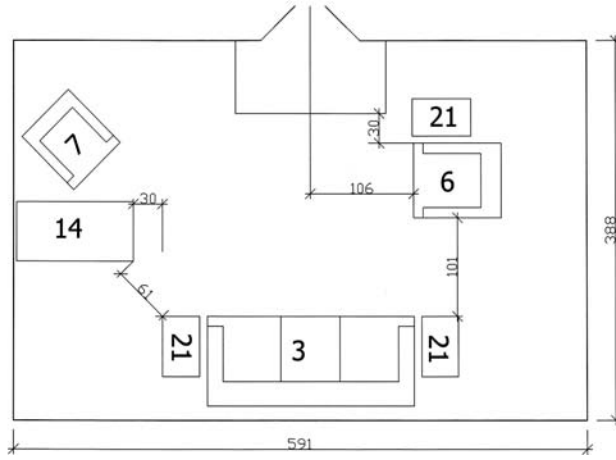
Şekil 2.32. Oyun masasının piyano kadar yer kaplaması [18]

22. *Düzenleme:* Daha geniş alanlar dört veya daha fazla mobilya grup ünitesi içerebilmektedir. Sandalye takımının açılı kullanımı daha fazla alanı gerektirir (Şekil 2.33) [18].

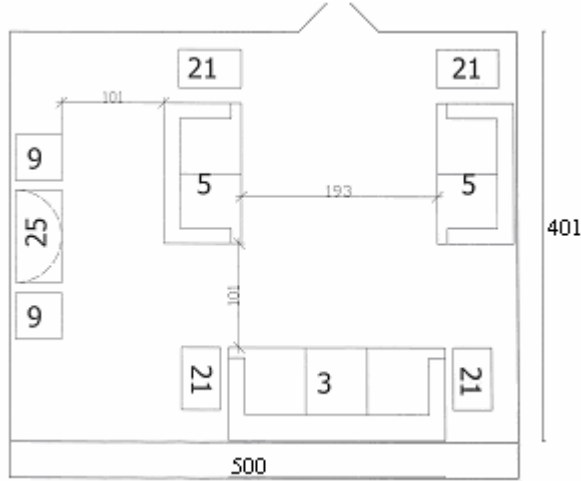
Şekil 2.33. Dört veya daha fazla mobilya grup ünitesi [18]

23. *Düzenleme:* Bu düzenlemede, şömine ateşine bakacak kişinin rahatlığı için sandalye seti şömine merkezinden 106 cm geride olmalıdır. Genel trafik 61 cm'ye yerleştirilmemelidir (Şekil 2.34) [18].

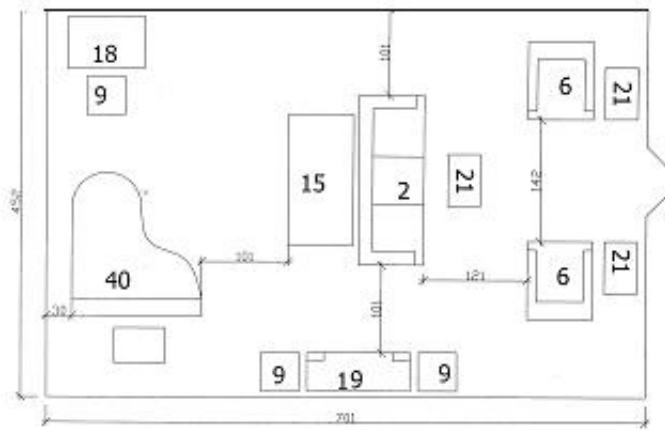
Şekil 2.34. Sandalye seti şömine merkezi ilişkisi [18]

24. *Düzenleme:* Büyük alan en az uzaklıkta yerleştirilmemesine rağmen (şöminenin her iki yanında sandalye çiftleri yerine ikili kanepeler kullanılarak) kullanılabilir (Şekil 2.35) [18].

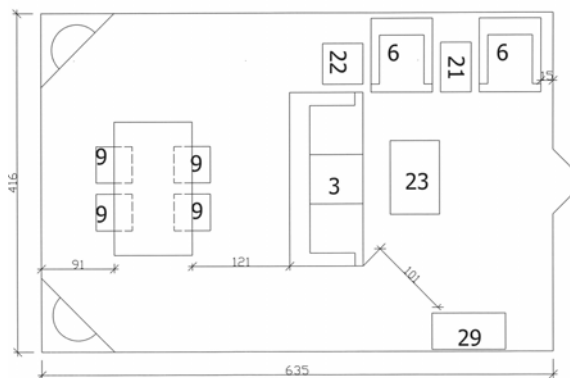
Şekil 2.35. Şöminenin her iki yanında sandalye çiftleri yerine ikili koltuk kullanılması [18]

25. *Düzenleme:* Bu düzenlemede olduğu gibi eğer şömine odanın sonundaysa mobilya düzenlemesi iki gruba ayrılır (Şekil 2.36) [18].

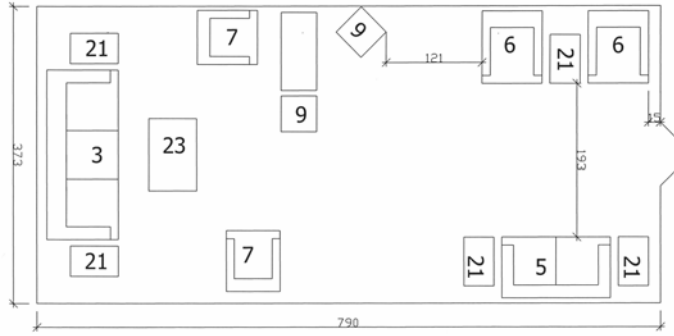
Şekil 2.36. Şöminenin odanın sonunda yer alması [18]

26. *Düzenleme:* İki gruplu bir düzenlemede bazen piyano bölümü çıkarılarak, yemek yeme alanı olarak ayrılabilir. Yemek masasının etrafındaki en az açıklık 91 cm olmalıdır (Şekil 2.37) [18].

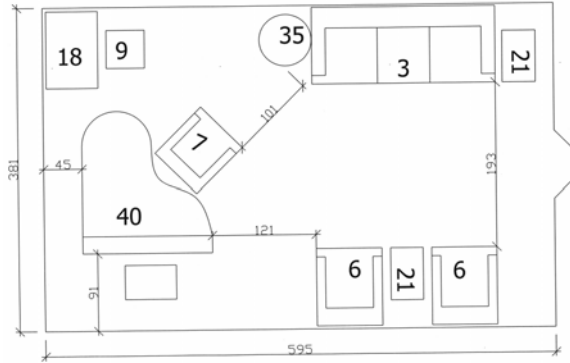
Şekil 2.37. Müzik bölümünün çıkarılarak yemek yeme alanı olarak ayrılması [18]

27. *Düzenleme:* Bu düzenlemede kanepeler şöminenin karşısına yerleştirilerek mobilyalar tekil ünite olarak bir arada tutulmuştur (Şekil 2.38) [18].

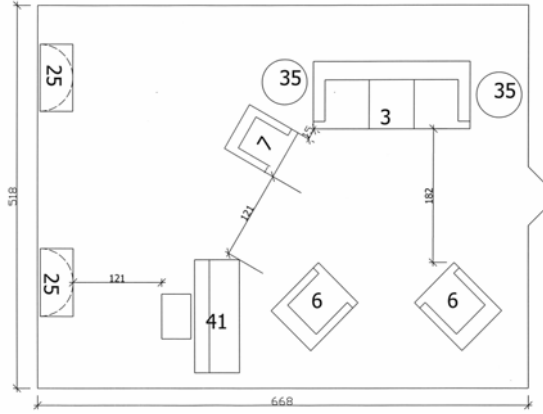
Şekil 2.38. Kanepenin şöminenin karşısına yerleştirilerek tekil ünite olarak bir arada tutulması [18]

28. *Düzenleme:* Birincil grubun arkasını duvara yaslaması, bu grubun arkasındaki geçiş için bırakılması gereken ölçüyü ortadan kaldırmış ve odanın genişliğini minimum derecede azaltmıştır (Şekil 2.39) [18].

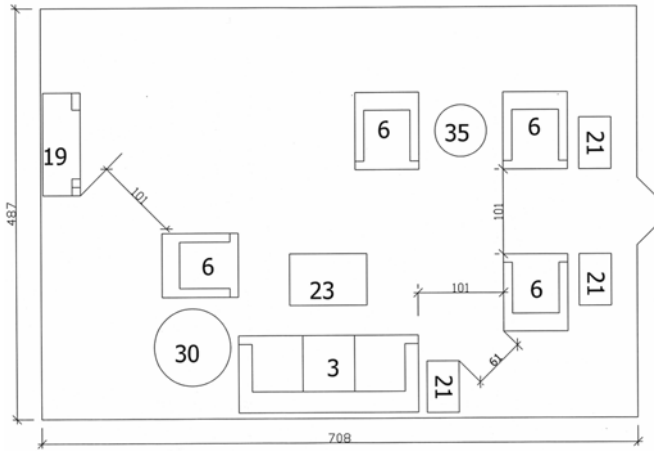
Şekil 2.39. Oturma grubunun duvara yaslanması [18]

29. *Düzenleme:* Burada üst duvar ve şöminenin karşısındaki duvar kapılar için kullanışlı durumda bulunmaktadır. Piyano yer alabilir, eğer mümkünse duvarın içine doğru yerleştirilebilir (Şekil 2.40) [18].

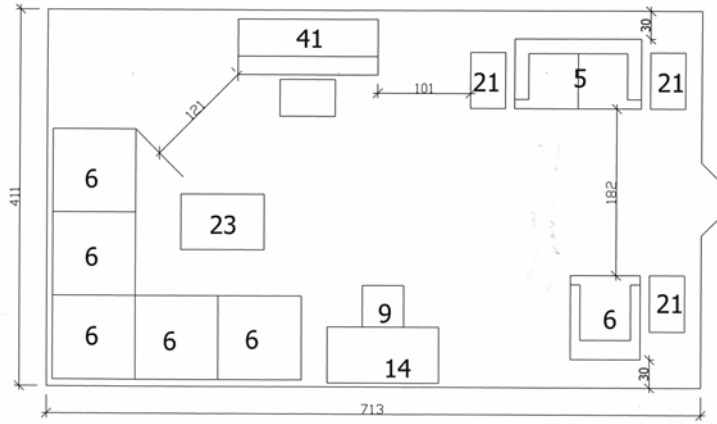
Şekil 2.40. Üst kenar ve şöminenin karşısındaki ucun kapılar için elverişli olması [18]

30. *Düzenleme:* Bu düzenlemede, kanepenin odanın bir kenarına karşı yerleştirilmesi birincil ve ikincil grupların birleşmesine yol açacaktır (Şekil 2.41) [18].

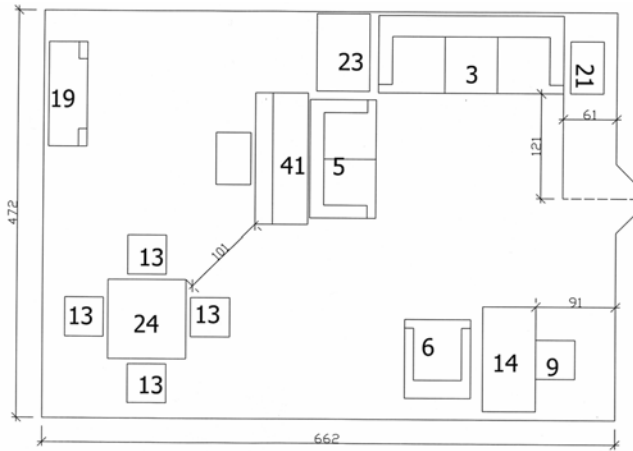
Şekil 2.41. Birincil ve ikincil grupların birleşmesi [18]

31. *Düzenleme:* Bu düzenlemede, bütün mobilyalar önemli grup haline getirildikleri için bütün alan tek bir ünite gibi davranabilmektedir (Şekil 2.42) [18].

Şekil 2.42. Bütün alanın tek bir ünite gibi davranması [18]

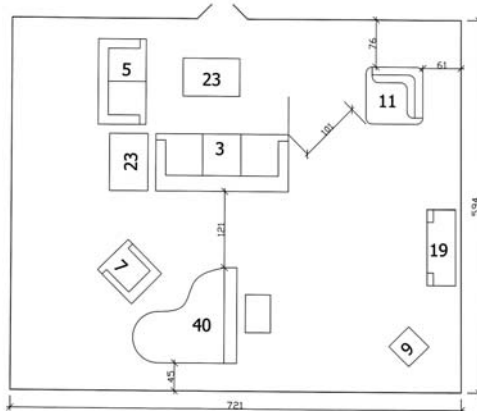
32. *Düzenleme:* Bu düzenlemede, çalışma masasının yerleştirilmesi onu şömine grubuyla birleştirmiş, dört ünite birden düzenlemede yer almaktadır (Şekil 2.43) [18].

Şekil 2.43. Dört ünitenin birden kapsanması [18]

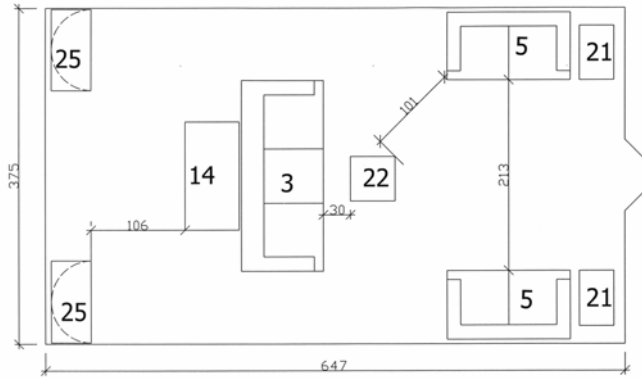
33. *Düzenleme:* 32. düzenlemedeki şömine önündeki mobilyaların değişimi ile salona kuyruklu bir piyano konulabilir (Şekil 2.44) [18].

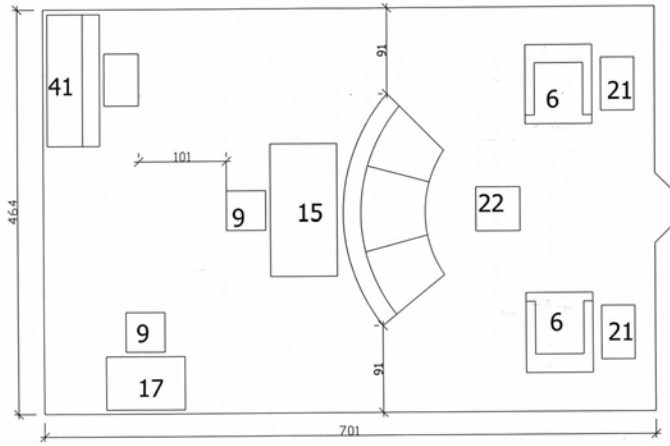
Şekil 2.44. Şömine önündeki mobilyaların değişimi ile salona kuyruklu bir piyano konulması [18]

34. *Düzenleme:* Bu düzenleme, tamamen simetrik bir düzendir, 14 ve 25 numaralı elemanlar kaldırılarak müzik grubu konulabilir (Şekil 2.45) [18].

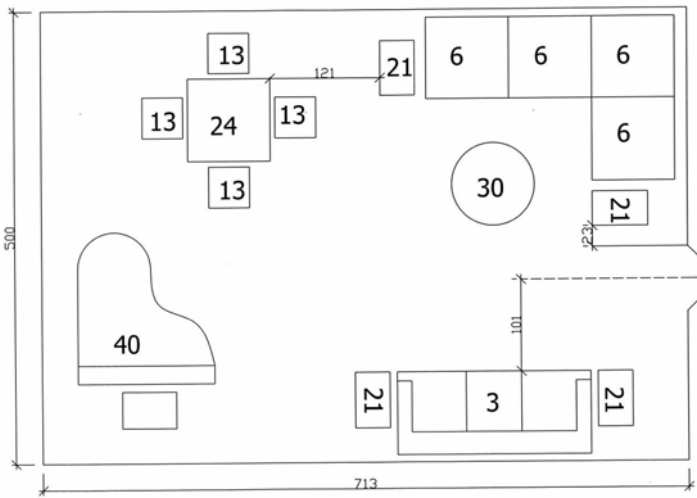
Şekil 2.45. Simetrik düzenleme [18]

35. *Düzenleme:* Bu düzenlemede yer alan yay şeklindeki kanepeler günden güne popülerlik kazanmaktadır. 6 numaralı sandalyeler gerektiğinde bu kanepeye eklenerek esnek kullanılabilir (Şekil 2.46) [18].

Şekil 2.46. Yay şeklindeki kanepenin yer aldığı düzenleme [18]

36. *Düzenleme:* Bu düzenlemede, ünite tipli koltuklar özellikle köşe grubuyla takım oluşturmuştur, düzenleme üç grup ünitesini de göstermektedir (Şekil 2.47) [18].

Şekil 2.47. Üç grup ünitesinin aynı düzenlemede yer alması [18]

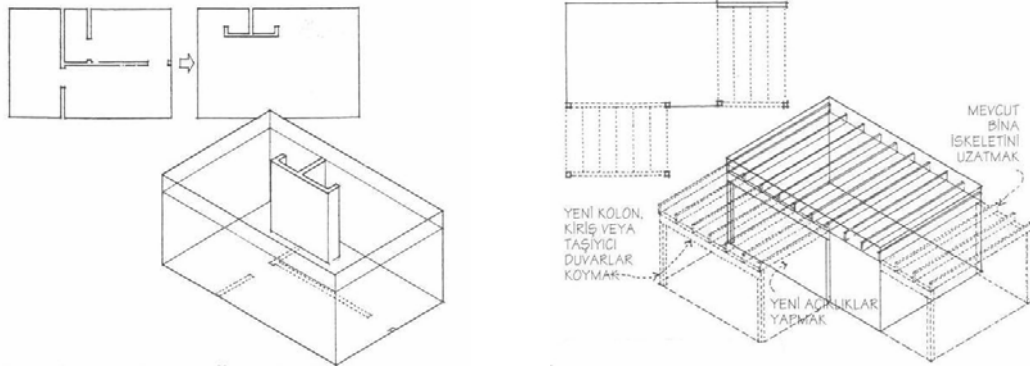
3. ESNEKLİK VE İŞLEVSELLİK

3.1. Esneklik

Esnek kavramı; bir dış gücün etkisi altında uzamak, kısalmak, eğrilmek gibi şekil değişikliklerine uğradıktan sonra etkinin kalkmasıyla eski şeklini alabilmek özelliğinde olan, elastik şeklinde; esneklik ise; bir cismin üzerindeki yükün kaldırılmasıyla ilk durumuna dönmesi özelliği, esnek olma hali, elastiklik şeklinde tanımlanmaktadır [31]. Esneklik kavramı genelde değişebilirlik kavramı ile birlikte kullanılmaktadır. İç mekanlar yapısal elemanlarla oluşturulduklarından, esneklik kavramı yapıda ve mobilyada olmak üzere iki şekilde incelenecektir.

3.1.1. Yapıda (mekanda) esneklik

Bir binanın mimari açıdan tasarımı veya planlaması yapılırken, içinde yer alacak etkinlikler, kullanıcının ihtiyaç duyacağı biçim, ölçek ve ışıklandırma kriterleri ve iç mekanlar arasındaki çeşitli ilişkileri göz önünde tutmak gerekir. Bununla beraber mevcut bir bina, inşa edilme amacının dışında başka bir amaç için kullanılacaksa, bu amaç doğrultusundaki mekan gereksinimleri var olan koşullarla uyuşmalıdır. Uyuşmayan bir durum söz konusu olursa, mevcut mekanlarda değişiklikler yapmak gerekebilir. Bu konuda iki tip değişiklik söz konusudur. Birincisi, iç mekan sınırları içerisinde strüktürel değişiklikler yapmaktır; bu değişiklikler genellikle kalıcı değişikliklerdir (Şekil 3.1.a). Strüktürel değişikliklerde, mekanın şeklini değiştirmek, mevcut mekanların düzenini elden geçirmek veya yeni iç mekanlar eklemek için, genellikle mekana duvarlar eklenip çıkartılır. İkinci tipte ise, iç mekandaki strüktürel olmayan düzenlemelerle mekan geliştirilir (Şekil 3.1.b) [32].

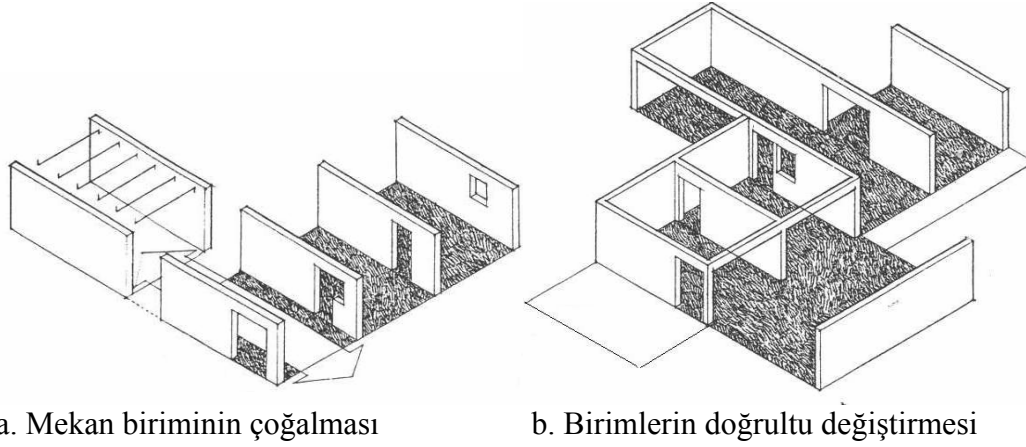

a. Strüktürel düzenlemeler

b. Strüktürel olmayan düzenlemeler

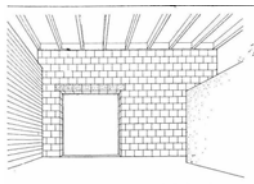
Şekil 3.1. Mekanda düzenlemeler [32]

Duvarlar, herhangi bir yapının temel mimari öğeleridir. Geleneksel olarak zemin üstündeki döşeme düzlemleri, tavanlar ve çatılar için strüktürel taşıyıcı görevini görürler. Binaların cephelerini oluştururlar. Kendi oluşturdukları iç mekanlar için koruma ve mahremiyet sağlarlar. Strüktürel öğeler olan duvarlar, taşıdıkları döşeme açıklıkları ve çatı strüktürleri ile eşgüdümlü bir düzenekte çalışmaktadır. Aynı zamanda bu strüktürel düzenek iç mekanların olası boyutlarını, şekillerini ve yerleşim düzenlerini belirlemektedir. İç mekanların ve barındırdıkları etkinliklerin boyutları ve mekan gereksinimleri, mekan içinde belirlenmiş strüktürel duvarların düzenleriyle uyuşmazsa veya uyuşmayacaksa, kolon kiriş sistemi kullanılabilir. Bu sistemde strüktürel olmayan duvarlar ve bölmeler, iç mekanları kısıtlama olmaksızın tanımlar, kapatır ve şekillendirir. Genellikle ticari amaçlı, çok katlı ve mekan yerleşimlerinde esneklik gerektiren yapılarda böyle davranılır. Üzerlerinden döşeme veya çatı strüktürü geçen iki paralel taşıyıcı duvar, bir mekan birimi oluşturur. Bu birim de çoğalarak, pencereler ve kapılarla birbirlerine bağlanan çok sayıda mekan oluşturabilir (Şekil 3.2.a). Birimlerin doğrultuları değiştirilerek daha karmaşık mekansal ilişkiler kurulabilir (Şekil 3.2.b) [32].

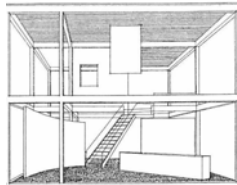

Şekil 3.2. Genel mekan oluşumu [32]

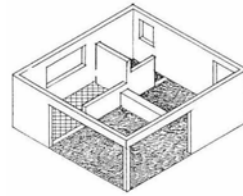
Taşıyıcı duvarlar mekanın sınırlarını belirler (Şekil 3.3.a), kolon ve kirişler iç mekanların kenarlarını gösterir (Şekil 3.3.b), taşıyıcı olmayan bölücü duvarlar büyük iç mekanları bölümlendirmeye yarar (Şekil 3.3.c), kolon kirişli strüktürel sistemler, birbirine bağlantılı mekanlara ait yatay ve düşey çizgilerden oluşan bir ızgara sistemi oluşturur (Şekil 3.3.d), bu sistem içerisinde, taşıyıcı olmayan bölücü duvarlar mekanları istenildiği gibi tanımlar (Şekil 3.3.e) [32].

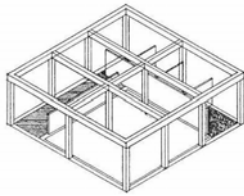
a. Taşıyıcı duvarlar

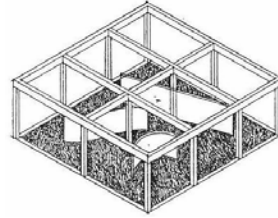
b. Kolon ve kirişler

c. Bölücü duvarlar

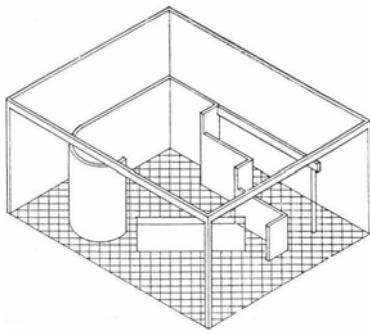
d. Strüktürel sistemler

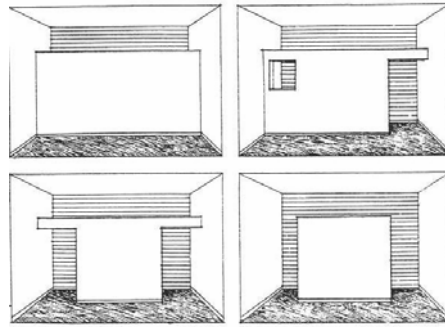
e. Izgara sistemi

Şekil 3.3. Yapı sistemi mekan ilişkisi [32]

Taşıyıcı olmayan duvarlar sadece kendilerini ve kendilerine eklenen nesneleri destekler. Bu sebeple mekanları kapatmakta ve biçimlendirmede taşıyıcı duvarlara oranla daha fazla olanak tanırırlar (Şekil 3.4.a), taşıyıcı olmayan bir duvar tavana veya bitişik duvarlara kadar uzanmayıp, bir mekandan diğerine ışığın ve havanın geçişine izin verir. İki mekan arasındaki bu mekansal süreklilik, özellikle akustik olmayıp, bir miktar görsel olan bir mahremiyet sağlandığı takdirde daha da kuvvetlenir (Şekil 3.4.b) [32].

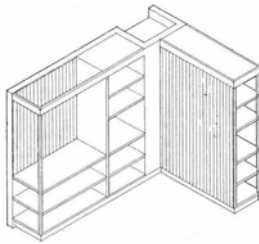
a. Taşıyıcı olmayan duvarlar

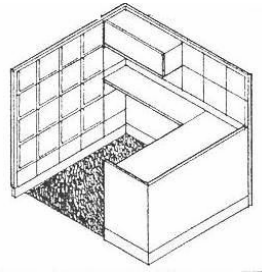
b. Taşıyıcı olmayan duvarların uygulanması

Şekil 3.4. Taşıyıcı olmayan duvar ile mekan ilişkisi [32]

Duvarlar, iç mekan içinde sadece arka plan öğesi olmak yerine, oturma grupları, dolaplar, masa üstleri ve aydınlatma gibi tefriş öğelerini de destekleyecek şekilde düzenlenebilir. Duvar, bu tefriş öğelerini kendi kalınlığının içinde birleştirerek, kendisi de bir mobilya parçası olur (Şekil 3.5.a), düşey yönelimli tefriş öğeleri de, serbest salınımlı, çift yönlü kullanıma müsait olurlarsa veya özellikle bitmiş arka yüzeylere sahiplerse, duvar rolünü üstlenebilirler (Şekil 3.5.a) [32].

a. Duvarın mobilya parçası gibi davranması

b. Düşey yönelimli tefriş öğeleri

Şekil 3.5. Duvarların mobilya parçası gibi davranması [32]

Gerek endüstrilemiş yapıda gerekse geleneksel yapıda esnekliğin birkaç anlamı vardır. Genel olarak esneklik adı altında üretimi düşünülen yapı elemanlarının değişik düzenlemelerde kullanılabilmesi ve kullanma amacının değiştirilebilmesi için çok yönlü olması anlaşılmaktadır. Eğer yapı kuruluşunda belirli bir kullanma amacı güdülmüyorsa, çok az bağlantısı olan bir konstrüksiyon sistemi seçilmelidir. Bu biçimin farklı amaçlar için kullanılması çok kolaydır [33].

Esneklik için İngilizce’de elasticity kelimesi kullanılmakta, bu kelimenin dışında flexible kelimesi de kullanılmakta ve şu şekilde açıklanmaktadır [34]:

Elastic: Herhangi kalıcı hasar görmeden şekil değiştirip yeniden eski şekline dönebilme özelliğinde olma,

Flexible: Şartlara uymak üzere değişen.

Burada, elastic ve flexible kelimelerinin bu tariflerle eş anlamlı gibi görünmelerine rağmen, flexible ile ifade edilen şekil değiştirebilme yeteneğinde, orijinal şekline dönebilmenin şart olmadığı söylenmektedir [34].

Tapan’a göre esneklik; yapı sistemini değiştirmeden aynı tasarı ünitesinin farklı kullanıcı gereksinmelerine yanıt verme yeteneği ve aynı hacimden birden fazla fonksiyon için faydalanma olanağıdır [10].

Aile yapıları farklı olan ülkemizde, çoğu zaman mekan kullanıcıları 3+1, 2+1 vb. gibi bölümlenen mekanlarda, keşke şu odanın yeri diğeriyle değişseydi veya diğer odaya yakın olsaydı gibi düşünceler içine girmektedirler. Yapıda esnekliğin anlamı bu keşkeleri önleyecek şekildedir. Temel taşıyıcı elemanlar dışında kalan kısımlar kullanıcının istediği gibi yönlendirebileceği alanlardır.

Norberg-Schulz’a göre esneklik iki anlamda kullanılabilmektedir. Birincisi elemanların ilavesi veya çıkarılması sonucunda binanın bütünlüğünü kaybetmeden

büyüyebilmesi veya küçülebilmesidir. İkinci anlama göre ise elemanların ve ilişkilerinin değiştirilebilmesidir. Örnek olarak, hareketli bölmeler (sürme duvarlar, katlanır duvarlar, perde veya storlar) ile mekan bölünmelerinin veya elemanlarının çevrenleme biçimlerinin değiştirilebilir olmasıdır [34].

Hollanda’da Okul Yapımı Enformasyon Merkezi, esnekliği mekan esnekliği ve fonksiyonel esneklik olarak ayırmaktadır ve birincisinin yük taşımayan strüktürel elemanların hareketi ile yapıya uyabilirlilik özelliği kattığını, ikincisinin ise yapının farklı fonksiyonlara uygunluğunu sağladığını söylemektedir [34].

Kızıltan’a göre önceleri dersliklerde gün boyunca yer alacak farklı faaliyetlere cevap verebilecek düzen değişikliğinin sağlanması anlamında olarak esneklik, derslik içinde hareketlilik-derslik içi yerleşmelerin değişebilmesi-olarak nitelendirilmiştir. Oysa bugün dersliklerin kendileri, okul bütününe kapsayan esneklik anlamı içinde çözülmekte, sınırlarını açmaktadır. Yeni okul programlarının getirdiği esneklik, derslik veya okul içinde hareketlilik yanında ayrıca üç özellik daha arar. Bunlar büyüyebilme, değişebilme ve tadil edilebilmedir. Kızıltan, büyüyebilme ve değişebilmeyi esnekliğin kapsamı ile ilişkilendirmekte, esnekliğin anlam olarak içine almaktadır. Kızıltan büyümeyi hem dersliklerin birleştirilerek daha büyük derslik veya toplantı salonu haline getirilmesi hem de okula derslik ilave etmek veya okuldan derslik azaltmak olarak, değişebilirliği ise yeni faaliyetlere, değişen faaliyetlere imkan vermek üzere derslik ve öğrenim ile ilgili diğer hacimlerin yalnızca büyütülmeleri değil yeni baştan tüm düzenlenmeleri olarak anlamlandırmaktadır. Esnekliğin kapsamı içinde Kızıltan’ın getirdiği bir farklı kavram ise tadil kolaylığıdır ve taşıyıcı sistem ve örtü dışındaki bütün ayırıcı duvarların değiştirilebilmesi anlamındadır [34].

Çekoslovakya’da esneklik kavramının iki türü olarak değişebilirlik ve elastiklik kullanılmaktadır. Buna göre değişebilirlik; binanın değiştirilebilmesi, elastiklik ise binanın büyütülebilmesi olarak açıklanmaktadır. İsveç’te ise var olan bir mekandaki

dahili uyabilirliği esneklik, var olan bir mekanın mekan ilavesi veya ayırımı ile değiştirilebilmesi ise elastiklik olarak tanımlanmaktadır [34].

Oxman'a göre esneklik; değişen şartlara uyabilmek şeklinde açıklanmakta, değişebilirlik ve genişleme ise esnekliğin türleri olarak açıklanmaktadır [34].

Dluhosch ise, temel sistemi değiştirmeden şartları değiştirebilmeyi esneklik, değişebilirliği ise sistemi değiştirerek şartları değiştirmeyi sağlama yeteneği olarak açıklamaktadır [34].

Musgrove, hem bölme duvarların değiştirilebilir olması, hem de belirli niteliklerdeki mekanların organizasyon şekli ile bölme değişikliğine gereksinim duyulmaması halini esneklik olarak açıklamakta ancak ikincisini organizasyonel esneklik olarak adlandırmaktadır [34].

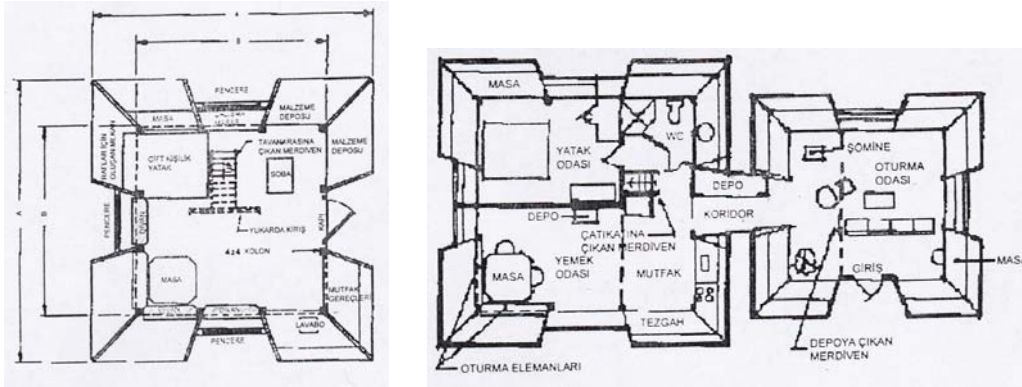
Esnek mekan ise; yaşanan çevrenin değişen ihtiyaçlara herhangi bir kayıp olmadan adapte olması veya prefabrike iç yapı elemanlarının iç mekanlarda kolaylıkla takılıp sökülebilen duvar, yer ve tavan elemanları olarak kullanılabildiği mekanlar olarak tanımlanmaktadır [14].

Farklı tasarım ölçeklerinde esneklik ve değişebilirlik, yapım sırasında ve yapımdan sonra gerçekleştirilebilmektedir. Tasarım aşamasında ele alınan esneklik ve değişebilirlik, yapı sisteminde değişikliklere izin verdiği için iç mekan kullanımında da esneklik sağlamaktadır. Yapımdan sonra gerçekleştirilen tasarımda ise; iç mekan yapı elemanları ve donatı elemanları ile sağlanan esneklik ve değişebilirlik sağlanmaktadır [14].

Yapı sistemiyle iç mekanda sağlanan esneklik yaklaşımları

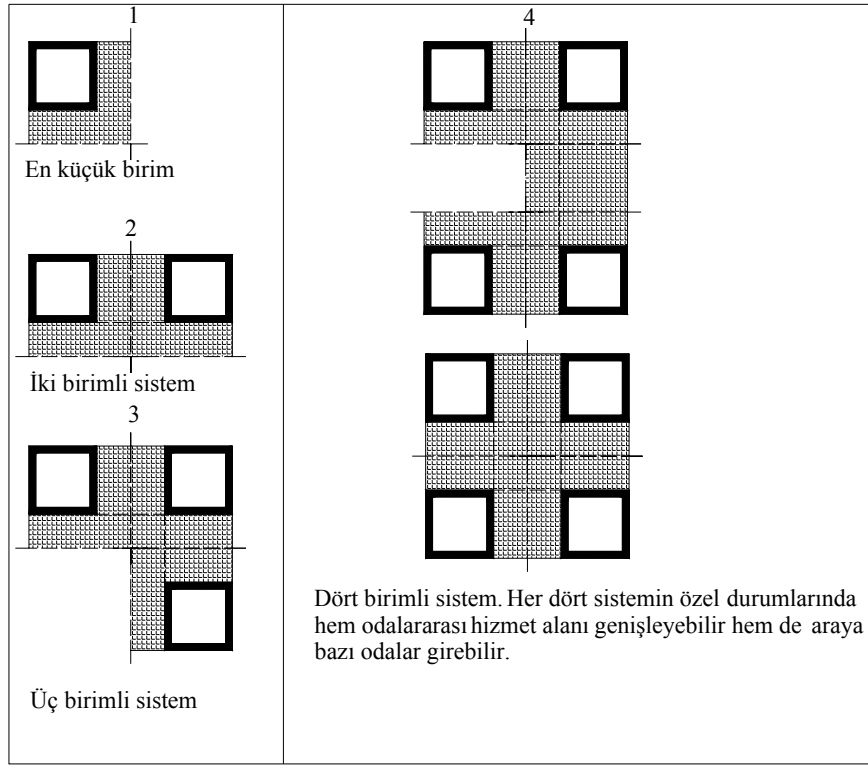
Günümüz teknolojisi; mimari tasarımda, yapımdan sonra kullanımda ve gelecekte yapılması gereken değişikliklerde de esnekliğe izin vermektedir. Bu amaç için ölçüsel modülasyonlu, tolerans sistemi kullanılarak ve bir araya gelme özelliğine

sahip modüler tasarım ve ürünler kullanılmaktadır. Şekil 3.6'da verilen tasarımı Frank Maiello'ya ait The Pyramodule Home (piramit ev), özellikle Amerika'da ikinci bir ev almaya gücü olmayan, her yaşta insanın kendisinin yapabileceği tarzda bir örnektir. Bu tasarımın en önemli özelliği gerektiğinde ana modüle daha küçük modüllerin de eklenmesiyle geniş mekanlar elde edilebilmesidir. Burada küçük olan modül ana modüle bir koridorla bağlanmaktadır [14].

Şekil 3.6. Yapı sistemiyle iç mekanda sağlanan esneklik [14]

Geleneksel Türk evinin oluşumunda da bu esneklik görülebilir. Türk evinin oluşumunda; her odanın çevresinde bir hizmet alanı gerekir, bu ise ortak yaşama alanı olan sofa ya da diğer hizmet alanlarıdır. Oda ve ortak alanın bir sistem içinde çoğalmasıyla evin oluşumu; yaklaşık olarak Anadolu'daki Türk evinin kuruluşunu özetlemektedir (Şekil 3.7) [35].

Şekil 3.7. Geleneksel Türk evinde esneklik [35]

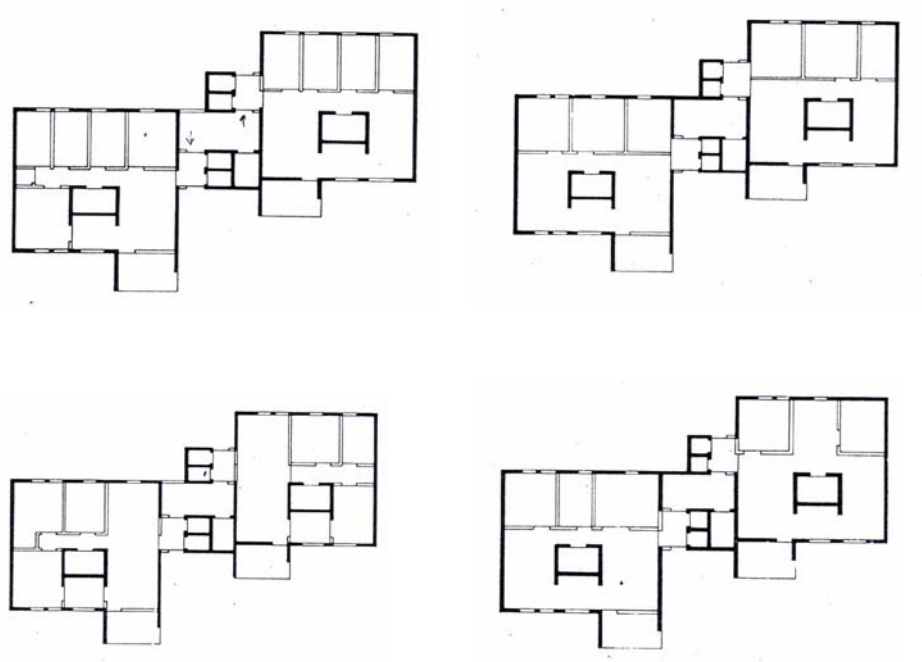
İç mekan yapı elemanları ile sağlanan esneklik

Bu tür esneklikte yapı sisteminde herhangi bir değişiklik gerekmediği için, yapı bileşenlerindeki değişme, ihtiyaçları karşılamayı amaçlamaktadır [34].

Şekil 3.8’de temel taşıyıcı elemanlar verilerek diğer alanlar nötr bırakılmış, Şekil 3.9’da da bu mekana ait çeşitli düzenlemeler verilmiştir [33].

Şekil 3.8. Mekanın nötr bırakılması [33]

Şekil 3.9. Nötr mekanın değişik şekillerde düzenlenmesi [33]

İç mekan yapı elemanları ile gerçekleştirilen esnekliğe başka bir örnek Resim 3.1’de verilmiştir. Resim 3.1’de görülen yatak kapalı olduğu anda yapı elemanı (duvar) olarak görev yapmakta, açıldığında ise yatma işlevini gerçekleştirdiğinden mekanın işlevini değiştirmektedir [14].

Resim 3.1. İç mekan yapı elemanları ile sağlanan esneklik [36, 32]

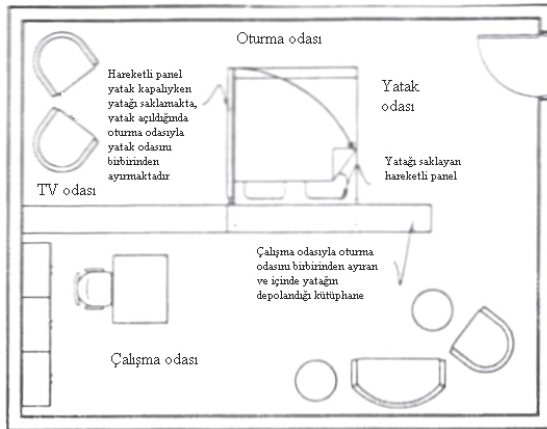
Donatı elemanlarıyla sağlanan esneklik yaklaşımları

Donatı elemanlarıyla sağlanan esneklik yaklaşımlarında mekanın farklı eylemler amacıyla kullanılması yani, farklı eylemlere hizmet etmesi amacı temel alınmaktadır. Donatı elemanlarıyla sağlanan esneklik yaklaşımları; iç mekan yapı elemanlarını

oluşturan donatılar, yapı elemanlarına bağlı olan donatılar ve yapı sisteminden bağımsız donatılar şeklinde üç kısımdan oluşmaktadır [14].

İç mekan yapı elemanlarını oluşturan donatılar

Bu grupta toplanan donatılar, bir mekan sınırlayıcı yerine kullanılan donatılardır ve kullanım fonksiyonu yüklenmiş iç mekan bölme panelleri olarak ele alınabilir. Burada donatı ile mekan sınırlayıcı elemanlar arasında bir bütünleşme vardır. Bu tip mobilyalara örnek olarak bölme duvar işlevi yüklenen dolaplar verilebilir (Şekil 3.10). Bu örnekte gündüzleri dolap fonksiyonu yüklenmiş olan iç mekan yapı elemanı, tek bir hacmi çalışma odası ve oturma odası olarak ikiye ayırmaktadır. Geceleri ise yapı bileşeninin bir modülü açılmakta ve içinden katlanmış yatağın çıkarılmasıyla yatak odası oluşturulmaktadır. Yapı bileşeninin açılan modülü de aynı zamanda oturma odası ile yatak odasını birbirinden ayıran bölücü duvar işlevi görmektedir [14].

Şekil 3.10. İç mekan yapı elemanlarını oluşturan donatılarla sağlanan esneklik [14]

Yapı elemanlarına bağlı olan donatılar

Bu gruptaki donatılar ise, oluşumunda veya desteklenmesinde mekan sınırlayıcı elemanların da katkısı olan donatılardır. Bunlar da iç mekan bölme panelleriyle bütünleşmektedir, ancak bu bütünleşme tek yönlü olabilmektedir. Çünkü bölme

duvarlar, donatı elemanları olmadan da işlevini sürdürebilirken, donatı elemanları bölme duvarlar olmadan fonksiyon görememektedir [34].

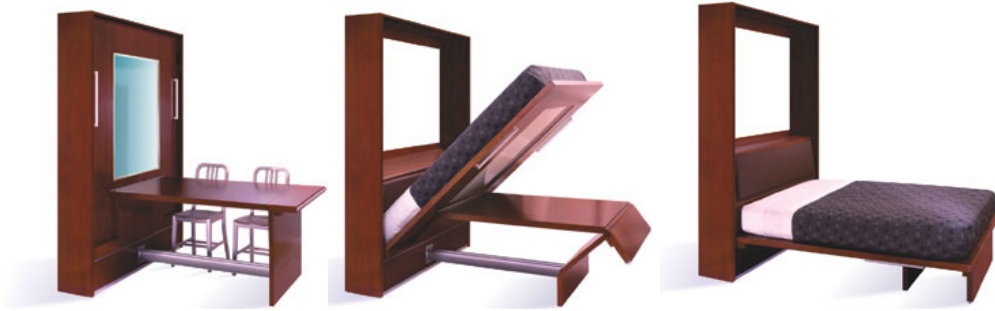
Bu tip donatıların esnek ve değişebilir kullanımına örnek olarak; nişlerin içine yerleştirilen gömme yataklar verilebilir. Dar ya da minimal olarak nitelendirilen konutlarda kullanılmadığı zamanlarda yer kaplamadığı için tercih edilen bu donatılar, yetersiz olan kullanım alanlarının en etkin biçimde kullanılması için tasarlanmıştır [14].

Resim 3.2’de görülen ünite, duvar önüne veya bir nişe yerleştirildiğinde camlı dolap görünümünde, daha sonra sistemin açılmasıyla yatak kısmı ortaya çıkmakta ve mekanın işlevini değiştirmektedir.

Resim 3.2. Mekanda yatma işlevi gören ünite [36]

Resim 3.3’de bu sistemin değişik şekli yer almaktadır.

Resim 3.3. Mekanda yemek yeme işlevine hizmet eden ünitenin yatma işlevini görmesi [36]

Yapı sisteminden bağımsız donatılar

Yapı sisteminden bağımsız olan donatılar, hareketi yapı sistemini etkilemeyen donatılardır [34] ve yapı sistemini etkilemedikleri için de mekan içerisinde istenilen işlevsel değişikliklere kolayca uyum sağlama yeteneğine sahiptirler. Bu yüzden bu tür donanımlara birden fazla işlev yüklenmesi genelde uygulanan bir yöntemdir ve bu tip tasarımlar, gelişen malzemelerin de yardımı ile mekanların işlevlerinin değişmesini sağlamaktadırlar. Bu tür donatılara örnek olarak hareketli dolap şeklinde üretilmiş ve açıldığında çalışma ünitesine dönüşen tasarımlar verilebilir, bu tasarımlar sayesinde konut iç mekanları çalışma odası haline getirilebilmektedir [14].

3.1.2. Mobilyada esneklik

İç mekan tasarımlarında göz önüne alınması gereken hususlar içerisinde esneklik kavramı; etkinlik gereksinimlerinde, tefriş gereksinimleri içerisinde donatı niteliklerinde ve mümkün olabilecek düzenlemelerde, istenilen niteliklerde yer almaktadır. Bu hususlar aşağıda verilmiştir [32]:

1. Kullanıcı Gereksinimlerinin Belirlenmesi

a. Kullanıcılar tanımlanmalıdır;

- Birey veya grup,
- Grup ise, kaç kişi,

- Özel veya anonim,
- Yaş grubu,

b. İhtiyaçlar tanımlanmalıdır;

- Grup ihtiyaçları,
- Özel bireysel ihtiyaçlar,

c. Alansal ihtiyaçlar belirlenmelidir;

- Kişisel alan,
- Mahremiyet,
- Etkileşim,
- Erişim,
- Tercih edilen nesneler,
- Tercih edilen renkler,
- Özel mekanlar,
- Özel ilgiler,

2. Etkinlik Gereksinimlerinin Belirlenmesi

a. Birincil ve ikincil etkinlikler belirlenmelidir;

- Birincil etkinliğin adı ve işlevi,
- İkincil ve buna bağlı diğer etkinliklerin adları ve işlevleri,

b. Etkinliklerin içeriği analiz edilmelidir;

- Aktif veya pasif,
- Gürültülü veya sessiz,
- Kamusal, küçük grup veya özel,
- Eğer mevcut mekan birden fazla etkinlik için kullanılıyorsa, etkinlikler birbirleriyle ne derece uyumlu,
- Mekan ne sıklıkta kullanılıyor,
- Günün ve gecenin hangi saatlerinde kullanılıyor,

c. Gereksinimler belirlenmelidir;

- Mahremiyet ve kapalılık,
- Ulaşım,
- *Esneklik*,
- Işık,
- Akustik nitelik,

3. Tefriş Gereksinimlerinin Belirlenmesi

a. Etkinliklerin her biri için gerekli tefriş ve ekipman belirlenmelidir;

- Oturma biriminin,
- Masaların,
- Çalışılacak yüzeylerin,
- Saklama ve sergileme birimlerinin,
- Donatıların sayıları, türleri, çeşitleri ve stilleri,
- Gerekli olan diğer özel gereçler:
- Aydınlatma,
- Elektrik tesisatı,
- Mekanik tesisat.

b. Donatıların nitelikleri belirlenmelidir;

- Konfor,
- Güvenlik,
- Çeşitlilik,
- Esneklik,
- Stil,
- Dayanıklılık,
- Bakım, onarım gereksinimleri,

c. Mümkün olabilecek düzenlemeler belirlenmelidir;

- İşlevsel gruplar,

- Hazır düzenlemeler,
- Esnek düzenlemeler,

4. Mekan Analizi

a. Mevcut veya önerilecek mekanla ilgili belgeler;

- Planlar, kesitler ve iç mekan görünüşleri ölçülüp çizilmelidir,

b. Mekan analiz edilmelidir;

- Mekanın biçim, ölçek ve oranları,
- Kapı boşluklarının yerleri, mekana giriş noktaları ve önerilen sirkülasyon yolları,
- Pencere ve pencerelerin sağladığı ışık, manzara ve havalandırma,
- Duvar, yer döşemesi ve tavan malzemeleri,
- Önemli mimari detaylar,
- Elektrik tesisatının, mekanik tesisatın ve armatürlerin yerleri,
- Eğer gerekirse hangi değişikliklerin uygulanabileceği,

5. Boyutsal Gereksinimler

a. Mekan ve mobilya grupları için gerekli boyutlar,

- Her bir işlevsel mobilya grubu için gereken alan,
- Etkinlik alanları içinde ve arasında hareket için ve bu alanlara ulaşmak için gerekli olan hacim belirlenmeli,
- Kaç adet kullanıcıya hizmet edileceği,
- Uygun sosyal mesafeler ve etkileşimler kararlaştırılmalıdır.

b. Mekanın boyutları ile mekan içi etkinlikler için gereken hacmin uyumu sağlanmalı,

- Etkinlik gruplarının mekanın yatay ve düşey boyutları ve oranları içinde yerleştirilme ve barındırılma şekilleri üzerinde çalışılmalıdır.

6. İstenilen Nitelikler

a. Mekansal bağlama uygun ve müşterinin veya kullanıcının istek ve arzularıyla uyumlu nitelikler belirlenmelidir.

- Duygu, ruh hali ve atmosfer,
- İmge ve stil,
- Mekansal kapalılığın derecesi,
- Konfor ve güvenlik,
- Aydınlatma kalitesi,
- Mekandaki odak noktaları ve yönlendirmeler,
- Renk ve ton,
- Akustik çevre,
- Isıl çevre,
- Esneklik,

7. İstenilen İlişkiler

a. Birbirleriyle ilişkili etkinlik alanları;

- İlgili eylem alanları,
- Eylem alanları ve hareketler için gerekli mekan,
- Hacim ve bitişik mekanlar,
- Hacim ve dışarısı arasında istenilen ilişkiler,

b. Etkinlikler için bölgeleme yapma;

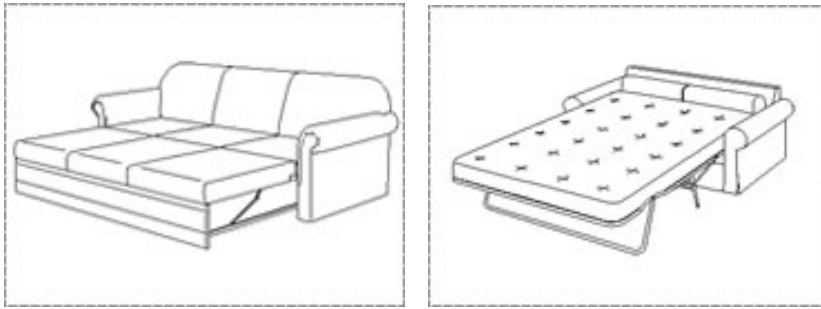
- Etkinliklerin gruplandırılarak veya kümelenilerek uyumluluk ve kullanım şartlarına göre düzenlenmesi.

Mobilyada esneklik, mobilyanın farklı eylemler için kullanımı olarak tanımlanabilir. Mobilyanın tasarlandığı eylem için kullanılan bölümlerinin dışında kalan kısımlarının farklı eylemler için kullanılabileceğinin düşünülmesi yine esneklik düşüncesi altında ele alınabilir. Esnek tasarımlı diye nitelendirilebilecek bir araçta,

eylem alanlarının üst üste geldiği düşünülerek gerçekleştirilmiş bir yaratma eyleminden söz edildiği düşünülmelidir [11].

Üç tür esneklikten bahsetmek mümkündür. Bunlar [11]:

1. Farklı eylemler için esnek mobilya tasarımı: Farklı eylemler için esnek mobilya tasarımı denince, anlatılmak istenen; belli bir aracın belli bir eylemden daha fazla eyleme hizmet etmesidir. Farklı eylemler için gerçekleştirilen esnek mobilya tasarımı denince belki de ilk akla gelen mobilyalar, toplumda çek-yat olarak adlandırılan mobilyalardır (Resim 3.4).

Resim 3.4. Çekyat [20]

2. Mobilyanın kullanılmayan bölümlerine farklı işlevler getiren esnek mobilya tasarımı: Resim 3.5’de yer alan koltuğun kolçaklarının iç kısımları koltuğun kullanılmayan kısımlarıdır, bu kısımlar depolama amaçlı tasarlanmıştır.

Resim 3.5. Mobilyanın kullanılmayan bölümlerine farklı işlevler getiren esnek mobilya tasarımı [37]

3. *Eylem alanlarının üst üste bindirildiği esnek mobilya tasarımı*: Eylem alanlarının üst üste bindirildiği mobilya tasarımının altında yatan düşünce, aynı eylem alanının kullanılarak farklı eylemlerin gerçekleştirilmesi; bu yolla yer kazanımının sağlanmasıdır. Birden fazla eylemin aynı alanda yapılabilirdiği, esnek kullanımlı mobilyaların tasarımını gündeme getiren bu düşüncedir [11]. Resim 3.6’da görülen koltuğun arkalık kısmı hareketli yapılmış böylece kullanıcılara istedikleri yere oturma imkanı sağlanmış, ayrıca; arkalık kısmı sehpa olarak da düşünülerek aynı eylem alanının kullanılarak farklı eylemlerin gerçekleştirilmesi sağlanmıştır.

Resim 3.6. Birden fazla eylemin aynı alanda yapılması [38]

Mobilyada esneklik kavramı diğer bir kaynakta ise beş maddeyle açıklanmaktadır [13]. Bunlar:

1. Mobilyanın değişen ihtiyaçları, kendisinde hiçbir değişiklik yapılmadan karşılamasıdır. Örnek olarak, divanların hem oturma hem de yatma amaçlı kullanılması verilmiştir.
2. Mobilya sistemini değiştirmeden aynı mobilya sisteminin değişik kullanıcı ihtiyaçlarına cevap verme yeteneği ve aynı mobilyadan birden fazla işlev için yararlanma olanağıdır. Örnek olarak kütüphaneli divanın, arkasının kitaplık ve raf; üzeri sehpa gibi ve büfe özelliğinde; gündüz kanep, gece çekilerek yatak olarak kullanılması, yatak altının ise yüklük olarak işlev görmesi verilmiştir.
3. Mobilya elemanlarının, eklenmesi, çıkarılması veya elemanların ilişkilerinin değiştirilmesi ile sağlanan esneklik, yani modüler elemanlar.

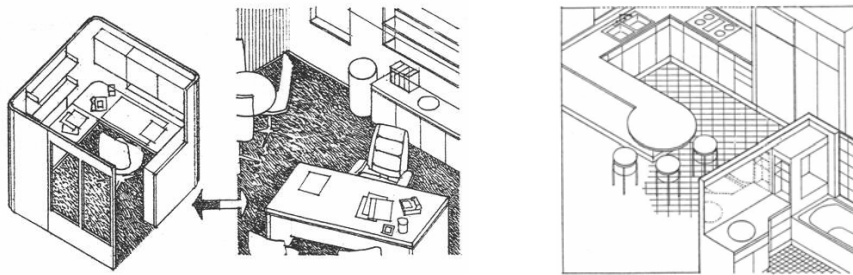
4. Mobilyanın sistemini değiştirmeden, şartları değiştirme yeteneğidir. Resim 3.7’de görülen ekmeceli kutu küçük bir hareketle sehpa konumuna gelmekte, ihtiyaa veya alan büyüklüğüne göre istenilen şekilde kullanılmaktadır.

Resim 3.7. Mobilyanın sistemini değiştirmeden şartları değiştirme yeteneği [39]

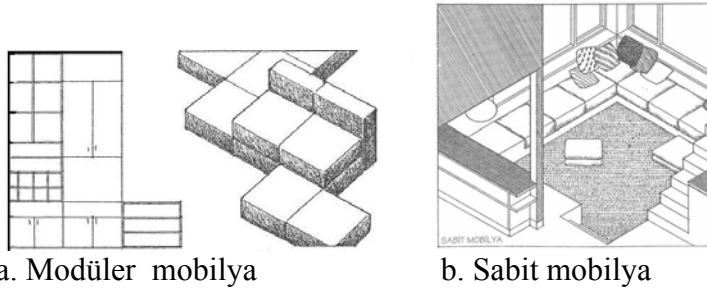
5. Mobilyanın kendinden bekleneni yerine getiremediği durumlarda ya da ihtiyaçların değişimi sonucu bir başka işleve uyarlanmasıdır. rnek olarak sobanın gereksinimlerin değişmesi sonucu başka bir işleve (sergileme elemanı) uyarlanması verilmiştir [13].

Tasarım düzenlemeleri, mevcut mekanın kullanılış şekline göre genel anlamda iki ana gruba ayrılırlar. Birincisinde, mekanda yer alacak etkinliğin içeriğiyle, tefriş ve teçhizat düzenlemesi arasında sıkı bir uyum vardır. Bu düzenleme mekanın değerinin çok yüksek olduğu veya işlevsel verimin çok önemli olduğu şartlarda uygun olacaktır. Bu tür hazır düzenlemeler başka bir amaçla kullanılamayacağından dolayı, amaçlanan işlev için çok dikkatlice tasarlanmış olması gerekmektedir (şekil 3.11) [32] .

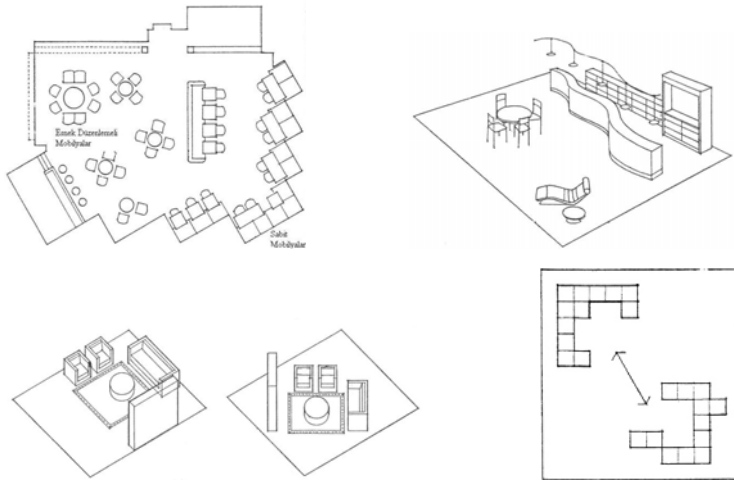
şekil 3.11. Etkinlik tefriş içeriğinin sıkı uyumlu olması [32]

Yerinde yapım düzenlemelerde, modüler mobilya bileşenleri birkaç değişik şekilde bir araya gelerek, genellikle çok amaçlı ve bütünleşik strüktürler oluştururlar. Bu strüktürler mekanı verimli olarak kullanır ve etraflarında maksimum miktarda serbest zemin alanı meydana getirirler. Ayrıca, modüler mobilya düzenlemesi sayesinde, büyük mekanlar içinde mahrem ve samimi mekan parçaları oluşur, modüler tefriş esnektir ve mekandan kazanç sağlar (Şekil 3.12.a). Daha iddialı uygulamalarda, yerinde yapım düzenlemeleri iç mekan mimarisinin sabit bir uzantısı olabilir. Modüler düzenlemelerde olduğu gibi, sabit mobilyalar mekanı verimli kullanırlar, düzenli ve birleştirilmiş bir görüntü verirler, ayrıca da mekandaki dağınıklığın ve düzensizliğin azalmasına yardımcı olurlar (Şekil 3.12.b) [32].

Şekil 3.12. Modüler ve sabit mobilya düzenlemeleri

İkinci ve daha fazla uygulanan mekan düzenlemesi, işlevle mekan arasında daha gevşek bir uyum sergiler. Bu gevşek salınımlı mekan düzenlemeleri, daha esnek oldukları ve çeşitlilik sağladıkları için daha çok istenir. Gevşek mekan düzenlemesine sahip çoğu mekanda, mobilyaların yeri kolayca değiştirilir ve sürekli yeni düzenlemeler getirilir, böylece farklı kullanım şekilleri sunulur. Bu tür mekan düzenlemelerinin doğasında var olan, değişikliklere uyum gösterme esnekliği, bu düzenlemeleri daha genel anlamda kullanılabilir hale getirir. Bu düzenleme sayesinde farklı türden, boyuttan ve stilden mobilyalar zaman içinde bir araya gelerek hemen her tasarım durumuna göre mekansal uyum sağlanır, esnek mobilya düzenlemeleri kullanımda ve koşullardaki değişiklikleri yansıtabilir (Şekil 3.13) [32].

Şekil 3.13. Esnek mobilya düzenlemeleri [32]

Esnek mobilyalar, mekan içerisinde ihtiyaca göre çoğalıp azalabilmektedirler (Resim 3.8) [40].

Resim 3.8. Mekan içinde ihtiyaca göre çoğalıp azalabilen mobilyalar [40]

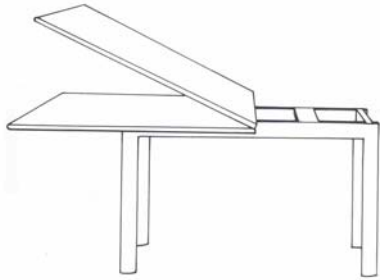
Mobilyaların mekan içinde esnek kullanıma imkan vermesi,

- hafiflik,
- sökülebilirlik,
- katlanabilirlik,
- depolanabilirlik,
- hareket yeteneği,
- boyut küçültme,
- boyut büyütme,
- işlevsel çeşitlilik, ilkeleri ile sağlanabilir [13].

Hafif elemanlarla yapılan mobilyalar, ihtiyacın karşılanması sonunda yer değiştirebilme ya da tamamıyla mekandan kaldırılıp, depolanabilme özelliğini de kazanırlar. Mobilyanın bu şekilde esnek kullanımı özellikle, alanların dar olması sonucunda çok amaçlı kullanılan mekanlarda daha çok görülmektedir. Eski Türk evinde görülen sofa'da; oturma, aynı zamanda yemek yeme eylemleri hafif malzemelerle yapılmış, minderler ve sini olarak isimlendirilen elemanların kullanımıyla çözümlenmiştir [13].

Küçük mekanlar için sökülebilen ve katlanabilen elemanlar, depolama için elverişlidirler (Resim 3.9). Böylece küçük mekanlarda yaşam kolaylaşmaktadır. Katlanabilirliğin yanı sıra, bazı mobilyalarda sökülebilirliğin de uygulanabilmesi; ayaklar ve kolçakların, istendiği zaman sökülebilmesi mobilyalarda hem depolanabilmeyi hem de bakımı kolaylaştırmaktadır [13].

Resim 3.9. Masa tablasının katlanması [40]

Katlanabilirlik, sökülebilirlik ve hafiflik ilkeleri, aynı zamanda, taşıma açısından da kolaylık sağlar. Katlanabilir olma özelliğinin yanı sıra, mobilyalar kolayca taşınabilir, yer değiştirebilir olmalıdır. Bu ilke mobilyanın günlük yaşamdaki pratik kullanımını da artırır. Böylece değişik kompozisyonlar kurulabilir. Çünkü, ağırdan olsa tekerlekli ayaklar sayesinde, mobilyaların yeri bir biçimde değiştirilebilir (Resim 3.10). Bu sayede, mobilyalar sabit görünümlü elemanlar olmaktan çıkıp, yeni bir boyut kazanmaya başlar. Kanepelerin ayaklarının tekerlekli olması, ev içindeki pratik kullanımı sağlar. Oturma elemanlarının taşınabilir olması, değişik elemanlarla

yapılacak kompozisyonların çeşitliliğine imkan verir. Taşınabilir olma; malzemede hafiflik ilkesinin yanı sıra boyut küçültme anlayışına da bağlı bir yaklaşımdır [13].

Resim 3.10. Mobilyada hareketlilik [40]

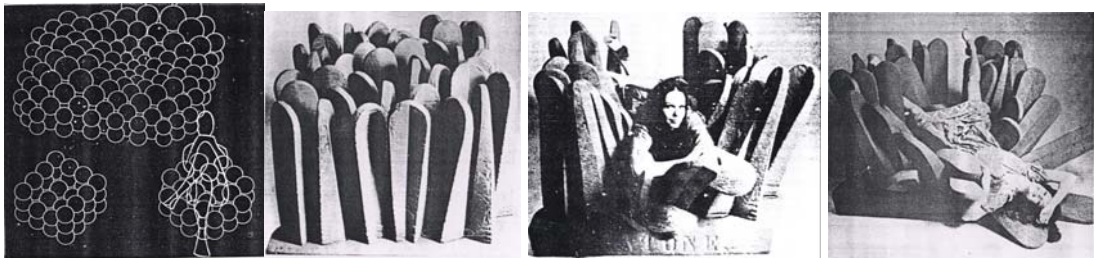
Mobilyanın boyutlarında yapılabilen değişimler, o mobilyanın değişik yerlerde kullanımına olanak sağlar. Gerektiğinde küçülen ve büyüyen mobilyalar, kullanıcı gereksinimine göre mekanda fazla yer almadan rahat kullanıma elverişlidir [13].

İşlevsel çeşitlilik ile sağlanan esneklik yaklaşımında; ürünlerin kendi içindeki gelişiminde ve ürünlerin çevre ile ilişkilerinde olmak üzere iki durum söz konusudur. Ürünlerin kendi içindeki gelişiminde; üretim, malzeme açısından getirilen yeniliklerle farklı kullanım ve eylem olanakları yaratılarak esneklik özelliği elde edilebilmektedir. Bu özellikler, şu şekilde belirtilebilir [13]:

- Mobilya elemanlarının ihtiyaca göre farklı sayıda bir araya gelerek esnek kullanım olanağı sağlaması (Resim 3.11).
- Üretim ve malzeme koşullarına bağlı olarak farklı biçimlere girebilen ürünlerin, eylemlere bağlı olarak değişmesi, yani mobilyanın malzeme özelliğine bağlı olarak esnek kullanımı. Oturma eylemini karşılayan belli düzlemler yerine bütün biçimleri alabilen bir dokunun eylemlere bağlı olarak biçimlenmesi bu tür esnekliğe örnek olarak verilmiştir (Resim 3.12).

Resim 3.11. Mobilya elemanlarının ihtiyaca göre esnek kullanımı [41]

Resim 3.12. Farklı biçimlere girebilen ürünlerin, eylemlere bağlı olarak değişmesi [42]

Ürünlerin çevre ile ilişkilerine göre getirdiği esneklik olanakları ise; her elemanın kendi ana işlevine ek olarak yan işlev çözümlerini de kendi çevresinde bir araya getirme durumudur [13]. Resim 3.13.a'da verilen örnekte, altı depolama amaçlı ve oturma ögesi olarak kullanılan geniş pufun mekanın herhangi bir yerindeyken L biçimli üniteye yaklaşmasıyla çift kişilik yatak elde edilmektedir. Resim 3.13.b'de de iki ayrı oturma birimi şeklindeki iki pufun yaklaşımıyla çift kişilik yatak elde edilmektedir.

a. Geniş pufun yanaşmasıyla yatak oluşması

b. İki ayrı pufun yatak oluşturması

Resim 3.13. Ürünlerin çevre ile ilişkilerine göre getirdiği esneklik olanakları [43]

Mobilya seçimi değişen koşullara uygun olarak dikkatli biçimde yapılırsa, yeni mekanlara rahatlıkla uyum sağlayabilir. Mobilyaların çok amaçlı kullanıma olanak sağlayacak şekilde seçilmesi, her ortamda rahatlıkla kullanılabilmesini sağlar. Alçak veya yüksek konsollar, çekmeceli dolaplar, diz açıklığı bulunan masalar gibi tek başına kullanılabilen mobilya parçaları, çok amaçlı kullanılan mobilya örnekleridir. Bu mobilyaların seçimi özel bir odayla bağlantılı olmaktan çok konuttaki diğer mobilyalarla armoni sağlayacak şekilde yapılırsa, değişik mekanlarda çok farklı amaçlarla kullanılabilirler. Yüksek olmayan konsollar ve diz açıklığı olan masalar oturma odasında yazı masası olarak, hollerde konsol olarak, yatak odasında tuvalet masası ve yemek odasında servis masası olarak kullanılabilirler [44].

Aksine, yalnızca tek amaç için üretilen ve kullanılan mobilya parçaları, herhangi bir mobilya setinin parçalarıdır ve tek bir amaç için yapıldığından, yalnızca tek bir odada kullanılabilirler. Büfe, şifonyer ve tuvalet masası tek kullanımlı mobilyaların yaygın örnekleridir. Yatak odası tuvalet masasının ya da yemek odası büfenin sığamayacağı kadar küçükse ya da yatak odası duvarı şifonyerin sığabileceği kadar geniş değilse, bu mobilyalar herhangi bir odada ya da başka bir amaçla kullanılamayacağından dışarıya çıkarılabilir. Eğer, mobilyalar bir bütünün parçaları şeklinde değil de bağımsız ise yatak odası veya yemek odası için satın alınan mobilyalar, konuttaki başka bir mekanda da aynı ölçüde kullanılabilir. Çok amaçlı olarak kullanılan parçalar sınıfına birbirinin yerine kullanılan sandalyeler girmektedir. Kumaş kaplı sandalyeler yemek odasında etkin olarak kullanıldığı gibi, renk açısından uyumlu ise oturma odasında da kullanılabilir. Aynı şekilde yemek masası dışındaki masanın da oyun, çalışma, servis ve kahvaltı gibi amaçlarla kullanılabilmesi gerekir [44].

İç mekan tasarımlarında yapı elemanları ile birlikte sabit ve hareketli donatılar da düşünülmeli, mekan organizasyonundan renk ve dokusuna kadar her şey belirtilmelidir. Mekan oluşturulurken, kullanıcının zevkine göre belirli bir esneklik vardır. Çeşitli bölücüler, duvar, perde, dolap ve diğer donatılar buna olanak sağlayabilir. Sürekli bir koşuşturma ve monotonluğun söz konusu olduğu günümüz yaşantısında, konut içinde monotonluk esnek donatılarla bozulabilmekte ve bu donatılar çok amaçlı kullanılabilmektedir. Bir fiziksel konumun kolay ve çabuk

değiştirilebilmesi, devingen donatı, kolay değişen duvarlar, perdeler vb. gibi nesnelerle tasarlanması, kişilere kolaylık sağlar [16].

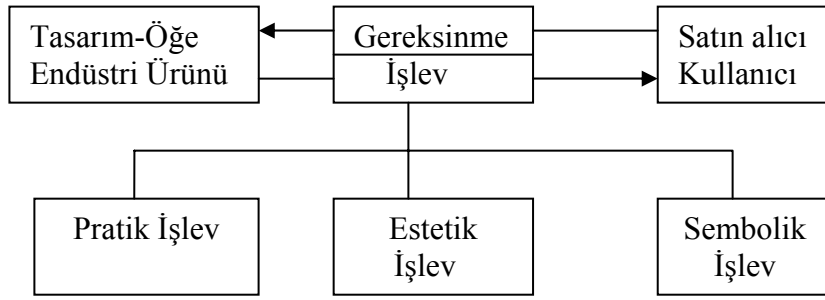
3.2. İşlevsellik

Fonksiyon; görev, bir veya birçok değişken (değerleri değişebilen) niceliklere bağlı olarak değişen nicelik olarak tanımlanmaktadır [28].

Bir başka tanıma göre, işlev kavramı kullanılış ve işleyiş bakımından amaca uygunluk, belirli bir amaçla ilgili eylem türü veya amacı gerçekleştiren eylem tarzı, uğruna belirli bir şeyin yapıldığı görev; fonksiyon, şeklinde; işlevsel ise; kullanış veya işleyiş bakımından amaca uygun olan, fonksiyonel şeklinde tanımlanmaktadır [31] .

Mimarlıkta işlev, bir binanın kullanım amacı ve buna bağlı ihtiyaçlarını belirtir; amaç, gereklilik ve uygunluk kavramlarını içermektedir. İşlev; biçimi, ölçüyü ve kullanılacak malzemeyi belirler. Mimarlıkta işlev, tasarıma cevap verebilecek nitelikleri ve bunu sağlayacak formları (biçim) araştıran ve tanımlayan bir bilgi alanıdır [15].

Günlük dilde bir araç, bir makine ya da daha genel anlamda bir sistem çalışıyor bir işe yarıyor, kendinden bekleneni yerine getiriyorsa, onun bir işlev yaptığından ya da işlevsel olduğundan söz edilir. Herhangi bir sistemin düzenli işleyebilmesi için, o sistemi oluşturan bağımlı parçaların tümünün çalışması işlev yapması gerekir. Parça büyük ya da küçük, yaptığı iş az ya da çok, önemli değildir. Önemli olan parçanın sistemin oluşmasına katkıda bulunmasıdır. O halde; bir nesnenin işlevi, sistemin varlığına ve sürekliliğine katkısıyla beliren etkin bir özelliktir. Endüstri ürünlerinde işlev ürün ile onu kullanan arasındaki ilişkiyi sağlar. Bu ilişkinin temel öğeleri ise o ürünün pratik, estetik ya da sembolik değerleridir (Şekil 3.14) [45] .

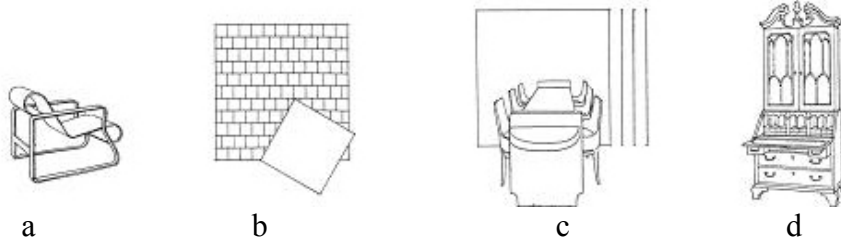

Şekil 3.14. Ürün-işlev ilişkileri [45]

Şekil 3.14'e göre satın alıcı yani müşteri ürüne gereksinim duymakta ve o ürünü işlevine göre satın alarak kullanıcı durumuna geçmektedir.

Bir mobilyanın pratik işlevi, o mobilyanın bireyin organik-fizyolojik ihtiyaçlarını doyurucu tüm belirtileridir. Bireyin çevresiyle olan ilişkilerinde pratik işlevin yanında mobilyanın görünen özellikleri de büyük önem taşır. Bu özellikler biçim, renk, desen ve benzeri estetik boyutlu niteliklerdir. Bireyin algılama alanı içinde yer alan bu nitelikler, önceden edinilen tecrübeler, bilgi ve bunların bilinç alanındaki görüntüleriyle birleşerek estetik kavramsal değerlere dönüşürler. Böylece bu nitelikler de birer çekici motif özelliğinde işlevsellik kazanmış olur [45]. Bir mekansal öğenin görsel ağırlığını ve dikkat çekiciliğini arttırıcı veya geliştirici özellikler şunlardır (Şekil 3.15) [32]:

- Düzgün olmayan ve zıtlık yaratan biçimler (Şekil 3.15.a),
- Parlak renkler ve zıtlık yaratan dokular (Şekil 3.15.b),
- Büyük boyutlar ve normal olmayan oranlar (Şekil 3.15.c),
- Gösterişli ayrıntılar (Şekil 3.15.d).

Şekil 3.15. Mekanın görsel ağırlığını ve dikkat çekiciliğini arttırıcı özellikler [32]

- a. Düzensiz biçimler   b. Karşıt dokular
c. Alışılmamış oranlar   d. Gösterişli ayrıntılar

Sembol ise; bireyin fizyo-psikolojik bütününde bir iz bırakan, belirli bir anlamı açıklayan simgesel değerlerdir. Bu değerler motif özelliği taşırlar ve davranışlar üzerinde etkin rol oynarlar. Sembolik değerlerin birey üstündeki etkinlikleri, bir gruba ait olma, toplumsal derece kazanma, prestij gibi duygusal itilmelerle belirirler, dışa yansır. Benzer itilmeleri koşullayan duyguların değişik biçimlerde dışa yansımaları, çevrede yer alan çeşitli endüstri ürünlerinde görmek olasıdır. Bir çok endüstri ürünü, pratik ve estetik işlevsellikleri yanında sembolik değerler taşır. Bireyin seçim-tercihinde bu sembolik değerler önemli rol oynar, işlevsellik kazanırlar. Böylece, sembolik işlev meydana gelmiş olur. Bir endüstri ürününün sembolik işlevi bazen ve hatta çoğu kez o ürünün biçim, renk, deseni gibi estetik boyutlu değerlerine dayanır. Bu nedenle, estetik ve sembolik değerler, birlikte bir bütün meydana getirirler. Bu, bütün bireyin fizyo-psikolojik gereksinimlerini doyurmak amacıyla endüstri ürünlerini biçimler [45]. Üst gelir gruplarının konut donatısından bekledikleri, bilinen ihtiyaçların karşılanması dışında simgesel değerlerdir [9]. Örneğin, bir koltuğun oturma işlevini tam olarak yerine getirmesi koltuğun pratik işlevini, biçim, renk, doku vs. gösteriş özellikleri estetik işlevini, bir stile ait olması ise koltuğun sembolik işlevini ortaya koyar.

Bir fırçanın, fırçalama, bir saatin zamanı doğru bilgilendirmesi, yürüyen merdivenin taşıma eylemindeki kolaylığı, bir ayakkabının ayakla ilişkisindeki rahatlığı ve yürüyüş eyleminin sağlıklı kurulması gibi tüm işlevsel özelliklerinin sayılabileceği ve hemen her kullanılacak objenin kullanılma nedenselliği fonksiyonunu verir. Bir tuzluk tasarımında tuzu dökmeyen veya aşırı oranda tuz döken bir objenin fonksiyonu doğru çözümlenememiş sayılır. Varılmak istenen sonuç, amaç olarak

tanımlandığı için, daha tasarımın başında ne istendiği tam olarak bilinmelidir. Tasarımdan beklenen, problemin net olarak çözümüdür [46].

3.2.1. Mobilyada işlevsellik

Mobilyada bir ihtiyacı karşılama özelliği, işlevsellik olarak bilinir. Mobilya kullanmanın ana amacı konut içerisindeki yaşamsal faaliyetler sırasında ortaya çıkan ihtiyaçların konforlu bir şekilde giderilmesine yöneliktir. Bu ihtiyaçların en önemlileri oturma, dinlenme, yemek yeme, yatma, depolama, sergileme, zihinsel ve bedensel çalışma olarak sıralanabilir [12].

Mobilyanın tasarlanma sürecinde, ürün değerine ilişkin fonksiyonelliği içeren aşağıdaki beş özelliğin tam olarak yansıtılması gerekir. Bunlar:

1. Fonksiyonellik: Mobilyanın veya mobilya elemanlarının kendisine yüklenmiş bulunan fonksiyon ve fonksiyonları yerine getirebilme özelliğidir.
2. Güvenilirlik: Normal şartlar altında, mobilyanın ne kadar süre ile fonksiyonunu yerine getirebildiğinin bir ölçüsüdür.
3. Dayanıklılık: Güvenilirliğin tersine olumsuz şartlar altında mobilyanın ne kadar süre ile ve ne kadar iyi olarak fonksiyonunu yerine getirebileceğinin bir ölçüsüdür.
4. Estetik Özellikler: Mobilyada görsel özelliklerin tatmin ediciliğidir. Ölçülendirme uygunluğu, orantı, armoni, yüzey özellikleri, düzgünlük, kusursuzluk, üst yüzey işlemleri gibi görsel ve estetik kuralları esas alır.
5. Emniyet: Mobilyanın ve mobilya elemanlarının, fonksiyonunu, kullanıcı açısından tehlike yaratmayacak şekilde yerine getirmesi özelliğidir [12].

Örneğin bir dinlenme koltuğu tasarımı ele alındığında;

- dinlenmek (oturarak, yatarak, uzanarak),
- konut için (kullanılacak yer),
- hareketli (veya hareketsiz),

- tek kişinin taşıyabileceği (veya taşınmaz sabit),
- katlanabilir (yığılabılır),

gibi öznel öncelikler ile fonksiyonel amaç;

- sağlam,
- temizliği kolay,
- ucuz,
- estetik,

gibi nesnel öncelikler ile evrensel amaç;

- ahşap (kalıp, bükme vb.),
- metal (döküm, pres vb.),
- plastik (sert, yumuşak, kalıp, şişirme vb.),
- döşemelik (kumaş, deri vb.),

gibi konstrüktif öncelikler ile strüktürel amaç aranır. Dinlenme koltuğu örneğinde fonksiyon olarak analiz yapıldığı zaman; konut içinde kullanılmak üzere ahşap ve katlanabilir olarak ve dinlenme işlevi için tasarlanması, çevresinin temizliğini sağlayabilmek için belki tekerlekli veya hareketini kolaylaştıracak başka bir fonksiyon ile desteklenmesi dinlenme koltuğunun genel fonksiyonudur [46].

Koltuklara oturma fonksiyonunun yanı sıra yatma fonksiyonunun yüklenmesi, dolaplarda düşer kapak uygulaması ile çalışma fonksiyonunu karşılamak üzere masa oluşumu, karyolalarda yavru yatak uygulaması, masalarda büyüyen masa uygulaması, yine masalarda dolap tipi ayaklar kullanılarak depolama fonksiyonlu masa uygulaması çok fonksiyonelliktir [12].

Dar hacimli ve içerisinde gereğinden fazla kişinin yaşadığı konutlarda kullanılacak mobilyalarda antropometrik uygunluk önemlidir. Mobilyalar tasarlanırken işlevsel hacim boşluğu dışında, mobilyanın tüm hacminden yararlanma esas alınmalıdır.

Örneğin, raf yüksekliğinin kitap boyları esas alınmadan gereğinden büyük yapılması, dolabın depolama kapasitesini azaltır. Benzer şekilde, elbise depolamada askılık yüksekliğinin elbise ölçüleri esas alınmadan yapılması kullanım hacmini azaltır ve daha fazla dolap gerektirir. Aksi takdirde ise mobilyanın kullanışlılığı olumsuz etkilenir [12].

3.2.2. İç mekanda işlevsellik

İç mimaride tüm kullanım eşyaları, mobilyalar ve iç mekan tasarımlarında fonksiyon doğru çözümlenmesi gereken önemli bir etkidir. İç mekan tasarımlarında doğru ve yanlışlar, yani fonksiyonları çözümlenmiş doğrular veya işlevselliği kurulamamış yanlışlar vardır. İç mekan tasarımlarında fonksiyona, sirkülasyon (hareket alanı) kavramı eklenir. Bu kavram fonksiyonun içeriğinde etkindir. Doğru eşyalar doğru yere koyulduğunda dolaşacak yer kalmıyorsa yine fonksiyon çözümlenememiş sayılır [46].

Örneğin, bir çalışma odası tasarımında; kullanılacak eşyalar en gerekli olanlar oranında azaltılarak düşünmeye başlanır. Bu azaltma fonksiyona bağlı gelişir. Çalışma odasının:

- Kime ait olduğu (yetişkin, çocuk),
- Niteliği (hangi meslek, öğrenci vb.),
- Kaç kişilik,

gibi öznel soruların yanıtları, fonksiyon çözümlerinde bulunur [46].

Yetişkin ve mesleği mimarlık olan bir kişinin çalışma odası fonksiyonu araştırılacak olsa, mekanın donatım elemanları;

- Çizim masası,
- Çizim masası iskemlesi,

- Proje ve dosya dolabı ile etajeri,
- Işıklandırma,
- Çöp kutusu veya sepeti,
- Projeleri seyredebileceği pano,

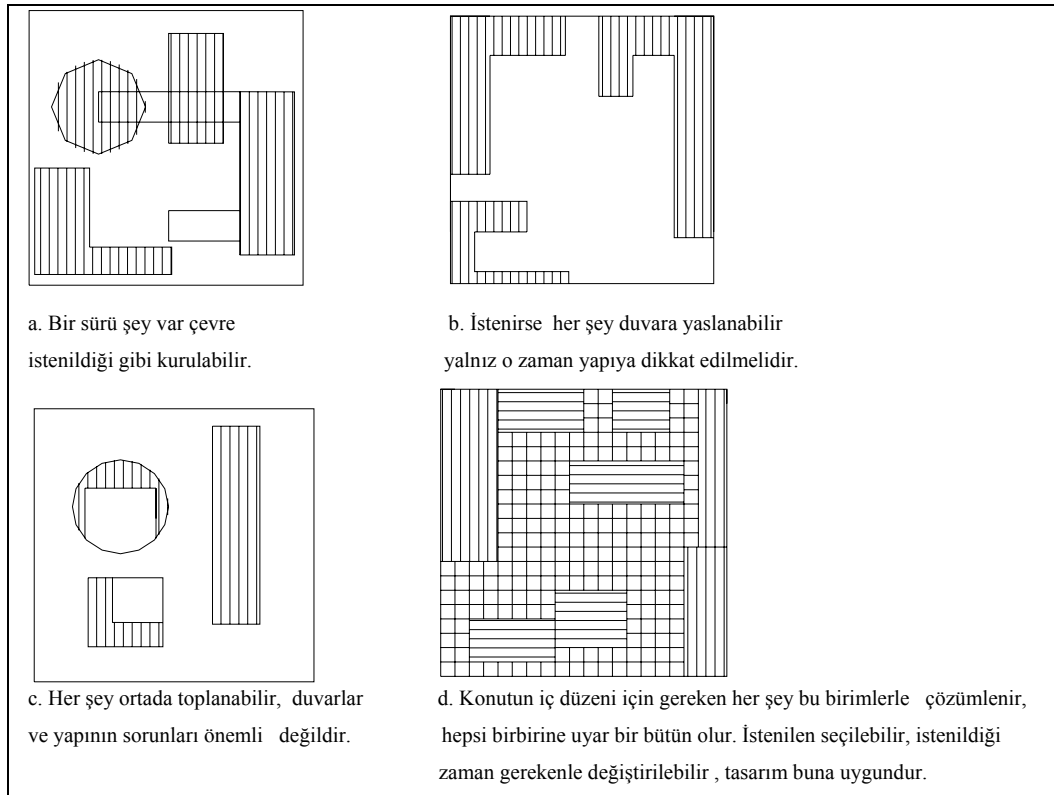
çalışma odasının en gerekli fonksiyonel elemanlarıdır. Mekanın büyüklüğü oranında ve ışığın doğru yönden yeterli miktarda gelmesi, çizim masasının ve oturma mobilyasının rahat ve hareketi kolaylaştırıcı özellikleri fonksiyonun en belirgin özellikleridir. Bireylerin istekleri doğrultusunda çalışma odalarına, müzik, bitki, hobiler ile ilişkili elemanlar, aksesuar vb. ilaveler de yapılabilir. Bu isteklerde bireylerin yapılarına göre fonksiyonlara bağlanabilir. Müzik ile çalıştığı zamanda daha üretken olduğunu veya çiçekli bir ortamda estetik duyguların geliştiğini düşünenler için bu bir fonksiyonelliktir. Ancak, yan fonksiyonlar (isteğe bağlı) ana konunun işlevselliğinden uzaklaşmamak veya öne geçmemek koşuluyla doğru olabilir. Fonksiyon bazen form karakterini etkileyen etkenler arasına girer. Örneğin, bir mimar masasında çizim yapılabilmesi, yani fonksiyonu aynı zamanda onun çizim için gerekli formda olması zorunluluğunu da getirmektedir. Ancak, günümüz teknolojisinde, form konusunda oldukça hür ve serbest araştırmalara gidilmektedir [46].

Mobilyaların seçimi, yoğunluğu ve mekansal organizasyonu, mekan kullanışlılığını etkileyen önemli faktörler arasındadır [16]. Mobilya, tarihi süreç içinde, mekana bağımlı olarak gelişim ve değişim gösterirken, endüstri devriminden sonra makine olgusu devreye girmiştir. Makine kişiye bağımlı sanatsal üretimi yıkarak, isteğe bağlı sayısal üretimi getirmiştir [47]. Yani artık mobilya çeşidi artmış, seçenekler fazlaşmış, çoğu zaman mobilyalar belli bir mekana göre üretilmeyip, üretilenin kullanılması ve yerleştirilmesi önem kazanmıştır.

İnsanların yaşadığı toplumsal kesim, onların beğenilerini de belli ölçüde etkilemektedir. Özellikle donatı seçimi; beğeni, ekonomik durum ve sosyal alışkanlıklara dayanan bir olaydır. Ekonomik yanı bir tarafa bırakılırsa her insanın

beğeni anlayışı ve davranışları kendine özgü bir değer taşımakta, kişiden kişiye farklılaşmakta ve beğeni gruplarını da etkilemektedir. İnsan zevkleri eğitim farklılıklarına ve kültür seviyelerine göre değişmekte, meslek grupları arasındaki farklılıklar bile donatı seçimine yansımaktadır. Mekanlar ve donanım, yaşayanların düşüncelerini, duygularını, görüşlerini yansıtır ve yaşamlarını biçimlendirir. Kişi yaşadığı mekanı kendi zevkine göre donatır, dolayısıyla kendi kişiliğini donatı seçimine yansıtır [16].

Konut, insanların gerilim içinde bulunmamaları; rahat, sakin, dinlendirici, ferahlatıcı olması gereken bir çevredir. Huzurlu olmalıdır. Konut içerisinde yaşayan bireylerin yani konutun tüm kullanıcılarının kişisel isteklerinin karşılanması önemlidir. Konut iç düzenindeki bu özellik, birçok tasarımcı için değişik çıkış noktaları oluşturmuştur. Ancak, düzeni oluşturan tasarımcının gözünde konut nasıl bir çevredir, bu durum Şekil 3.16’da verilmiştir [17].

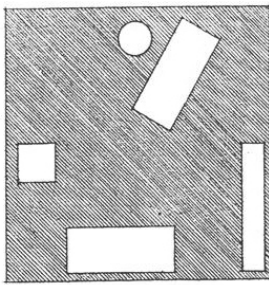

Şekil 3.16. Tasarımcıya göre konut çevresi [17]

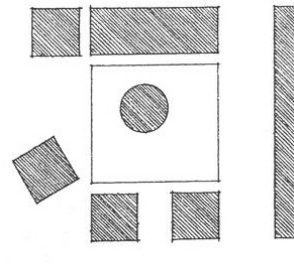
Mekanlar düzenlenirken, mekan içinde yeterli derecede ferahlık sağlanmalıdır. Odadaki eşya ne kadar düzenli olursa o kadar ferah algılanacaktır. Ferahlık ve büyüklük kavramlarının ayrı kavramlar olduğu ve boş bir odanın ferah olarak değerlendirilemeyeceği göz önüne alınmalı, ferahlığın ancak işlevin gerektirdiği eşya düzeni ile anlam kazanacağına dikkat edilmelidir [16]. Genel olarak aşağıdaki mekanların kullanıcıları bu durumdan memnundurlar:

- Mekan alanının büyük oluşu,
- Donatıların az yer tutması,
- Çeperlere yerleştirilebilen donatı düzeni ve orta alanın boş bırakılması,
- Tavan ve duvar renginin beyaz olması,
- Döşemelerde açık düz renkli halı oluşu,
- Donatıların açık renkli oluşu [48].

Mobilyaların düzenlenme şekli, mekanın kullanımını ve algılanışını etkileyecektir. Mobilya mekan içinde heykelsi nesneler olarak yerleştirilebilir (Şekil 3.17.a). Bununla beraber daha çok işlevsel gruplar şeklinde düzenlenirler. Bu gruplar da, mekanı organize etmek ve kurmakta kullanılır (Şekil 3.17.b) [32].

a. Heykelsi nesneler olarak yerleştirme

b. İşlevsel gruplar olarak yerleştirme

Şekil 3.17. Mobilyaların düzenlenmesi [32]

İç mekan tasarımının başarısını değerlendirmek için birincil ölçüt, işlevsel olup olmadığıdır. İşlev tasarımının en temel seviyesidir. İç mekanların işlevsel niteliklerini geliştirmek, onları daha kullanışlı hale getirmek, görev ve aktivitelerin içlerinde daha

rahat ve keyifli yapabilmesi için iç mekanlar tasarlanır. Elbette ki bir tasarımın iyi işleyebilmesi kullanıcıların ve içinde yaşayanların kullanım amaçlarına doğrudan bağlıdır. Etkinlik ve mekan analizlerine göre, her etkinliğin mekansal gereksinimlerini, mekanların özellikleriyle karşılaştırmak mümkün olmaya başlayacaktır. Tasarımın görevi, belirli olan mekan sınırları içine mobilyalar, bitirme ve aydınlatma elemanlarını seçmek ve üç boyutlu modeller halinde yerleştirmek olacaktır. Mekandaki bu şekil ve biçim düzenlemeleri, aynı zamanda estetik ve işlevsel kriterlere de uygun olmalıdır [32]:

İşlevsel gereklilikler:

- Tefrişin işlevsel olarak gruplandırılması ve yerleştirilmesi,
- Uygun boyutlar ve ara mesafeler,
- Uygun sosyal mesafeler,
- Uygun görsel ve akustik mahremiyet,
- Yeterli derecede esneklik ve uyum yeteneği,
- Uygun aydınlatma ve diğer elektriksel, mekanik servisler.

Estetik gereklilikler:

- Mekanda ve işlevlerde uygun ölçekler,
- Görsel gruplandırmalar: Çeşitlilik vasıtasıyla bütünlük kurma,
- Şekil zemin okumaları,
- Üç boyutlu kompozisyon: Ritim, uyum, denge,
- Işığa, manzaraya veya iç mekandaki bir odak noktasına doğru uygun yönelim,
- Biçim, renk, doku ve desen.

Konut iç düzeninde ilgi çeken yönlerden birisi de mobilyaların ve işlevlerin duvara yaklaşmasıdır. İç düzeni oluşturan öğeler, dolaplar, koltuklar ve çeşitli donatım genellikle duvara doğru yaklaşırlar. Böylece bir anlamda yapıyla birleşme sağlanır. Genellikle, dört yandan kullanılabilen iç düzen öğeleri de ortalarda yer alır (yemek

çevresi gibi). Bunun nedeni, uzun yılların getirdiği bir alışkanlık olabilir. Yoksa, duvardan uzaklaşmış tasarımlar da çok uygun çözümler getirebilirler [17].

İşlevlerin duvara yaklaşması, gerçekte çevrenin küçültülmeden kullanılma isteğiyle ilgilidir. Burada bir genelleme yapılabilir. Özellikle konutlardaki kişisellik oranının önemi üzerinde durulur. Duvara yaklaşma küçük çevrelerde daha yaygındır. Çünkü, ortada duran her şey çevreyi böler. Böyle bir bölme ise belirli ölçüden daha büyük çevreler için uygundur. Buradan şöyle bir sonuç çıkar, konut iç düzeni tasarımında küçük alanlarda işlevler duvara yaklaşmalıdır [17].

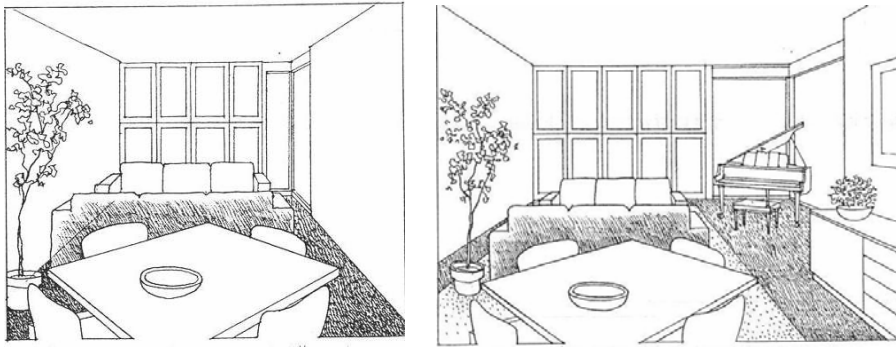
Mekanın görsel algılanması üç algılama türünün bütünleşmesiyle ortaya çıkmaktadır. Bunlar:

- ışık algılaması,
- mekansal organizasyon algılaması,
- renk algılamasıdır.

Yapılar, mimar tarafından tasarlanırken mekan algılamasına etki eden tüm bu etmenler göz önünde bulundurulmalıdır [16].

Donatıların mekana yerleştirilmesi, birbirleriyle olan ilişkisi, renk, doku, biçim vb. unsurlar mekanın değişik şekillerde algılanmasına neden olur. Mekanlar insanlar için oluşturulduğuna göre bir anlamda huzur ve refah ortamı olmak durumundadırlar. İçinde yaşanan mekanlar insana mutluluk verebilmeli, rahatlık ve güzellik ön planda olmalıdır [16]. Görsel ölçek, bir nesnenin çevresindeki nesnelerle kıyaslanarak büyüklüğünün tespit edilmesidir. Dolayısıyla nesnelerin ölçeği çoğu zaman çevrede boyutları bilinen veya tahmin edilen diğer nesnelerle kıyaslanarak belirlenir. Bazı nesnelere, yanlarında duran ve genellikle daha büyük olan nesnelerle kıyaslayarak küçük ölçekli denilebilir. Benzer biçimde bir nesne daha küçük öğelerle beraber konumlandırılmışsa veya normal ya da ortalama boyutta diye adlandırılan nesnelerden büyük gözüküyorsa büyük ölçekli sayılır. Bir iç mekanda ölçek sorunu

sadece bir dizi ilişkiyle sınırlı değildir. İç mekan öğeleri, eş zamanlı olarak mekanın bütünüyle, birbirleriyle ve mekanı kullanan insanlarla da ilişkide olabilirler. Bazı öğelerin kendi içlerinde normal ve uyumlu bir ölçek ilişkisi olup da, diğer öğelerle kıyaslandığında bu ölçeğin tamamen istisnai bir boyuta taşınması alışılmadık bir şey değildir [32]. Şekil 3.18.a'daki yemek masası mekanın boyut ve oranlarına bağlı olarak, mekan içinde büyük ölçekli olarak algılanmakta, Şekil 3.18.b'deki yemek masası ise mekanla tam uyumlu olarak algılanmaktadır. Oysa ki iki masanın da ölçüsü aynıdır.

a. Büyük ölçekli

b. Uyumlu

Şekil 3.18. Görsel ölçek [32]

3.2.3. İşlevsellikte kullanıcı etkeni

Mekanın kullanışlı olabilmesi için tüm yapısal konforların yanı sıra mobilya-mekan ilişkisi iyi kurulmalıdır [16]. Mekanlar çoğunlukla kullanıcılar tarafından donatıldıklarından, o mekanın yaşanabilirliği bir anlamda kullanıcı kontrolündedir. Kullanıcı ve mobilyaya ilişkin; tanımlayıcı ve eyleme ilişkin özellikler Çizelge 3.1'de verilmiştir [7].

Çizelge 3.1. Kullanıcı ve mobilya özellikleri [7]

KULLANICI ÖZELLİKLERİ		
1) Tanımlayıcı Özellikler		2) Eyleme İlişkin Özellikler
a) Bağımsız Özellik Cinsiyet • Yaş • Irk • Kültür grubu • Gelir grubu • Kullanıcı sayısı	b) Bağımlı Özellik • Antropometrik -Statik -Dinamik • Duyusal -Görme -İşitme -Dokunma -Koku alma -Tad alma • Algısal-Zihinsel	• Eylem cinsi • Eylem yapış biçimi • Eylem bağları-sıraları • Alt eylemler • Eylem organizasyonu • Operasyon modu
MOBİLYA ÖZELLİKLERİ		
1) Tanımlayıcı Özellikler		2) Eyleme İlişkin Özellikler
• Cinsi • Biçimsel özellikleri • Boyutsal (en, boy, yükseklik, çap) özel. • Ağırlık • Renk • Bitim özellikleri • Ömür • Ekipman düzeni		• Darbeye dayanıklılık • Aşınmaya dayanıklılık • Kimyasal etkilere dayanıklılık • Bakım ve temizlenebilme özelliği • Tespit edilebilme özelliği • Değiştirilebilme özelliği • Koku tutmama özelliği • Mikroorganizmaları barındırmama

Kullanıcı özelliklerinin bilinmesi halinde; mobilya seçimi, piyasada üretilen ve pazarlanan mobilyalar arasından yapılacak bir değerlendirme ile gerçekleşecektir. Bu seçimin sorumlusu kullanıcının kendisidir. İhtiyaç ve olanaklarını doğru belirlemekve dengelemek kullanıcının sorumluluğudur. Ancak, kullanıcının istek ve ihtiyaçlarını tanımlayıp, ortaya koyması; kendi olanaklarıyla dengeleyip teknik dilde

ifade etmesinin zorluklarının yanı sıra; mobilya çeşitlerini tanımaması, piyasayı yakından takip edememesi ve hatta çoğu kez kendi özelliklerini tanımlayamaması; bu sorumluluğu meslek insanlarına vermektedir [7]. Meslek insanlarından profesyonel yardım alanların oranı ise ekonomik durumla paralellik göstermektedir. Bu açıklamalara paralel olarak gerçekleştirilmeye çalışılan bazı gözlem ve analizlere dayalı olarak şu sonuçlara ulaşılabilir [7].

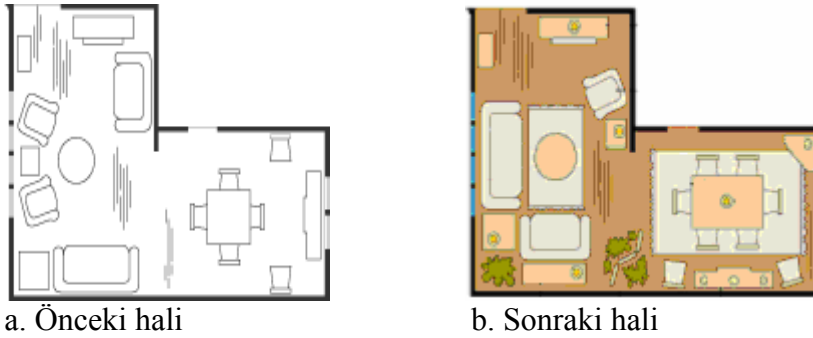
- Kullanıcı sayısı fazla, kullanıcının kültür seviyesi düşükse; özel nitelikli mobilyalardan kaçınmak; genel özellikli, kolay temizlenip, bakım onarımı yapılabilecek, basit, yalın ve düz hatlı mobilyaları tercih etmek daha uygun görülmektedir.
- Kullanıcının gelir düzeyi yüksek ise; sosyal konum ve sosyo-ekonomik gösteriş kökenli bir yaklaşımla; özel nitelikli mobilya, özel biçimi, renk ve malzeme seçimine yönelebileceği gözlenmektedir.
- Kullanıcının kültür düzeyi yüksek ise; mobilyada çeşitliliğe ve düzenlemelerin hatasız olmasına özen göstermek gerekmektedir.
- Kullanıcı özelliklerinin kesin olarak belirlenememesi veya kullanımın çok devingen olması halinde; sabit düzenli ve strüktürlü mobilya yerine; esnek ve çok kullanımlı mobilyalar tercih edilmelidir.

Sosyal yaşam alanı mobilyalarının seçiminde, orta sosyo-ekonomik düzeydeki bireylerin, mobilyanın daha çok görsel özelliklerini dikkate aldıkları ve diğer sosyo-ekonomik düzeydeki bireylere göre daha akılcı bir seçim yaptıkları, üst sosyo-ekonomik düzeydeki bireylerin de mobilyanın daha çok görsel özelliklerini dikkate aldıkları belirlenmiştir [44]. Orta gelir grubunda konut donatımına ilişkin bilinçli seçim daha yaygın olarak görülmektedir. En geniş talebi oluşturan bu grubun temel karakterini, kaynaklarının sınırlı olması ve yaklaşımlarının kısmen daha akılcı olması belirlemektedir. Ancak, bu grup günlük yaşam içinde ilişki kurduğu üst gelir seviyesindeki kişilerden etkilenecek onların mobilyalarına ulaşma çabasıyla tüketime yönelik, şekilci ve her zaman da işlevsel olmayan mobilyalara rağbet etmektedirler [9].

Mobilya seçiminde alt sosyo-ekonomik düzeydeki bireylerin ekonomik yetersizlik ve eğitimsizlik nedeni ile tercih ve uygulamalarında yeterli olmadığı, üst sosyo-ekonomik düzeydekilerin ekonomik rahatlık nedeni ile mobilyalarının görsel açıdan yeterli olmasını istedikleri, diğer özelliklerinin daha önemsiz olduğunu dikkate aldıkları görülmektedir. Orta sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin bu konudaki bilinç düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir [44]. Ayrıca, konutların mülkiyet durumu içerisinde yaşayan kişinin mobilya tercihi açısından önemlidir. Konutun mülkiyeti içinde yaşayan kişinin olması durumunda, satın alma kararı konuta uygunluğa göre yapılır veya özel siparişle en etkin hacim değerlemesi yapılacak şekilde siparişe göre mobilya yaptırılabilir. Ancak, kiracılık halinde ailenin sık sık yer değiştirme durumu söz konusu olduğundan sahip olunan mobilya konuta yerleştirilmek zorundadır [12].

Mekan ne kadar iyi düzenlenirse, o seviyede kullanışlı olur [16]. Mekan kullanışlılığında farklı mekan kullanıcılarına ilişkin sekiz farklı düzenleme Şekil 3.19 ile 3.26 arasında verilmiştir.

Şekil 3.19.a’da ikili kanepeler, üçlü kanepelere çok uzakta ve sohbet zorlaşmaktadır. İkili kanepeler piyanoya ayrılan alanı tıkamaktadır. Üçlü kanepeler yemek masasına çok yakın, yaşama ve yemek yeme alanları tam olarak belirginleştirilememiştir. Yemek masası yemek bölümü için çok küçük kalmıştır. Tasarımda yükseklik eksikliği görülmektedir. Şekil 3.19.b’de grup mobilyalar fonksiyonel odak noktaları yaratmış, masanın ölçüsü arttırılmış, yükseklik için yeni mobilyalar eklenmiş, belirginleştirme sağlanmış, piyanonun bulunduğu alan ferahlatılmıştır [49].

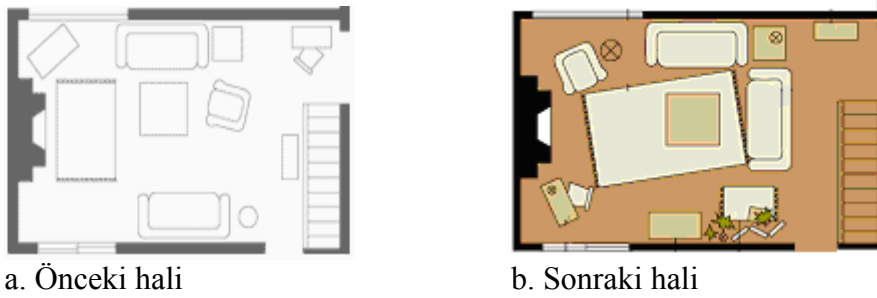

a. Önceki hali

b. Sonraki hali

Şekil 3.19. Birinci mekan düzenlemesi [49]

Şekil 3.20.a'da iki odak noktası şömine ve televizyon yan yana kalmış, odanın bir kenarı çok dikkat çekmiştir. Mobilyalar çok karışık durmakta, yeterli trafik alanları sağlanamamıştır. Oturma üniteleri ise sohbet için çok ayrı durmaktadır. Şekil 3.20.b'de monotonluğun ferahlatılması için halı diyagonal serilmiştir. Mobilyalar bir araya toplanmış ve trafik düzenlenmiştir. Şömine ve televizyon olmak üzere iki ayrı odak noktası farklı duvarlarda oluşturulmuş ve girişin yanına depolama amaçlı fonksiyonel mobilya konulmuştur [49].

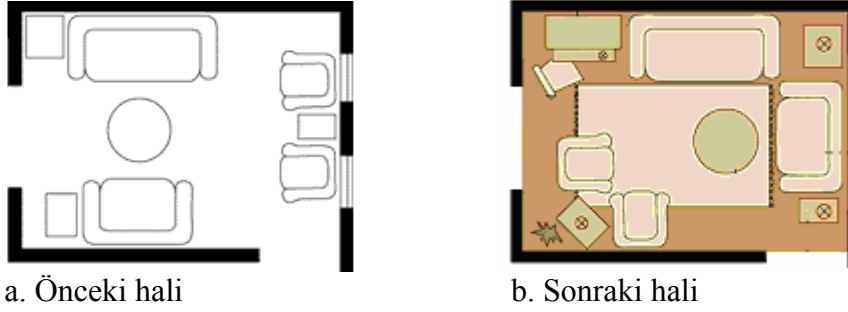
a. Önceki hali

b. Sonraki hali

Şekil 3.20. İkinci mekan düzenlemesi [49]

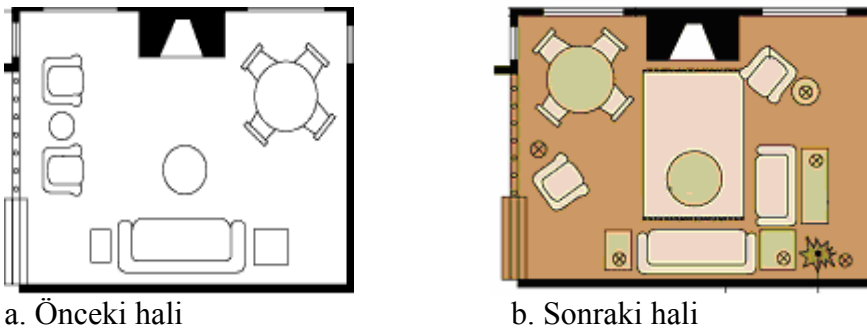
Şekil 3.21.a'daki küçük odaya iki giriş yüklenmiş, dar trafik yolu iletişim alanını kesmiştir. Şekil 3.21.b'de halıdan köprülenmiş iki ayrı konuşma istasyonu oluşturulmuştur. Geçiş için uygun aralıklar açılmıştır. Görülebilir yükseklikte tasarım elemanları eklenmiştir. Odanın etrafında aydınlatma ayarlanmış, ikili koltuk pencere önüne merkezlenmiş, orta sehpa odanın ortasından trafiği açacak şekilde çekilmiştir. Yere koltuk döşemeleriyle aynı renkte bir halı serilmiş, tekli koltuklar görüş açısı

oluşturacak şekilde düzenlenmiş, girişin yakınına bir çalışma masası konulmuştur [49].

Şekil 3.21. Üçüncü mekan düzenlemesi [49]

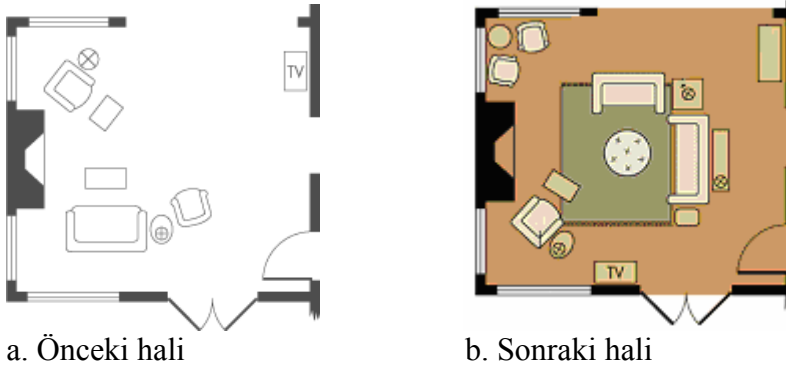
Şekil 3.22.a'daki bu oda duvarlara karşı sürülmüş mobilyalarla geniş bir görünüme sahiptir. Tekli ve üçlü koltuk arasında sohbet olanağı oldukça zorlaştırılmış, oturma parçası oldukça az tutulmuştur. Şekil 3.22.b'de misafirler için okuyabilecekleri, şömine başında oturabilecekleri veya sohbet edebilecekleri ilave oturma öğeleri konulmuştur. Oyun masası köşeye çekilerek bir parça da olsa sohbet alanından soyutlanmış, ikili koltuk koyularak oturma öğesi arttırılmış ve odada aydınlatma sağlanmış [49].

Şekil 3.22. Dördüncü mekan düzenlemesi [49]

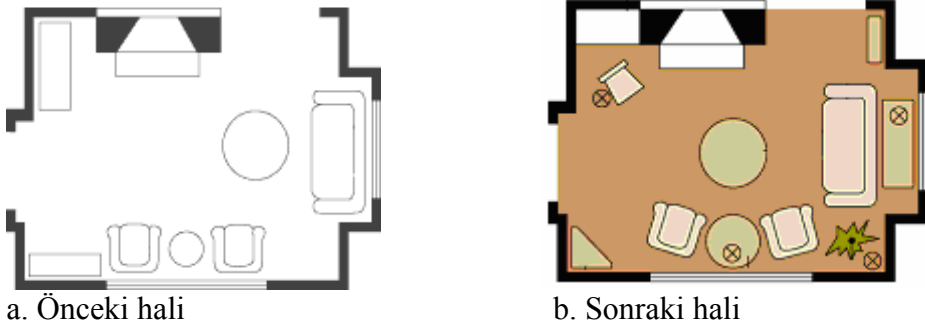
Şekil 3.23.a'daki kare odada tüm duvar uzunlukları eşit ölçüden oluşmuştur. Ancak, kapılar bazı duvar önlerinin kullanımını zorlaştırmıştır. Kapısız alan doğal olarak oturma parçalarını bir araya toplamış; ancak, mobilyalar gelişigüzel dağıtıldığından sohbet olanağı oldukça zorlaşmıştır. Düzenleme oldukça kötü yapılmıştır. Şekil

3.23.b’de kare ölçülere sahip odada daha küçük kare içeren sohbet alanı oluşturulmuştur. Duvarlardan başlamak yerine odanın merkezinden başlanmış ve asıl mobilya parçalarının dışında çalışılmıştır. Oturma grubu bir halının üzerinde oluşturulmuş ve aydınlatma elemanları konulmuştur. Oturma grubu sadece şömineye değil aynı zamanda televizyona da odaklanmıştır. Köşeye iki sandalye konulmuş, bu sandalyelerde televizyon açık olsa bile özel konuşma imkanı sağlanmıştır. Dar bir konsol, kitaplık veya vitrin trafiği engellemeksizin köşeye konulmuştur [49].

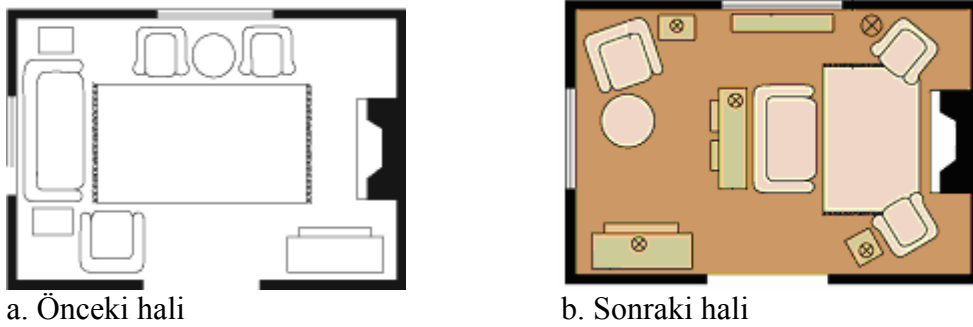
Şekil 3.23. Beşinci mekan düzenlemesi [49]

Şekil 3.24.a’daki odanın temel sorunu hantal nişlerin var olmasıdır. Ayrıca, duvarlardaki açıklıklar mobilyalar için sınırlı alanlar bırakmıştır. Şömine merkeze alınmamış ve odak noktasının pencere önü mü yoksa şömine mi olacağı belirlenememiştir. Şekil 3.24.b’de oturma parçaları birbirini görecek açıda düzenlenmiş, üçlü kanepeler ve koltuklar sohbete elverişli hale getirilmiştir. Orta sehpa tekli koltukların önüne kaydırılarak odaya giriş trafiği ferahlatılmıştır. Üçlü kanepenin arkasındaki masa, nişi doldurmuş ve aydınlatma için gerekli elemanı tutmuştur. Kitaplık şöminenin yanına kaydırılmış ve tam karşısına aynı yükseklikte dengeleyici eleman olarak vitrin konulmuştur. Koltuklarda oturanlar aynı zamanda şömine ve manzaraya odaklanabilecek hale getirilmiştir. Köşeye çeşitli bitkiler konularak ortam canlandırılmıştır [49].

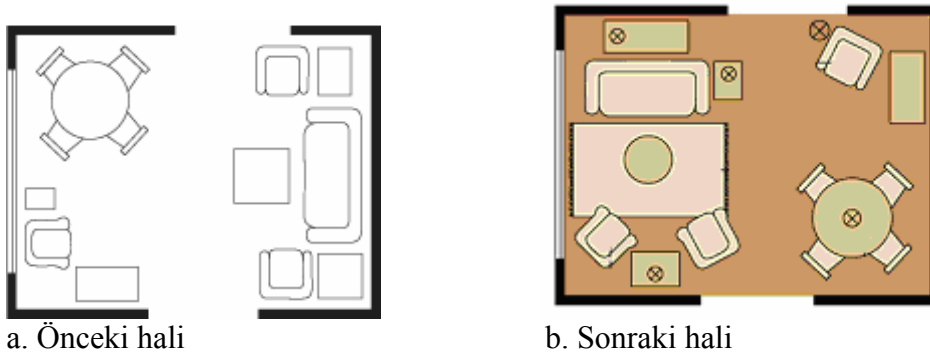
Şekil 3.24. Altıncı mekan düzenlemesi [49]

Şekil 3.25.a’da odak noktası olarak odanın kısa kenarında yer alan şömine seçilmiştir. Üçlü koltuğun şöminenin önüne çekildiğinde trafik bloğu meydana getirebileceği düşünülmektedir. Mobilyaların duvarlar önünde sıraya girmiş gibi durması odada bir durağanlık yaratmaktadır. Aynı zamanda odaya bekleme odası imajı vermektedir ve sohbet olanakları oldukça zorlaşmaktadır. Piyano küçük köşe içinde şöminenin yanında tıkanmış durumda durmaktadır. Odanın bir ucuna şömine ve piyano gibi iki ağır parça konulmuştur. Geniş alanlı halı küçük odayı çok etkilemiştir. Şekil 3.25.b’de üçlü koltuk yerine esneklik amacıyla ikili koltuk kullanılmıştır. İkili koltuk şöminenin önüne çekilmiştir. Mimariyi ve ışığı engelleyen tekli koltuklar pencere önünden çekilmiş, şöminenin yan taraflarına koyularak sohbet olanağı sağlanmıştır. Koltuk döşemeleriyle aynı renkte küçük bir halı yere serilerek ılık sohbet alanı tamamlanmıştır. Piyano odanın toplanma noktasından uzağa çekilmiş, köşeye tekli koltuk yanına sehpa ve az yükseklikli kitaplık ve üzerine aydınlatma elemanı koyularak okuma köşesi oluşturulmuştur [49].

Şekil 3.25. Yedinci mekan düzenlemesi [49]

Şekil 3.26.a'da oda trafiği kapı yolları arasından geçmekte ve odayı iki ayrı parçaya ayırmaktadır. Düzenleme durağan şekildedir ve pencere dışı manzara avantaj sağlamamaktadır. Şekil 3.26.b'de daha iyi bir yerleşim için oturma grubu pencere önüne kaydırılmıştır. Üçlü koltuk ve tekli koltuklar pencere önüne merkezlenmiştir. Üçlü koltuk pencereye dik konulmuş ve böylece ne pencereye ne de odanın öteki kenarına geçişe engel olunmuştur. Odanın köşesine bireysel faaliyetler için bir koltuk konulmuştur, bu koltuk gerektiğinde çekilerek sohbe dahil olmak amaçlanmıştır. Odanın dengesi için oyun masası üçlü kanepenin çaprazına konulmuştur. Oyun sandalyeleri aynı zamanda sohbe katılmak için de kullanılabilir. Üçlü koltuğun arkasına lambayı tutması için bir masa konulmuştur. Sohbet alanının belirlenmesi için döşemelerle aynı renkte bir halı konulmuştur [49].

Şekil 3.26. Sekizinci mekan düzenlemesi [49]

Ferahlık üzerinde eşya düzeni kadar renk düzeni de etkilidir. Hantal, yüksek ve koyu renkli eşyalara kıyasla, küçük boyutta, hafif görünümlü, yere yakın ve açık renkli olanları, kapladıkları hacim ve ışık yansıtıcı özelliklerinden dolayı ferah görünmeye yardımcı olurlar [16].

3.3. Modülerlikte İşlevsellik ve Esneklik

Esneklik ve işlevsellik kavramları, modüler mobilya sistemlerinde uyulması gereken modülerlik kuralları arasında yer almaktadır. Bu kurallardan bazıları aşağıda verilmiştir:

- Hatlar düzgün ve yalın olmalı,
- Gereksiz işçilikten kaçınılmalı,
- Yeri ve konumu değişebilmeli,
- Yeniden düzenlenebilmeli,
- Birkaç işlevi yerine getirebilmeli,
- Esnek kullanılabilmelidir [47].

Ayrıca, modüler mobilya, donatım sistemleri için mekan oluşturuıcı öğelerle belli bir boyutsal eşgüdüm ilişkisini içeren ve aynı zamanda bu boyutsal eşgüdüm temelinde genişleyip durabilen işlevselliğe sahip ve mekana uyum esnekliği yüksek mobilya sistemleridir [47]. Görüldüğü üzere işlevsellik ve esneklik modüler mobilyaların doğal bir sonucudur.

Modüle öncülük eden en önemli etken standarttır. Standart; bir ürünün veya ürünü oluşturan parçaların, boyut, biçim, performans ve kalite özelliklerinin tüm endüstri kolu, ülke veya dünya çapında önceden saptanmış değerlerine denmektedir. Standart ve standartlaşma endüstriyel üretimin yapısının ve giderek genişleyen pazar, dolaşım ve kullanım ağının bir gereği olarak 19'uncu yüzyıl içerisinde gündeme gelmiştir. Modül ise, modern mimaride standartlaşmayı büyük ölçüde kolaylaştıran, binanın ve bileşenlerinin ölçülerinde yinelenen bir uzunluk birimidir. Bu birim Türk standartlarınca temel modül (M) 10 cm olarak benimsenmiştir [47].

Standart temel modüle ilişkin eşit aralıklardaki doğrular modüler ızgarayı meydana getirmektedir. Temel modülün tam katına eşit aralıklardaki doğrulardan meydana gelen ızgaralara da modüler ızgaralar denmektedir [47].

Mobilyada modüler sistem, mobilya ürünü ünitelerin yan yana, üst üste uyumlu ve bağımlı olarak birbirine geçişin koordinasyonudur [47].

Modüler koordinasyon, yapıda ve mobilyada olmak üzere iki yönden incelendiğinde:

Yapıda modüler koordinasyon; yapı bileşenlerinin genel koordinasyon boyutları ile, yapıda yer alan çeşitli mekan ve yapı elemanlarının, yapı bileşenleri ile koordinasyonu (uyuşması) yönünden önem taşıyan yatay ve/veya düşey boyutların belli bir standart ölçü biriminin (standart ana/temel modülün) katlarından seçilerek uygulanan standartlaşma tekniğidir ve boyutsal koordinasyonun gerçekleşmesine de imkan verir. Mobilyada modüler koordinasyonun ise; bina modülasyonu ile bağlantılı olmasına karşın, seri üretimin getirdiği potansiyeli de kullanarak, mobilyayı oluşturan birimlerin değişebilirliği gibi özellikleri ile çeşitli kombinasyonların elde edilmesi gibi özellikleri de kapsamı gerekir [47].

4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu araştırma kapsamında Düzce ilinde yer alan toplu konutlardan Dünya Bankası konutları ile, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı konutlarından F tipinde olanlarının salon mekanları incelenmiş, işlevsellik ve esneklik kavramları çerçevesinde salon mekanı ve donatılarının analizi yapılarak 2+1 veya 3+1 planlı konutlarda kullanıcıların mobilya-mekan boyutundaki etkileşimleri belirlenmiştir.

4.1. Araştırmanın Sınırları

Araştırmada Düzce ili sınırları içerisinde bulunan 2+1 planlı Dünya Bankası konutlarından 100 konut ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın yaptığı konutlardan 3+1 planlı F tipinde olanlarından 100 konut olmak üzere toplam 200 konut incelemeye alınmıştır. Konutların her ikisi de 100 m²'nin altında sosyal konut niteliğindedir [50]. 2+1 konut salonlarının alanı 17,97 m², 3+1 konut salonlarının alanı 23,5-23,8 m²'dir. Konutlara ait kat planları EK-2'de verilmiştir.

4.2. Verilerin Elde Edilmesi

Belli istatistik tekniklerin uygulanabilmesi için en az 30 deneğin olması gerektiği konusunda yaygın bir kabul vardır, ayrıca 30'dan büyük 500'den küçük örnek büyüklükleri bir çok araştırma için akademisyenlerce yaygın kabul görmüştür [51]. Bu yüzden konutlardan 100'er örnek, örnekleme yöntemiyle rastgele seçilerek, konut kullanıcılarına işlevsellik ve esneklik kavramlarının iç mekan ve donatılarına yansımalarına ilişkin anket uygulanmıştır. Anket deneklere; Temmuz-Ağustos 2005 tarihleri arasında yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır. Ayrıca, konutların kat planları çizilmiştir. Konut salonlarına kullanıcıların izin vermesi dahilinde girilmiş ve 2+1 konutlardan 2 adedinde fotoğraf çekilebilmiş ve 15 adedi gözlenerek tefriş planları çizilmiştir. 3+1 konutlarda ise içeri girilip gözlenen konut sayısı 15'tir ve 3 adedinde ise fotoğraf çekimi yapılmış ve 15'inin de tefriş planları çizilmiştir. Planları çizilen konutların salon alanı donanım alanı farkı hesaplanarak dolaşım alanı karşılaştırması istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Verilerin tamamı anket uygulama ve sistematik gözlem yaparak, bir kısmı da tefriş planlarını çizerek ve fotoğraflarla belgeleyerek üç farklı şekilde elde edilmiştir.

4.2.1. Anket uygulama ve sistematik gözlem yapma

Yapılan literatür taraması sonucu konuyla ilgili bire bir anket çalışmasına rastlanamamıştır. Ancak konuyla yakından ilgili olan; Küreli [1996], Burdurlu ve Ejder [1999], Yıldırım ve ark. [2005], Bayoğlu [2002], Özdemir [1999], Öcal [2001], Dülgeroğlu ve ark. [1996], Ökem [1998] ve Küçükerman [1980] tarafından geliştirilen ve uygulanan anketler ile yapılan literatür taraması sonucu yeni bir anket geliştirilmiştir. Anket içerisinde kullanıcı-mobilya-mekan ilişkisinde işlevsellik ve esnekliğe yönelik sorular birebir konut kullanıcılarına uygulanmıştır.

Geliştirilen ankette;

- Kişisel bilgilere yönelik sorular,
- Konut ile ilgili sorular,
- Konut ve mobilya ile ilgili sorular,

kullanıcılara yöneltilmiştir.

4.2.2. Fotoğraflarla belgeleme

Araştırmada konut kullanıcılarının izin verdikleri ölçüde fotoğraf çekilmiş ve gözlenen salonların tefriş planları çizilmiştir.

4.2.3. İstatistiki değerlendirme

Araştırmada elde edilen verilerin anlaşılabilmesi ve aynı yollarla elde edilmiş diğer verilerle karşılaştırılabilmesi için veriler belli kurallara göre özetlenerek sunulmuştur.

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 11.0 programı kullanılmıştır. Verilerin özömlenmesinde aritmetik ortalama değerleri ile yüzdelik değerleri hesaplanmış, değişkenlerin sıklık tabloları (apraz tablo) mutlak değer ve oransal olarak hazırlanmış ve gruplar arasında $\alpha:0,05$ yanılma düzeyinde fark olup olmadığı Ki kare (Chi-Square) testiyle sınanmıştır.

5. BULGULAR

Bu araştırma kapsamında Düzce ilinde yer alan toplu konutlardan 2+1 planlı Dünya Bankası konutları ile 3+1 planlı Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın yaptığı F tipi konutların salonları incelenmiştir. İşlevsellik ve esneklik kavramları çerçevesinde salon mekanı ve donatılarının analizi yapılarak 2+1 ve 3+1 planlı konutlarda kullanıcıların mobilya-mekan boyutundaki etkileşimleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla 200 kullanıcıya, hazırlanan anket uygulanmış ve aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır. Ayrıca, gözlenen konutlara ait dış cephe resimleri, kat planları, iç mekan resimleri ve tefriş planları EK.2 ve EK.3'de verilmiştir.

5.1. Genel Bilgiler

Çizelge 5.1'de ankete ilişkin genel bilgiler verilmiştir.

Çizelge 5.1. Genel bilgiler

Genel Bilgiler		3+1 Konut		2+1 Konut		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Cinsiyet	Bay	49	49	39	39	88	44
	Bayan	51	51	61	61	112	56
Eğitim	İlköğretim	37	37	33	33	70	35
	Orta öğretim	34	34	27	27	61	30,5
	Y. Öğretim	29	29	40	40	69	34,5
Gelir	350-500 YTL	23	23	21	21	44	22
	501-750 YTL	32	32	22	22	54	27
	751-1000 YTL	29	29	33	33	62	31
	1001-1500 YTL	12	12	15	15	27	13,5
	1501-2000 YTL	4	4	9	9	13	6,5
Konutta yaşayan kişi sayısı	1-2 kişi	20	20	21	21	41	20,5
	3-4 kişi	63	63	64	64	127	63,5
	5-6 kişi	15	15	13	13	28	14
	7-8 kişi	2	2	2	2	4	2
Konutta yaşayan çocuk sayısı	Yok	26	26	24	24	50	25
	1 çocuk	28	28	40	40	68	34
	2 çocuk	31	31	26	26	57	28,5
	3 çocuk	12	12	10	10	22	11
	4 çocuk	3	3	0	0	3	1,5

Çizelge 5.1'e göre ankete katılanlar arasında, en yüksek değerler cinsiyette; bayan, eğitimde; yüksek öğretim, gelirde; 751-1000 YTL arası, konutta yaşayan birey sayısında; 3-4 kişi, çocuk sayısında; 1 çocuk olarak görülmüştür.

Çizelge 5.2'de katılımcıların mesleklerine ilişkin bulgular verilmiştir.

Çizelge 5.2. Mesleklere ilişkin bulgular

Meslek	3+1 Konut		2+1 Konut		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Ev Hanımı	31	31	36	36	67	33,5
Öğrenci	4	4	5	5	9	4,5
Emekli	17	17	5	5	22	11
İşçi	10	10	5	5	15	7,5
Sanayici-Tüccar-İşletmeci	1	1	4	4	5	2,5
Yönetici	5	5	3	3	8	4
Serbest Meslek	15	15	10	10	25	12,5
Memur	17	17	32	32	49	24,5

Çizelge 5.2'ye göre; katılımcıların meslekleri % 33,5'le ev hanımı olarak en yüksek değerde iken, en düşük değer olarak da % 2,5'inin sanayici-tüccar-işletmeci konumunda çalıştıkları saptanmıştır.

Çizelge 5.3'de katılımcıların mülkiyet durumları verilmiştir.

Çizelge 5.3. Mülkiyet durumları

Mülkiyet	3+1 Konut		2+1 Konut		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Ev Sahibi	57	57	55	55	112	56
Kiracı	43	43	45	45	88	44

Çizelge 5.3'e göre; katılımcıların % 56'sının ev sahibi, % 44'ünün ise kiracı oldukları saptanmıştır.

Çizelge 5.4'de katılımcıların son 10 yılda konut değiştirme adetleri verilmiştir.

Çizelge 5.4. Son 10 yılda konut değiştirme

Son 10 yılda konut değiştirme	3+1 Konut		2+1 Konut		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
İlk Konutum	6	6	6	6	12	6
1 kez	10	10	9	9	19	9,5
2 kez	40	40	38	38	78	39
3 kez	19	19	28	28	47	23,5
4 kez	15	15	12	12	27	13,5
5 kez	8	8	6	6	14	7
6 kez	1	1	0	0	1	0,5
7 kez	1	1	0	0	1	0,5
8 kez	0	0	1	1	1	0,5

Çizelge 5.4'e göre; ankete katılanların % 39'u 2 kez, % 0,5'i 6 kez, % 0,5'i 7 kez, % 0,5'i ise 8 kez konut değiştirmiştir.

Kullanıcılara son 10 yılda salondaki mobilyalarını kaç kez yeniledikleri sorulmuş ve alınan cevaplar Çizelge 5.5'de verilmiştir.

Çizelge 5.5. Son 10 yılda salon mobilyalarını yenileme

Son 10 yılda salon mobilyalarını yenileme		3+1 Konut		2+1 Konut		Toplam	
		N	%	N	%	N	%
Oturma Grubu	Hiç	30	30	13	13	43	21,5
	1 Kez	43	43	62	62	105	52,5
	2 Kez	24	24	20	20	44	22
	3 Kez	3	3	3	3	6	3
	4 Kez	0	0	2	2	2	1
Yemek Grubu	Hiç	42	42	25	25	67	33,5
	1 Kez	39	39	62	62	101	50,5
	2 Kez	17	17	10	10	27	13,5
	3 Kez	2	2	1	1	3	1,5
	4 Kez	0	0	2	2	2	1

Çizelge 5.5'e göre; kullanıcıların son 10 yılda salon mobilyalarını yenileme oranları, oturma grubu için; % 52,5'i 1 kez, % 1'i 4 kez yenilemişler; yemek grubu için; % 50,5'i 1 kez, % 1'i 4 kez yenilemişlerdir.

Katılımcıların günlük faaliyetlerini nerede gerçekleştirdiklerine ilişkin veriler Çizelge 5.6'da verilmiştir.

Çizelge 5.6. Günlük faaliyetler

Günlük faaliyet yeri	3+1 Konut		2+1 Konut		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Oturma Odası	41	41	29	29	70	35
Salon	59	59	71	71	130	65

Çizelge 5.6'ya göre; katılımcıların % 65'inin günlük faaliyetlerini salonda % 35'inin de oturma odasında gerçekleştirdikleri belirlenmiştir.

5.2. Mobilya Miktarları

Kullanıcıların salonlarında yer alan mobilyalara ilişkin veriler Çizelge 5.7'de verilmiştir.

Çizelge 5.7'ye göre; kullanıcıların salonda kullandıkları tekli koltuk sayısı % 74,5 oranında 2 adet, % 2,5 oranında ise 3 adet olarak görülmüştür. Kullanıcıların % 68'inde 1 adet ikili koltuk olduğu, % 24'ünde olmadığı, % 8'inde ise 2 adet ikili koltuk olduğu belirlenmiştir. Salonda yer alan üçlü koltuk sayısının % 73 oranında 1 adet olduğu, ve % 0,5 oranında ise 3 adet olduğu belirlenmiştir. Salonda % 89 oranında pufa yer verilmediği, % 11 oranında ise 1 adet puf olduğu belirlenmiştir. Salonda % 90,5 oranla tekli kanepenin olmadığı, % 5 oranla 1 adet, % 4,5 oranla da 2 adet olduğu belirlenmiştir. Salonda % 91 oranında ikili kanepeye yer verilmediği, % 6 oranında 1 adet kanepeye yer verildiği, % 3 oranında ise 2 adet ikili kanepeye yer verildiği tespit edilmiştir. % 88,5 oranında salonda üçlü kanepeye yer verilmediği, % 1 oranında ise 3 adet üçlü kanepeye yer verildiği tespit edilmiştir. Kullanıcıların % 98,5'inde L biçimli koltuk olmadığı, % 0,5 oranında 5'li, % 0,5 oranında 7'li, % 0,5 oranında ise 8'li oturma yeri olan L biçimli koltuk olduğu saptanmıştır. % 73,5 oranında 1 adet orta-yan sehpanın bulunduğu ve % 1 inde ise 4 adet orta-yan sehpanın bulunduğu saptanmıştır. Salonda % 51 oranında 1 grup zigon sehpanın olduğu ve % 0,5 oranında 4 grup zigon sehpa olduğu saptanmıştır. Salonda % 85 oranında 1 adet TV sehpa bulunmakta, % 15 oranında ise TV sehpa bulunmamaktadır. Kullanıcı salonlarında % 63,5 oranında kitaplık olmadığı, % 33,5 oranla 1 adet kitaplık olduğu, % 3 oranla 2 adet kitaplık olduğu saptanmıştır. Kullanıcı salonlarında % 61 oranında 1 adet vitrin olduğu, % 36,5 oranında olmadığı ve % 2,5 oranında ise 2 adet olduğu saptanmıştır. Kullanıcı salonlarında % 73 oranında büfe olmadığı, % 26 oranında 1 adet olduğu ve % 1 oranında ise 2 adet büfe olduğu saptanmıştır. Kullanıcı salonlarında % 66 oranında konsolun olmadığı, % 34 oranında ise 1 adet konsol olduğu saptanmıştır. % 92,5 oranında 1 adet yemek masasının bulunduğu, % 7,5 oranında ise yemek masasının bulunmadığı saptanmıştır. Konut salonlarında % 33,5 oranında 8 adet, % 0,5 oranında 1 adet, % 0,5 oranında 5 adet ve % 0,5 oranında 10 adet sandalye olduğu tespit edilmiştir.

5.3. Salonda Gerçekleştirilen Eylemler

Salonda gerçekleştirilen eylemlere ilişkin veriler Çizelge 5.8'de verilmiştir.

Çizelge 5.8. Salonda gerçekleştirilen eylemler

Salonda gerçekleştirilen eylemler		3+1 Konut		2+1 Konut		Toplam	
		F	%	F	%	F	%
Misafir ağırlama	Eylem Yapılıyor	100	100	99	99	199	99,5
	Eylem Yapılmıyor	0	0	1	1	1	0,5
Dinlenme-sohbet-oturma	Eylem Yapılıyor	100	100	100	100	200	100
	Eylem Yapılmıyor	0	0	0	0	0	0
Müzik-radyo dinleme	Eylem Yapılıyor	46	46	57	57	103	51,5
	Eylem Yapılmıyor	54	54	43	43	97	48,5
TV seyretme	Eylem Yapılıyor	73	73	89	89	162	81
	Eylem Yapılmıyor	27	27	11	11	38	19
Oyun oynama	Eylem Yapılıyor	17	17	28	28	45	22,5
	Eylem Yapılmıyor	83	83	72	72	155	77,5
Çalışma	Eylem Yapılıyor	25	25	31	31	56	28
	Eylem Yapılmıyor	75	75	69	69	144	72
Kitap okuma	Eylem Yapılıyor	34	34	45	45	79	39,5
	Eylem Yapılmıyor	66	66	55	55	121	60,5
Yatma-uyuma	Eylem Yapılıyor	15	15	20	20	35	17,5
	Eylem Yapılmıyor	85	85	80	80	165	82,5
Yemek yeme	Eylem Yapılıyor	45	45	65	65	110	55
	Eylem Yapılmıyor	55	55	35	35	90	45

Çizelge 5.8'e göre; salonda % 100 oranla dinlenme-sohbet-oturma, % 17,5 oranında yatma uyuma eylemleri gerçekleştirilmektedir.

5.4. Salon ve Mobilyalarını Yeterli Bulma ve Şu Anda Yaşanılan Konut İçin Mobilya Satın Alma

Kullanıcıların salon ve salonlarında bulunan mobilyaları, salonlarında gerçekleştirdikleri eylemler için yeterli bulma durumları ve şu anda yaşanılan konut için mobilya satın almalarına ilişkin veriler Çizelge 5.9’da verilmiştir.

Çizelge 5.9. Salon ve mobilyalarını yeterli bulma ve şu anda yaşanılan konut için mobilya satın alma

Salon ve mobilyalarını yeterli bulma	3+1 Konut		2+1 Konut		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
Yeterli	77	77	58	58	135	67,5
Yetersiz	23	23	42	42	65	32,5
Şu anda yaşanılan konut için mobilya satın alma						
Aldım	43	43	45	45	88	44
Almadım	57	57	55	55	112	56

Çizelge 5.9’a göre; kullanıcıların % 67,5’i salon ve mobilyalarını yeterli bulmuş, % 32,5’i yetersiz bulmuştur. Kullanıcıların % 44’ü şu anda yaşadıkları konut için mobilya almış, % 56’sı ise var olan mobilyalarıyla konuta yerleşmişlerdir.

5.5. Şu Anda Yaşanılan Konuta Taşındığında Salon Mobilyalarında Kullanım Yönünden Ortaya Çıkan Sakıncalar

Kullanıcıların şu anda yaşadıkları konut ile mobilyalarının yerleştirilmesinde oluşan sorunlara ilişkin veriler Çizelge 5.10’da verilmiştir.

Çizelge 5.10. Şu anda yaşanan konuta taşınıldığında salon mobilyalarında kullanım yönünden ortaya çıkan sakıncalar

	3+1 Konut		2+1 Konut	
	F	%*	F	%*
Sorun çıkmadı uygun şekilde yerleştirdim	62	51	32	18
Mobilyalar büyük ve fazla olduklarından salona sığmadı, mobilyaların bir kısmını başka odalara koydum	21	17	51	28
Mobilyalar küçük olduğundan salon büyük geldi, ilave yapmak istediğimde model bütünlüğü sağlayamadım	8	6	5	2
Kanepe-koltuğu açacak alan olmadığından, yatak olarak kullanmakta zorlanıyorum	11	9	19	36
Yemek masasını açacak alan olmadığından misafir geldiğinde zorlanıyorum	11	9	39	22
Mobilyaların bir kısmını depolamak istedim, ancak sabit olduklarından sökemedim	1	0,8	12	6,7
Mobilyalar üniteler halinde olduğundan fazla gelen üniteleri depoladım	1	0,8	9	5
Vitrinin bir kısmını büyük olduğu için kestim	6	4,9	10	5,6
*: Sütun yüzdeleri alınmıştır				

Çizelge 5.10'a göre; 2+1 konut kullanıcılarının mobilyalarını uygun şekilde yerleştirme oranı % 18, kanepe-koltuğu açacak alan azlığı dolayısıyla yatak olarak kullanmakta zorlanma oranı % 36, yemek masasını açacak alan azlığı dolayısıyla kullanımda zorlanma oranı % 22, mobilyaların büyük ve fazla olduklarından bir kısmını başka odalara koyma oranı % 28 iken, 3+1 konut kullanıcılarında bu oranlar sırasıyla % 51, % 9, % 9, ve % 17'dir.

5.6. Salon Mobilyalarının Kaç Yıl Önce Alındığı ve Kaç Yıl Daha Kullanılacağı

Salon mobilyalarının kaç yıl önce alındığına ve kaç yıl daha kullanılacağı ilişkin veriler Çizelge 5.11'de verilmiştir.

Çizelge 5.11. Salon mobilyalarının kaç yıl önce alındığı ve kaç yıl daha kullanılacağı

Salon mobilyalarının kaç yıl önce alındığı	3+1 Konut		2+1 Konut		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
1-2 yıl	21	21	24	24	45	22,5
3-4 yıl	27	27	38	38	65	32,5
5-6 yıl	17	17	11	11	28	14
7-8 yıl	13	13	10	10	23	11,5
9 yıl ve üzeri	22	22	17	17	39	19,5
Salon mobilyalarının kaç yıl daha kullanılacağı						
1-2 yıl	16	16	10	10	26	13
3-4 yıl	17	17	15	15	32	16
5-6 yıl	22	22	22	22	44	22
7-8 yıl	23	23	19	19	42	21
9 yıl ve üzeri	22	22	34	34	56	28

Çizelge 5.11'e göre; kullanıcıların % 32,5'i salon mobilyalarını 3-4 yıl önce, % 11,5'i de 7-8 yıl önce almışlardır. Salon mobilyalarının kaç yıl daha kullanılacağına ilişkin verilen cevaplarda % 28 oranında 9 ve üzeri yıl, % 13 oranında 1-2 yıl gelmektedir.

5.7. Şu Anda Yaşanılan Konutun Mimari Planında Değişiklik Yapma İhtiyacı

Kullanıcıların şu anda yaşadıkları konutun mimari planında çeşitli nedenlerle (sahip olunan mobilyalar veya aile özellikleri) değişiklik yapma ihtiyacı hissetmelerine ilişkin veriler Çizelge 5.12'de verilmiştir.

Çizelge 5.12. Kullanıcıların şu anda yaşadıkları konutun mimari planında değişiklik yapma ihtiyacı

Değişiklik yapma ihtiyacı	3+1 Konut		2+1 Konut		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
Hissettim	32	32	34	34	66	33
Hissetmedim	59	59	49	49	108	54
Fikrim Yok	9	9	17	17	26	13

Çizelge 5.12'ye göre; kullanıcıların % 54'ü değişiklik yapma ihtiyacı hissetmemiş, % 33'ü hissetmiş, % 13'ü ise kararsız kalmışlardır.

5.8. Mobilya Nitelemeleri

Kullanıcıların şu anda kullandıkları mobilyaları nitelemelerine ilişkin veriler Çizelge 5.13'de verilmiştir.

Çizelge 5.13. Kullanıcıların şu anda kullandıkları mobilyaları nitelemeleri

Mobilya nitelemeleri	3+1 Konut		2+1 Konut		Toplam	
	F	%	F	%	F	%
Modern	45	40	67	60	112	27
Klasik	33	60	22	40	55	13
Modüler	8	61	5	39	13	3
Esnek	4	33	8	67	12	2,8
İşlevsel	24	41	34	59	58	13,8
Hantal	8	80	2	20	10	2,4
Sade	54	52,5	49	47,5	103	24,5
Sıradan	24	42	33	58	57	13,5

Çizelge 5.13'e göre kullanıcıların mobilyalarını en fazladan en aza doğru niteleme oranları; % 27 ile modern, % 2,4 ile de hantal olarak görülmüştür.

5.9. Mobilya, Mekan ve Kullanıcı Özelliklerine İlişkin Karşılaştırmalar

Konut kullanıcılarının; salonlarında yer alan mobilya özelliklerinin salon büyüklüğüne göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla çapraz tablo yapılmış ve ki kare testi uygulanmıştır. Cevapların tablolara sığabilmesi için bazı maddeler EK-1’de de görülebileceği gibi kodlanmış ve çizelgelerde de bu şekilde ifade edilmiştir. Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.14’de verilmiştir.

Çizelge 5.14. Konut tipine göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumluluğu

Konut Tipi	C10-1				Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet	
2+1 Konut	F	36	6	58	100
	%	18	3	29	50
3+1 Konut	F	21	4	75	100
	%	10,5	2	37,5	50
Toplam	F	57	10	133	200
	%	28,5	5	66,5	100

(X^2 :6,52, Sd:2 P:0,038)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olması durumu arasında α : 0,05 yanılma olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 planlı konutta salon mobilyalarının boyutunun salonla daha uyumlu bulunduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının biçiminin salonla uyumlu olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.15’de verilmiştir.

Çizelge 5.15 . Konut tipine göre mobilyalarının biçiminin salon boyutu ile uyumluluğu

Konut Tipi	C10-2				Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet	
2+1 Konut	F	20	10	70	100
	%	10	5	35	50
3+1 Konut	F	26	2	72	100
	%	13	1	36	50
Toplam	F	46	12	142	200
	%	23	6	71	100

(X^2 :6,144, Sd:2, P:0,046)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının biçiminin salonla uyumlu olması arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 ve 2+1 planlı konutlarda salon mobilyalarının biçiminin salonla uyumunun yakın değerlerde olduğu saptanmıştır.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine mobilyalarının sayısının salonla uyumlu olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.16’da verilmiştir.

Çizelge 5.16. Konut tipine göre mobilya sayısının salon ile uyumluluğu

Konut Tipi	C10-3				Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet	
2+1 Konut	F	31	8	61	100
	%	15	4	30,5	50
3+1 Konut	F	22	2	76	100
	%	11	1	38	50
Toplam	F	53	10	137	200
	%	26,5	5	68,5	100

(X^2 :6,771, Sd:2, P:0,034)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının sayısının salonla uyumlu olması durumu arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 planlı konutta mobilya sayısının salon ile daha uyumlu bulunduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının sayısının aile nüfuslarıyla uyumlu olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.17’de verilmiştir.

Çizelge 5.17. Konut tipine göre mobilyalarının sayısının aile nüfusuyla uyumluluğu

Konut Tipi	C10-4			Toplam
		Hayır	Evet	
2+1 Konut	F	18	82	100
	%	9	41	50
3+1 Konut	F	8	92	100
	%	4	46	50
Toplam	F	26	174	200
	%	13	87	100

(X^2 :4,421, Sd:1, P:0,036)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyaların sayısının aile nüfuslarıyla uyumlu olması durumu arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 planlı konutlarda yaşayan kullanıcıların mobilyalarının sayısının aile nüfusuyla uyumluluğunun daha fazla olduğu saptanmıştır.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlaması arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.18’de verilmiştir.

Çizelge 5.18. Konut tipine göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlaması

Konut Tipi	C10-6			Toplam
		Hayır	Evet	
2+1 Konut	F	69	31	100
	%	34,5	15,5	50
3+1 Konut	F	52	48	100
	%	26	24	50
Toplam	F	121	79	200
	%	60,5	39,5	100

(X^2 :6,047, Sd:1, P:0,014)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlama durumu arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 planlı konutta mobilyaların salon içerisinde farklı düzenlemelere daha fazla imkan sağladığı belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte bulunması durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.19’da verilmiştir.

Çizelge 5.19. Konut tipine göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte bulunması

Konut Tipi	C10-7				Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet	
2+1 Konut	F	33	15	52	100
	%	16,5	7,5	26	50
3+1 Konut	F	21	7	72	100
	%	10,5	3,5	36	50
Toplam	F	54	22	124	200
	%	27	11	62	100

(χ^2 :8,802, Sd:2, P:0,012)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olması arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 planlı konutlarda yaşayan kullanıcıların mobilyalarını değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte değerlendirme oranı daha fazladır.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının küçük boyutlu bulunması arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.20’de verilmiştir.

Çizelge 5.20. Konut tipine göre mobilyalarının küçük boyutlu değerlendirilmesi

Konut Tipi	C10-20			Toplam
		Hayır	Evet	
2+1 Konut	F	63	37	100
	%	31,5	18,5	50
3+1 Konut	F	48	52	100
	%	24	26	50
Toplam	F	111	89	200
	%	55,5	44,5	100

(X²:4,555, Sd:1, P:0,033)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının küçük boyutlu olma durumu arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 konut içerisinde mobilyaların küçük boyutlu değerlendirilme oranı daha fazladır.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.21’de verilmiştir.

Çizelge 5.21. Konut tipine göre mobilyaların salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması

Konut Tipi	C10-23				Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet	
2+1 Konut	F	37	18	45	100
	%	18,5	9	22,5	50
3+1 Konut	F	24	1	75	100
	%	12	,5	37,5	50
Toplam	F	61	19	120	200
	%	30,5	9,5	60	100

(X²:25,481, Sd:2, P:0,000)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir.

3+1 konut içerisinde mobilyaların salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalma oranı daha fazladır. Ayrıca; incelenen 15'er konuttan 2+1 konutlarda ortalama donanım alanı 6,6 m², dolaşım alanı ise 11,3 m² olarak belirlenirken, 3+1 konutlarda ortalama donanım alanı 8,23 m² dolaşım alanı ise 15,26 m² olarak belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olmasından memnun olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.22'de verilmiştir.

Çizelge 5.22. Konut tipine göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olmasından memnun olma durumu

Konut Tipi	C10-A-1				Toplam
		M.Değil	Kararsız	Memnun	
2+1 Konut	F	35	6	59	100
	%	17,5	3	29,5	50
3+1 Konut	F	18	6	76	100
	%	9	3	38	50
Toplam	F	53	12	135	200
	%	26,5	6	67,5	100

(X²:7,594, Sd:2, P:0,022)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olmasından memnun olma durumu arasında α : 0,05 yanılğı

olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 konut kullanıcılarının mobilya boyutu-salon uygunluğundan memnuniyet oranı daha fazladır.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlamasından memnun olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.23’de verilmiştir.

Çizelge 5.23. Konut tipine göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlamasından memnun olma durumu

Konut Tipi	C10-A-6			Toplam
		Hayır	Evet	
2+1 Konut	F	69	31	100
	%	34,5	15,5	50
3+1 Konut	F	50	50	100
	%	25	25	50
Toplam	F	119	81	200
	%	59,5	40,5	100

(X^2 :7,49, Sd:1, P:0,006)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlamasından memnun olma durumu arasında α : 0,05 yanılıgı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 konut kullanıcılarının mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlamasından memnuniyet oranı daha fazladır.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olmasından memnun olma durumları arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.24’de verilmiştir.

Çizelge 5.24. Konut tipine göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olmasından memnun olma durumları

Konut Tipi	C10-A-7			Toplam
		M.Değil	Kararsız	Memnun
2+1 Konut	F	31	16	53
	%	15,5	8,0	26,5
3+1 Konut	F	20	8	72
	%	10	4	36
Toplam	F	51	24	125
	%	25	12	62,5

(χ^2 :7,927, Sd:2, P:0,019)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olmasından memnun olma durumları arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 konut kullanıcılarının mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olmasından memnuniyet oranı daha fazladır.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının küçük boyutlu olmasından memnun olmaları arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.25’de verilmiştir.

Çizelge 5.25. Konutun tipine göre mobilyalarının küçük boyutlu değerlendirilmesinden memnun olma durumu

Konut Tipi	C10-A-20				Toplam
		M.Değil	Kararsız	Memnun	
2+1 Konut	F	50	5	45	100
	%	25	2,5	22,5	50
3+1 Konut	F	32	9	59	100
	%	16	4,5	29,5	50
Toplam	F	82	14	104	200
	%	41	7	52	100

(χ^2 :6,979, Sd:2, P:0,031)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının küçük boyutlu olmasından memnun olmaları arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 konut kullanıcılarının mobilyalarının küçük boyutlu bulunmasından memnuniyet oranı daha fazladır.

Kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.26’da verilmiştir.

Çizelge 5.26. Konut tipine göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları

Konut Tipi	C10-A-23				Toplam
		M.Değil	Kararsız	Memnun	
2+1 Konut	F	38	18	44	100
	%	19	9	22	50
3+1 Konut	F	21	3	76	100
	%	10,5	1,5	38	50
Toplam	F	59	21	120	200
	%	29,5	10,5	60	100

(χ^2 :24,146, Sd:2, P:0,000)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun tipine göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 konut kullanıcılarının mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnuniyet oranı daha fazladır.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.27’de verilmiştir.

Çizelge 5.27. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının boyutunun salon ile uyumlu olma durumu

Salon Büyüklüğü	C10-1				Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet	
17.97 m ²	F	36	6	58	100
	%	18	3	29	50
23.5-23.8 m ²	F	21	4	75	100
	%	10,5	2,0	37,5	50
Toplam	F	57	10	133	200
	%	28,5	5	66,5	100

(χ^2 :6,52, Sd:2, P:0,038)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olması durumu arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m² salon kullanıcılarının mobilyalarını salonla uyumlu bulma oranının 17.97 m² salon kullanıcılarına göre daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyaların biçiminin salonla uyumlu olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.28’de verilmiştir.

Çizelge 5.28. Salon büyüklüğüne göre mobilyaların biçiminin salonla uyumlu olma durumu

Salon Büyüklüğü	C10-2			Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet
17.97 m ²	F	20	10	70
	%	10	5	35
23.5-23.8 m ²	F	26	2	72
	%	13	1	36
Toplam	F	46	12	142
	%	23	6	71

(X²:6,144, Sd:2, P:0,046)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının biçiminin salonla uyumlu olması durumu arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m² salon kullanıcıları ile 17.97 m² salon kullanıcılarının mobilya biçimlerini salonlarına göre uyumlu bulma oranlarının yakın değerlerde olduğu söylenebilir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının sayısının salonla uyumlu olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.29’da verilmiştir.

Çizelge 5.29. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının sayısının salonla uyumlu olma durumu

Salon Büyüklüğü	C10-3				Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet	
17.97 m ²	F	31	8	61	100
	%	15	4	30,5	50
23.5-23.8 m ²	F	22	2	76	100
	%	11	1	38	50
Toplam	F	53	10	137	200
	%	26,5	5	68,5	100

(χ^2 :6,771, Sd:2, P:0,034)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının sayısının salonla uyumlu olması durumu arasında α : 0,05 yanılgı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m²'li salonlarda mobilya sayısının salon ile daha uyumlu olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının sayısının aile nüfuslarıyla uyumlu olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.30'da verilmiştir.

Çizelge 5.30. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının sayısının aile nüfuslarıyla uyumlu olma durumu

Salon Büyüklüğü	C10-4			Toplam
		Hayır	Evet	
17.97 m ²	F	18	82	100
	%	9	41	50
23.5-23.8 m ²	F	8	92	100
	%	4	46	50
Toplam	F	26	174	200
	%	13	87	100

(X²:4,421, Sd:1, P:0,036)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının sayısının aile nüfuslarıyla uyumlu olması durumu arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m²'li salonlarda yaşayan kullanıcıların mobilyalarının sayısının aile nüfuslarıyla daha uyumlu olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlaması arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.31'de verilmiştir.

Çizelge 5.31. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlaması

Salon Büyüklüğü	C10-6			Toplam
		Hayır	Evet	
17.97 m ²	F	69	31	100
	%	34,5	15,5	50
23.5-23.8 m ²	F	52	48	100
	%	26	24	50
Toplam	F	121	79	200
	%	60,5	39,5	100

(X²:6,047, Sd:1, P:0,014)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlama durumu arasında α : 0,05 yanılma olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m²'li salonlarda mobilyaların salon içerisinde farklı düzenlemelere daha fazla imkan sağlar olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olması durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.32'de verilmiştir.

Çizelge 5.32. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olması durumu

Salon Büyüklüğü	C10-7				Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet	
17.97 m ²	F	33	15	52	100
	%	16,5	7,5	26	50
23.5-23.8 m ²	F	21	7	72	100
	%	10,5	3,5	36	50
Toplam	F	54	22	124	200
	%	27	11	62	100

(χ^2 :8,802, Sd:2, P:0,012)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olması arasında α : 0,05 yanılma olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m²'li salonlarda mobilyaların değişik salonlara daha fazla uyum sağlar nitelikte bulunduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının küçük boyutlu değerlendirilmesi arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.33'de verilmiştir.

Çizelge 5.33. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının küçük boyutlu değerlendirilmesi

Salon Büyüklüğü	C10-20			Toplam
		Hayır	Evet	
17.97 m ²	F	63	37	100
	%	31,5	18,5	50
23.5-23.8 m ²	F	48	52	100
	%	24	26	50
Toplam	F	111	89	200
	%	55,5	44,5	100

(X²:4,555, Sd:1, P:0,033)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının küçük boyutlu olma durumu arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m²'li salonlarda mobilyaların salon içerisinde daha küçük boyutlu değerlendirildiği belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.34'de verilmiştir.

Çizelge 5.34. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması

Salon Büyüklüğü	C10-23				Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet	
17.97 m ²	F	37	18	45	100
	%	18,5	9	22,5	50
23.5-23.8 m ²	F	24	1	75	100
	%	12	,5	37,5	50
Toplam	F	61	19	120	200
	%	30,5	9,5	60	100

(X²:25,481, Sd:2, P:0,000)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m²'li salonlarda mobilyaların salona yerleştirildiklerinde hareket alanlarının daha fazla kaldığı belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olmasından memnun olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.35’de verilmiştir.

Çizelge 5.35. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olmasından memnun olma durumu

Salon Büyüklüğü	C10-A-1				Toplam
		M.Değil	Kararsız	Memnun	
17.97 m ²	F	35	6	59	100
	%	17,5	3	29,5	50
23.5-23.8 m ²	F	18	6	76	100
	%	9	3	38	50
Toplam	F	53	12	135	200
	%	26,5	6	67,5	100

(X²:7,594, Sd:2, P:0,022)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının boyutunun salon boyutu ile uyumlu olmasından memnun olma durumu arasında α : 0,05 yanılma olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m²'li salonlarda mobilyaların boyutunun salon boyutuyla uyumlu olmasından memnuniyetin daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlamasından memnun olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.36'da verilmiştir.

Çizelge 5.36. Salon büyüklüğüne göre mobilyaların salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlamasından memnun olma durumu

Salon Büyüklüğü	C10-A-6			Toplam
		Hayır	Evet	
17.97 m ²	F	69	31	100
	%	34,5	15,5	50
23.5-23.8 m ²	F	50	50	100
	%	25	25	50
Toplam	F	119	81	200
	%	59,5	40,5	100

(X²:7,49, Sd:1, P:0,006)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlamasından memnun olma durumu arasında α : 0,05 yanılma olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m²'li salonlarda mobilyaların salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlamasından memnuniyet oranının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olmasından memnun olma durumları arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.37'de verilmiştir.

Çizelge 5.37. Salon büyüklüğüne göre mobilyaların değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olmasından memnuniyet

Salon Büyüklüğü	C10-A-7				Toplam
		M.Değil	Kararsız	Memnun	
17.97 m ²	F	31	16	53	100
	%	15,5	8,0	26,5	50
23.5-23.8 m ²	F	20	8	72	100
	%	10	4	36	50
Toplam	F	51	24	125	200
	%	25	12	62,5	100

(X²:7,927, Sd:2, P:0,019)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olmasından memnun olma durumları arasında α : 0,05 yanılma olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m²'li salonlarda mobilyaların değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olmasından memnuniyet oranının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının küçük boyutlu olmasından memnun olmaları arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.38'de verilmiştir.

Çizelge 5.38. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının küçük boyutlu olmasından memnuniyet

Salon Büyüklüğü	C10-A-20				Toplam
		M.Değil	Kararsız	Memnun	
17.97 m ²	F	50	5	45	100
	%	25	2,5	22,5	50
23.5-23.8 m ²	F	32	9	59	100
	%	16	4,5	29,5	50
Toplam	F	82	14	104	200
	%	41	7	52	100

(X²:6,979, Sd:2, P:0,031)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının küçük boyutlu olmasından memnun olmaları arasında α : 0,05 yanılgi olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m²'li salonlarda mobilyalarının küçük boyutlu değerlendirilmesinden memnuniyet oranının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.39'da verilmiştir.

Çizelge 5.39. Salon büyüklüğüne göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları

Salon Büyüklüğü	C10-A-23				Toplam
		M.Değil	Kararsız	Memnun	
17.97 m ²	F	38	18	44	100
	%	19	9	22	50,0
23.5-23.8 m ²	F	21	3	76	100
	%	10,5	1,5	38	50
Toplam	F	59	21	120	200
	%	29,5	10,5	60	100

(X²:24,146, Sd:2, P:0,000)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu salonun büyüklüğüne göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m²'li salonlarda mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnuniyet oranının daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu konutun oda sayısına göre mobilyalarının sayısının salonla uyumlu olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.40'da verilmiştir.

Çizelge 5.40. Konutun oda sayısına göre mobilya sayısının salonla uyumlu olma durumu

Oda Sayısı	C10-3				Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet	
2 oda	F	31	8	61	100
	%	15	4	30,5	50
3 oda	F	22	2	76	100
	%	11	1	38	50
Toplam	F	53	10	137	200
	%	26,5	5	68,5	100

(X^2 :6,771, Sd:2, P:0,034)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun oda sayısına göre mobilyalarının sayısının salonla uyumlu olması durumu arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3 odalı konutlarda mobilya sayısının salonla daha uyumlu olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu konutun oda sayısına göre mobilyalarının sayısının aile nüfuslarıyla uyumlu olma durumu arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.41’de verilmiştir.

Çizelge 5.41. Konutun oda sayısına göre mobilyalarının sayısının aile nüfuslarıyla uyumlu olma durumu

Oda Sayısı	C10-4			Toplam
		Hayır	Evet	
2 oda	F	18	82	100
	%	9	41	50
3 oda	F	8	92	100
	%	4	46	50
Toplam	F	26	174	200
	%	13	87	100

(χ^2 :4,421, Sd:1, P:0,036)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun oda sayısına göre mobilyaların sayısının aile nüfuslarıyla uyumlu olması durumu arasında α : 0,05 yanılma olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3 odalı konutlarda mobilyalarının sayısının aile nüfuslarıyla daha uyumlu olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu konutun oda sayısına göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.42’de verilmiştir.

Çizelge 5.42. Konutun oda sayısına göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması

Oda Sayısı	C10-23				Toplam
		Hayır	Kararsız	Evet	
2 oda	F	37	18	45	100
	%	18,5	9	22,5	50
3 oda	F	24	1	75	100
	%	12	,5	37,5	50
Toplam	F	61	19	120	200
	%	30,5	9,5	60	100

(X^2 :25,481, Sd:2, P:0,000)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun oda sayısına göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalması arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3 odalı konutlarda mobilyaların salona yerleştirildiklerinde daha fazla hareket alanının kaldığı belirlenmiştir.

Kullanıcıların oturduğu konutun oda sayısına göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.43’de verilmiştir.

Çizelge 5.43. Konutun oda sayısına göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları

Oda Sayısı	C10-A-23				Toplam
		M.Değil	Kararsız	Memnun	
2 oda	F	38	18	44	100
	%	19	9	22	50,0
3 oda	F	21	3	76	100
	%	10,5	1,5	38	50
Toplam	F	59	21	120	200
	%	29,5	10,5	60	100

(χ^2 :24,146, Sd:2, P:0,000)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oturduğu konutun oda sayısına göre mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde uygun hareket alanları kalmasından memnun olma durumları arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3 odalı konutlarda yaşayan kullanıcıların mobilyalarının salona yerleştirildiklerinde daha fazla hareket alanı kalmasından memnuniyetlerinin daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Kullanıcıların konutlarında yaşayan kişi sayılarına göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.44’de verilmiştir.

Çizelge 5.44. Kullanıcıların konutlarında yaşayan kişi sayılarına göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları

Kişi Sayısı	C5			Toplam
		Hayır	Evet	
1-2 kişi	F	7	34	41
	%	3,5	17	20,5
3-4 kişi	F	43	84	127
	%	21,5	42	63,5
5-8 kişi	F	15	17	32
	%	7,5	8,5	16
Toplam	F	65	135	200
	%	32,5	67,5	100

(X^2 :7,569, Sd:2, P:0,023)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların konutlarında yaşayan kişi sayılarına göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. Kullanıcıların konutlarında yaşayan kişi sayılarına göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma oranları 1-2 kişide % 34, 3-4 kişide % 84, 5-8 kişide % 17'dir.

Kullanıcıların konut tiplerine göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.45'de verilmiştir.

Çizelge 5.45. Konut tipine göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları

Konut Tipi	C5			Toplam
		Hayır	Evet	
2+1 konut	F	42	58	100
	%	21	29	50
3+1 konut	F	23	77	100
	%	11,5	38,5	50
Toplam	F	65	135	200
	%	32,5	67,5	100

(χ^2 :8,228, Sd:1, P:0,004)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların konut tiplerine göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3+1 konut kullanıcılarının salon ve salondaki mobilyalarını daha yeterli buldukları saptanmıştır.

Kullanıcıların salon büyüklüğüne göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.46'da verilmiştir.

Çizelge 5.46. Salon büyüklüğüne göre, salon ve salonda bulunan mobilyaların yeterli bulunma durumları

Salon Büyüklüğü	C5			Toplam
		Hayır	Evet	
17.97 m ²	F	42	58	100
	%	21	29	50
23.5-23.8 m ²	F	23	77	100
	%	11,5	38,5	50
Toplam	F	65	135	200
	%	32,5	67,5	100

(X²:8,228, Sd:1, P:0,004)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların salon büyüklüğüne göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları arasında α : 0,05 yanılğı olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 23.5-23.8 m² salon kullanıcılarının salon ve salondaki mobilyalarını daha yeterli buldukları saptanmıştır.

Kullanıcıların oda sayılarına göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.47’de verilmiştir.

Çizelge 5.47. Oda sayılarına göre, salon ve salonda bulunan mobilyaların yeterli bulunma durumları

Oda Sayısı	C5			Toplam
		Hayır	Evet	
2 oda	F	42	58	100
	%	21	29	50
3 oda	F	23	77	100
	%	11,5	38,5	50
Toplam	F	65	135	200
	%	32,5	67,5	100

(X²:8,228, Sd:1, P:0,004)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların oda sayılarına göre, salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları arasında $\alpha: 0,05$ yanılgi olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. 3 odalı konut kullanıcılarının salon ve salondaki mobilyalarını daha yeterli buldukları saptanmıştır.

Kullanıcıların; cinsiyet ($X^2:0,181$, Sd:1, P:0,670), öğrenim ($X^2:3,224$, Sd:2, P:0,2), gelir ($X^2:3,054$, Sd:4, P:0,549), meslek ($X^2:5,571$, Sd:7, P:0,591) ve mülkiyet ($X^2:0,033$, Sd:1, P:0,855) faktörlerine göre (ayrı ayrı) salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları arasındaki Ki kare testi sonuçlarına göre hesaplanan değerler tablo değerinden küçük olduğundan farksızlık hipotezleri reddedilmemiştir. Buna göre kullanıcıların bu faktörler ile salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları arasında $\alpha: 0,05$ yanılgi olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olmadığı söylenebilir.

Kullanıcıların öğrenim durumlarına göre günlük faaliyetlerini gerçekleştirme yerleri arasındaki ilişkiye ait anket ve Ki kare analiz sonuçları Çizelge 5.48’de verilmiştir.

Çizelge 5.48. Kullanıcıların öğrenim durumlarına göre günlük faaliyetlerini gerçekleştirme yerleri

Öğrenim Düzeyi	Faaliyet Yeri			Toplam
		Oturma Odası	Salon	
İlköğretim	F	32	38	70
	%	16	19	35
Ortaöğretim	F	24	37	61
	%	12	18,5	30,5
Yükseköğretim	F	14	55	69
	%	7	27,5	34,5
Toplam	F	70	130	200
	%	35	65	100

($X^2:10,601$, Sd:2, P:0,005)

Bu faktörler arasındaki Ki kare testi sonucuna göre hesaplanan değer tablo değerinden büyük olduğundan iki değişken arasındaki farksızlık hipotezi reddedilmiştir. Buna göre iki faktör arasında istatistiksel anlamda bir ilişki vardır. Sonuçta; kullanıcıların öğrenim durumlarına göre günlük faaliyetlerini gerçekleştirme yerleri arasında $\alpha: 0,05$ yanlış olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olduğu söylenebilir. İlköğretim ve ortaöğretim mezunu kullanıcıların faaliyetlerini salonda gerçekleştirme oranları birbirine yakınken, yüksek öğretimde bu oran salon lehinde daha fazladır.

Kullanıcıların; cinsiyet ($X^2:0,057$, Sd:1, P:0,811), gelir ($X^2:7,302$, Sd:4, P:0,121), kişi sayısı ($X^2:1,298$, Sd:2, P:0,523), çocuk sayısı ($X^2:6,607$, Sd:5, P:0,252), meslek ($X^2:13,295$, Sd:7, P:0,065), mülkiyet ($X^2:1,288$ Sd:1, P:0,256), konut tipi ($X^2:3,165$, Sd:1, P:0,075), salon büyüklüğü ($X^2:3,165$, Sd:1, P:0,075), faktörlerine göre (ayrı ayrı) günlük faaliyetlerini gerçekleştirme yerleri arasındaki Ki kare testi sonuçlarına göre hesaplanan değerler tablo değerinden küçük olduğundan farksızlık hipotezleri reddedilmemiştir. Buna göre kullanıcıların bu faktörler günlük faaliyetlerini gerçekleştirme yerleri arasında $\alpha: 0,05$ yanlış olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olmadığı söylenebilir.

Kullanıcıların konut değiştirme miktarına göre salonda yer alan mobilya gruplarından oturma grubunun değiştirilmesi ($X^2:43,104$, Sd:32, P:0,091) ile yemek grubunun değiştirilmesi ($X^2:29,561$, Sd:32, P:0,591) arasındaki (ayrı ayrı) Ki kare testi sonuçlarına göre hesaplanan değerler tablo değerinden küçük olduğundan farksızlık hipotezi reddedilmemiştir. Buna göre kullanıcıların konut değiştirme miktarına göre salon mobilyalarını değiştirmeleri arasında $\alpha: 0,05$ yanlış olasılığı ile istatistiksel olarak bir ilişki olmadığı söylenebilir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma kapsamında Düzce ilinde yer alan toplu konutlardan Dünya Bankası konutları ile, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı konutlarından F tipinde olanlarının salon mekanları incelenmiş, işlevsellik ve esneklik kavramları çerçevesinde salon mekanı ve donatılarının analizi yapılarak 2+1 veya 3+1 planlı konutlarda kullanıcıların mobilya-mekan boyutundaki etkileşimleri belirlenmiştir.

3+1 konutlarda oturan kullanıcıların mobilyalarının boyut ve miktarının salonla daha uyumlu olduğu, aile nüfusuyla salondaki mobilya sayısının daha uyumlu olduğu, mobilyaların salon içerisinde farklı düzenlemelere daha fazla imkan verdiği, bu kullanıcıların mobilyalarını farklı mekanlara daha fazla uyum sağlayabilir olarak niteledikleri, mobilyalarını daha küçük boyutlu buldukları ve mobilyaların mekana yerleştirildiklerinde daha fazla hareket alanının kaldığı belirlenmiştir. Konut tipine göre; 3+1 konutlarda oturan kullanıcıların boyut salon uygunluğundan, mobilya miktarının salonla uygunluğundan, mobilyaların salon içerisinde farklı düzenlemelere imkan sağlamasından, mobilyalarının küçük boyutlu olmasından, mobilyaların salona yerleştirildiğinde uygun hareket alanları kalmasından memnuniyet oranının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulgularına göre; salonda yer alan mobilyaların ortalama en yüksek oranları; % 74,5 oranında 2 adet tekli koltuk, %68'inde 1 adet ikili koltuk, % 73 oranında 1 adet üçlü koltuk, % 73,5 oranında 1 adet orta sehpa, % 51 oranında 1 grup zigon sehpa, % 85 oranında 1 adet TV sehpası, % 33,5 oranla 1 adet kitaplık, % 61 oranında 1 adet vitrin, % 26 oranında 1 adet büfe, % 34 oranında 1 adet konsol, % 92,5 oranında 1 adet yemek masası, % 33,5 oranında 8 adet sandalye olarak belirlenmiştir. Konut tipi fark etmeksizin Çelik'in de belirttiği gibi aynı tip konutlarda yaşayan ancak farklı yaşam ve kültür özellikleri gösteren kullanıcıların salonlarının aynı biçimlendirildiğidir. Kullanıcılara tüm farklılık ve özelliklerine karşın aynı kullanım, nitelik ve sayıya sahip donatıların dayatılmasıdır [9]. Bu noktada kullanıcıların salon mobilyalarının seçimlerini yaparken mobilya miktarına yeterince dikkat etmedikleri söylenebilir. Geniş mekanlarda az sorun olan bu durum küçülen mekanlarda daha fazla soruna neden olmaktadır.

Kullanıcı, mobilya ve salon mekanının kesişiminde yani mekanın işlevselliğinde; mekan büyüklüğünün yanı sıra, mobilyaların seçimi, yoğunluğu, mekansal organizasyonu (tefriş) [16] ve sirkülasyon (hareket alanı) kavramı [46] etkindir. Mobilyaların seçimi daha çok kullanıcı kontrolündedir. Tüketicilerin satın alma anında öne çıkardığı ürün özellikleri ile ilgili tercih önceliklerin araştırılması sonucu yapılan analize göre, cinsiyet dışındaki tüm tüketici özellikleri açısından, fiyat, öncelikle göz önüne alınan ürün özelliği durumundadır. Ürünün kaliteli olması ve kalite belgesine sahip olması ve kullanım kolaylığı daha sonra gelmektedir [52].

Mobilyaların yoğunluğunda ise, tüketiciye sunulan mobilya grup sayısı tüketici tarafından iyi analiz edilemediğinden veya satıcının ‘grubu bozamam’ gerekçesiyle tüketiciye tümünü sattığından, mobilyaların miktar olarak mekana uygunsuzluğu söz konusu olabilir. Mobilyaların boyut olarak mekana uyumsuzluğunun başka bir nedeni ise geniş ebatlı mobilya satış mağazalarında görülen ürünlerin görsel olarak küçük veya orta boyutlu algılanışı olabilir. Mekanın tefrişinde ise mekanın büyüklüğünün yanı sıra mobilyaların boyutları da oldukça önemlidir. Görsel algıdan ötürü aynı özellik ve ölçüye sahip mobilya küçük mekanlarda büyük, büyük mekanlarda ise normal veya küçük olarak algılanabilir. Yeni mobilya satın alanlar ise daha çok estetik faktörlere ve mobilyanın bir kez alınacağı kanısına kapılmış olabilir. Bu durumda modüler mobilyalar önerilebilir. Ayrıca; mobilya üretici ve satıcılarının mobilyaların üst görünüş ve ölçülerini içerir bilgi notlarına tüm mobilyalar üzerinde yer vermesi ve kullanıcının istediği oranda mobilya satışını gerçekleştirmeleri ve müşterilere daha fazla yardımcı olmaları önerilebilir.

Konut değiştirme miktarına göre mobilya yenileme arasında ilişki olmadığı görülmüştür. Yani kullanıcılar farklı mekanlarda çoğu kez aynı mobilyalarını kullanmaktadırlar. Kullanıcıların % 32,5’inin salon mobilyalarını 3-4 yıl önce satın aldıkları ve % 28’inin mobilyalarını 9 ve üzeri yıl daha kullanacakları belirlenmiştir. Yüzdesel değerlere göre; salon mobilyalarının kullanım süresi hedefinin asgari 12-13 yıl olduğu söylenebilir. Araştırma bulgularına göre; son 10 yılda kullanıcıların % 39’u 2 kez, % 23,5’i 3 kez, % 13,5’i 4 kez konut değiştirmiştir. Akademik çalışmalara göre; Türkiye’de bir ailenin konut değiştirme süresinin ortalama 4.4 yıl

olduğu [53] ve her üç haneden birinin kirada oturduğu [8] düşünüldüğünde konunun önemi daha iyi anlaşılacaktır. Değişik nedenlerle konut değiştiren kullanıcılar, küçülen mekanlarda genelde aynı mobilyalarını kullanmakta; bu sefer sirkülasyon alanları daralmakta ve mobilyaların kullanımı için gereken alanlar azalacağından mobilyalar mekansal faktörlerden dolayı üzerlerine yüklenen işlevi karşılayamamaktadırlar. 3+1 konut kullanıcılarının % 9'u, 2+1 konut kullanıcılarının % 36'sı, kanep-koltuğu açacak alan olmadığından, yatak olarak kullanmakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. 2+1 planlı konut salonlarında mobilyaların etkin kullanımının zorlaştığı ve mobilya işlevlerinin alan yetersizliği nedeniyle kayba uğradığı söylenebilir. Mobilyaların farklı kullanım amaçlarına hizmet edebilmesinde çok işlevli tasarımlarının yapılmış olmasının yanında, bu işlevlere hizmet edecek işlev dönüşüm sistemlerinin de etkin tasarımı ve seçiminin bu kaybın en aza indirilmesinde etkin olacağı düşünülmektedir. Konutlarda salon içinde esnek tefriş ve esnek kullanımın, mobilya özelliklerinin yanı sıra mekan özellikleriyle de ilişkili olduğu, böyle durumlarda kendi ana işlevine ek olarak yan işlev çözümlerini de barındıran mobilyaların seçiminin uygun olacağı söylenebilir.

Cinsiyet, eğitim, gelir, meslek, mülkiyet durumu ile, kullanıcıların eylemlerini gerçekleştirmede salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulma durumları arasında istatistiksel olarak bir ilişki olmadığı tespit edilmiş; kullanıcıların salon ve salonda bulunan mobilyaları yeterli bulmalarında; konutta yaşayan kişi sayısı, konut büyüklüğü, salon büyüklüğü ve oda sayısının önemli etkenler olduğu belirlenmiştir. 2+1 konutta yaşayan kullanıcıların salon mobilyalarını büyük ve fazla olduklarından başka odalara koyma oranlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir. Konut kullanıcılarının fazla gelen mobilyaları diğer odalara taşıyacağı saptandığından, konut uygulamalarında salon büyüklüğünün oda sayısı ile ilişkili olduğu göz önüne alınmalı, konutlar standartlara uygun inşa edilmelidir.

İlköğretim mezunu olan kullanıcılardan yükseköğretime doğru gittikçe konutta yer alan günlük faaliyetlerin salonda daha fazla gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Öğrenim durumunun yaşama alışkanlıklarına yansıdığı, öğrenim seviyesinin artışına paralel olarak günlük yaşamın salona yöneldiği ve salonun aktif kullanıldığı

söylenbilir. Kullanıcıların; cinsiyet, gelir, kişi sayısı, çocuk sayısı, meslek, mülkiyet, konut tipi, salon büyüklüğü gibi etkenlerin günlük faaliyet gerçekleştirme yeri ile ilişkili olmadığı belirlenmiştir.

2+1 konutların yapım tekniği (tünel kalıp) nedeniyle, yapısal açıdan herhangi bir değişikliğe müsait olmadığı belirlenmiştir. 2+1 konutların yapısal açıdan esnek olmadığı söylenbilir. Ancak, kullanıcıların balkon camlama gibi yöntemlere başvurdukları gözlemlenmiştir. 3+1 konutlarda ise; bazı konut kullanıcılarının salonla mutfak arasındaki taşıyıcı olmayan duvarı yıkarak mutfakla birleştirdiği ve balkon camladıkları gözlenmiştir. Yapısal açıdan masraflı olsa da kullanıcıların bazılarının bu yöntemlere başvurdukları belirlenmiştir.

İncelenen iki ayrı konut tipinde salonlar diğer odalardan bağımsız olarak ayrı konumlandırılmıştır ve salon giriş kapıları uzun duvarlar üzerindedir. Salon kullanım yönünden iki kısma ayrılmış, birinci kısımda yani kapı girişine yakın olan yerde yemek mobilyaları yer almış; pencere önüne ise oturma mobilyaları yerleştirilmiştir. Bu yerleşimde kullanıcı tercihlerinin yanı sıra salon mekanının konumunun da etkisi olduğu söylenbilir. Mekan düzenlemelerine ilişkin gözlenen 15'er mekanda genel anlamda sohbet ve oturma eylemlerine ilişkin düzenlemelerin pencereye yakın yerde yapıldığı gözlenmiştir. Bu bağlamda mekan içerisinde sohbet işlevini yerine getirecek donatıların doğru yere konumlandırıldığı söylenbilir. 3+1 konut salonlarında balkona açılan kapının önüne genellikle bir mobilya elemanı konulmuş ve bu kapının kullanımı zorlaştırılmıştır veya kapının önü mobilya elemanı ile kapatılmıştır. Burada da mimar tarafından tasarlanan mekanın kullanıcı tarafından işlevsel olarak kullanılmadığı belirlenmiştir.

Yemek yeme eylemine ilişkin donatıların yerleşimi ise genelde salon girişine yakın (mutfakla en az mesafede) yapılmıştır. Bu da mekanın işlevselliği açısından doğru bir çözümlemedir. Kullanıcıların % 78'inin yemek masaları açılıp kapanma özelliğine sahiptir, yemek masalarının kullanıcı açısından esnek olduğu söylenbilir. Ancak, yemek masası ve sandalyeler ile diğer yemek grubu mobilyalarının birbirine çok yakın olması nedeniyle; özellikle 2+1 planlı konutlarda mekanın yemek yeme

işlevini yerine getirmesi zorlaşmaktadır. 2+1 planlı konut kullanıcılarının yemek masasını açacak alan azlığı dolayısıyla kullanımda zorlanma oranı % 22'dir. 2+1 konutlarda yemek grubu mobilyalarının olduğu yerde sirkülasyon da oldukça zorlaşmaktadır. Bu da mekanın işlevselliğini olumsuz etkilemektedir. Salonda yer alan yemek grubu mobilyalarında; yemek masası ve sandalyelerin yanı sıra teşhir ve depolama amaçlı mobilyalardan bir tane kullanılması ve diğer elemanlardan fedakarlık yapılmasının mekanın işlevselliğine katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Ayrıca; yemek yeme eylemi için duvar sistemli, esnek mobilyaların kullanılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Yıldırım, K., Başkaya, A. ve Hidayetoğlu M. L., “Farklı sosyo-ekonomik düzeye sahip blok konut kullanıcılarının sabit iç donatım elemanlarından memnuniyeti”, **Politeknik Dergisi**, 8 (2): 189-197 (2005).
2. İnternet: Milliyet Emlak. <http://www.emlakmilliyet.com.tr> (2005).
3. Işık, K., “Geleneksel ve günümüz konutlarının iç mekan analizi”, Doktora Tezi, **Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, Ankara, 201 (1992).
4. Gürçınar, Y., “Sökülüp takılabilen panel tipi konut iç duvar sistemlerinin tasarım ilkeleri”, **Yapı Dergisi**, 172: 97 (1996).
5. Atasoy, A., “Değişen ihtiyaçlar karşısında konut tasarlamasının mevcut konutların değerlendirilmesi yolu ile geliştirilmesi”, Doktora Tezi, **İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, İstanbul, 17-19 (1973).
6. Dülgeroğlu, Y., Aydınli, S. ve Pulat, G., “Toplu konutlarda nitelik sorunu, I. Cilt”, **T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı**, Ankara, 239 (1996).
7. Ünügür, S. M., “Kullanıcı mobilya ilişkileri üzerine”, **Ofis ve İnsan**, 1: 6-8, (1980).
8. Genç, F., Eylül 18, **Milliyet Vitrin Eki**, 3 (2004).
9. Çelik, M., “Konut yaşama hacimlerinde gereksinim ve amaca uygun esnek değiştirilebilir iç mekan elemanlarına yaklaşım ve Ankara’nın gelişme bölgeleri için bir öneri”, Sanatta Yeterlik Tezi, **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara, 129-132, 140-141 (1996).
10. Phipps, Ü. M., “Konut mutfaklarında, modüler elemanların esnek ve değiştirilebilir kullanımı”, Yüksek Lisans Tezi, **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara, 200-201 (1996).
11. Ökem, H. S., “Minimal konutlarda mobilya tasarımı üzerine bir inceleme: Yatak odası örnekleme”, Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, İstanbul, 24-29, 108 (1998).
12. Burdurlu, E. ve Ejder, E., “Dar hacimli toplu konutlara uygun modüler mobilya tasarımı”, **I. Uluslararası Mobilya Kongresi**, İstanbul, 335-661 (1999).

13. Özdemir, T., “Konut yaşama mekanı mobilyalarının esnek kullanımı”, Yüksek Lisans Tezi, **Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, Adana, 25-29, 74-85 (1999).
14. Öcal, G., “Konut iç mekan ve donatı elemanlarında esnek ve değişebilir tasarım yaklaşımları”, Yüksek Lisans Tezi, **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara, 32,74-76,85,97-100,104,109 (2001).
15. Arcan, E. F. ve Evcı, F., “Mimari tasarıma yaklaşım”, **Tasarım Yayın Grubu**, İstanbul,12-13, 76-104 (1999).
16. İnternet:Kosgeb<http://www.kosgeb.gov.tr/Ekler/Dosyalar/Yayin/18/mobilya.html> (2004).
17. Küçükerman, Ö., “Endüstri tasarımcısı açısından konut iç düzeni”, **Yapı Dergisi**, 1 (34): 29-43 (1980).
18. Chlara, J. and Callender, J., “Time saver standards for building types”, Joel Stein and Stephen M. Smith, **Library of Congress Cataloging**, Singapore, 7-17 (1990).
19. Dinçel, K. ve Işık, Z., “Ağaç işleri teknik resmi”, **Milli Eğitim Basımevi**, İstanbul, 321-340 (1997).
20. İnternet:KelebekMobilya<http://www.kelebek.com.tr/tr/urunler> (2005).
21. İnternet:Yataş<http://www.yatas.com/yatas.cfm?fuseaction=urun.liste&KID=2&AKID=6&GID=10> (2005).
22. İnternet:CarolinaFurnitureGallery.http://www.carolinafurnituregallery.com/furniture/category/Oak_Occasional_Furniture (2005).
23. İnternet:İpekMobilya.http://www.ipekmobilya.com.tr/urunler.asp?page=2&_id=17&p=d (2005).
24. İnternet: Ümit Mobilya. <http://www.umitmobilya.com/kitaplik.htm> (2005).
25. İnternet:CarolineFurnitureGallery:http://www.carolinafurnituregallery.com/furniture/category/Dining_Room_Traditional_Furniture (2005).
26. İnternet: Alan Mobilya. <http://www.alanmobilya.com.tr> (2005).
27. İnternet:YongaMobilya.http://www.yongamobilya.com/urun_katalogu.php?addlist=9&prdid=55 (2005).
28. “Türkçe Sözlük”, **Türk Dil Kurumu Yayınları**, Ankara, 505,700 (1974).

29. İnternet:FirintaşMobilya.<http://www.firintas.com.tr/turkce/yemek.asp> (2005).
30. İnternet:Dreamsalivemagazine.<http://www.dreamsalivemagazine.com/autumn2003/columns/katiedid/> (2005).
31. Hasol, D., “Ansiklopedik mimarlık sözlüğü”, **YEM Yayınları**, İstanbul,181-255 (1988).
32. Ching, F., D., K., “İç mekan tasarımı-Resimli”, Belgin Elçioğlu, **Yapı yayın**, İstanbul, 40, 53-56, 74-79, 137, 140, 176-177, 186,187 (2004).
33. Koncz, T., “Prefabrikasyon’a giriş endüstrileştirilmiş yapı üretimi”, **Yapı Merkezi**, İstanbul, 5-15, 29 (1976).
34. Yürekli, F., “Mimari tasarımda belirsizlik: Esneklik-uyabilirlik ihtiyacının kaynakları ve çözümü üzerine bir araştırma”, **İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi**, İstanbul, 3-14, 73 (1983).
35. Küçükerman, Ö., “Anadolu’daki geleneksel Türk evinde mekan organizasyonu açısından odalar, **Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu**, İstanbul, 26 (1973).
36. İnternet: İnovallc [http:// www.inovallc.com/res_products.html](http://www.inovallc.com/res_products.html) (2005).
37. İnternet:Nemschoff.http://www.nemschoff.com/nightingaleAward_copy.html (2005).
38. İnternet: <http://www.derindesign.com.tr> (2005).
39. İnternet: Azumi. <http://www.azumi.co.uk> “Table=Chest” (2005).
40. Habegger, J. and Osman, J.H., Sourcebook of modern furniture, **Library of Congress Catalog** , New York, 196-210-215-217-233 (1989).
41. İnternet: Wharfside <http://www.wharfside.co.uk/boston/boston2.html> (2005).
42. Küçükerman, Önder., “Kişi çevre ilişkilerinde çağdaş gelişimler ve oturma eylemi”, Doçentlik Tezi, **İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi**, İstanbul, 26 (1978).
43. İnternet: Vira Mobilya. <http://www.viramobilya.com.tr> (2005).
44. Bayoğlu, A. S., “Ailelerin sosyal yaşam alanı mobilyalarını seçmelerinde sosyo-ekonomik düzeyin etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, **Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, Ankara, 10,67-69, 73-79 (2002).

45. Doğan, N., “Endüstri ürünleri tasarımında ürün-işlev ilişkileri”, *Yapı Dergisi*, 3 (55): 30-34 (1984).
46. İnan, Ç., “Soyut ve somut tasarım olgusunda anlatım yöntemleri”, *Emek Matbaacılık*, İstanbul, 1-15 (1998).
47. Küreli, İ., “İç mekanda kullanıcı gereksinimine uygun modüler mobilya sistemleri”, *Masif Dergisi*, 1:30-33, (1996).
48. Ayyıldız, S., “Akçaabat geleneksel konutları ve KTÜ lojmanlarındaki yaşama mekanlarının ferahlık faktörü açısından incelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Trabzon, 144-145 (1996).
49. İnternet:Houseandhome.<http://www.houseandhome.msn.com/Decorate/EightGreatFurnitureArrangementsforTrickyRooms0.aspx> (2005).
50. Eriç, M., Ersoy, H.Y. ve Yener, N., “Günümüz konutunda rasyonel donatım”, *Teknografik Matbaası*, İstanbul, 6 (1986).
51. Altunışık, R., Coşkun R., Bayraktaroğlu S. ve Yıldırım, E., “Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı”, *Sakarya Kitabevi*, Sakarya, 124-125 (2004).
52. İnternet: [Burdurlu, E., İlçe, A.C. ve Ciritcioğlu, H.H., “Mobilya ürün özellikleri ile ilgili tüketicilerin tercih öncelikleri”http://www.sdergihacettepe.edu.tr/burdurlu_cerceve.html](http://www.burdurlu_cerceve.html) (2004).
53. İnternet: Arkitera <http://www.arkitera.com.tr> (2004).

EKLER

EK-1 Anket

T.C.
Gazi Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Mobilya ve Dekorasyon Eğitimi Bölümü
Dekorasyon Anabilim Dalı

ANKET ÇALIŞMASI

Sayın konut kullanıcısı,

Bu anket, kullanıcıların mobilya ve mekan ile etkileşim durumlarının farklı kavramlar çerçevesinde analizinin yapılması amacıyla uygulanmaktadır. Aşağıdaki bilgiler sadece “Düzce Toplu Konutları Salon ve Mobilyalarında İşlevsellik ve Esneklik Kavramlarının Analizi” adlı Yüksek Lisans Tez Çalışması için toplanmaktadır. Ankete adınızı yazmayınız, sadece yer alan soruları cevaplayınız. Anketten toplanan veriler sadece bilimsel amaçla kullanılacaktır.

Samimi katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Oğuzhan Uzun
(Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Mobilya ve Dekorasyon Eğitimi Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi)

EK-1 (Devam) Anket

A. KİŞİSEL BİLGİLER (Lütfen ilgili kutucuklara 'X' işareti koyunuz)

A1- Cinsiyetiniz

☐ Bay ☐ Bayan

A2- Öğrenim durumunuz

☐ Öğrenim görmemiş

☐ İlköğretim mezunu

☐ Orta öğretim mezunu

☐ Yükseköğretim mezunu

A3- Evinize giren aylık toplam geliriniz.....(Yaklaşık bir miktar yazınız)

A4- Konutunuzda yaşayan toplam kişi sayısı

☐ 1-2 ☐ 3-4 ☐ 5-6 ☐ 7-8 ☐ diğer (belirtiniz).....

A5- Konutunuzdaki çocuk sayısı

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ diğer (belirtiniz).....

A6- Mesleğiniz

☐ Ev Hanımı

☐ Öğrenci

☐ Emekli

☐ İşçi

☐ Sanayici,Tüccar,İşletmeci

☐ Yönetici

☐ Serbest Meslek

☐ Memur

☐ Çalışmıyor

☐ diğer (belirtiniz).....

B. KONUT İLE İLGİLİ GENEL SORULAR

B1. Konutunuzun mülkiyet durumu;

☐ Ev Sahibi ☐ Kiracı ☐ diğer (belirtiniz).....

B2. Konutunuz kaç m² ? (belirtiniz).....

B3. Şu anda kullandığınız salon kaç m² ? (belirtiniz).....

B4. Son 10 yılda, yaşadığınız konut dahil kaç konut değiştirdiniz? (belirtiniz).....

B5. Konutunuzun toplam oda sayısı? ☐ 2+1 ☐ 3+1

C. KONUT VE MOBİLYA İLE İLGİLİ SORULAR

C1. Salondaki mobilyalarınızı son 10 yılda kaç kez yenilediniz?

EK-1 (Devam) Anket

Oturma Grubu Mobilyaları ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ diğer..... (belirtiniz)

Yemek Grubu Mobilyaları ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ diğer..... (belirtiniz)

C2. Günlük faaliyetlerinizi nerede gerçekleştiriyorsunuz?

☐ Oturma odası ☐ Salon ☐ diğer.....(belirtiniz)

C3. Salonunuzda yer alan “mobilyalar ve miktarları” nelerdir? Uygun boşluklara “X” işareti koyunuz. Eklemek istediğiniz mobilyalar varsa miktarıyla birlikte boş bırakılan yerlere yazınız.

MOBİLYALAR	ADEDİ													
	1	2	3	4	5	6	7	8	.	.	.	.	.	.
Tekli koltuk														
İkili koltuk														
Üçlü koltuk														
Puf														
Tekli kanepa														
İkili kanepa														
Üçlü kanepa														
L biçimli oturma grubu														
Orta-yan sehpa														
Zigon sehpa														
TV sehpası														
Kitaplık														
Vitrin														
Büfe														
Konsol														
Yemek masası														
Sandalye														
diğer.....														

C4. Salonunuzda gerçekleştirdiğiniz eylemler nelerdir? (Lütfen ilgili kutucuklara ‘X’ işareti koyunuz) (Birden fazla işaretleme yapılabilir)

- ☐ Misafir ağırlama
- ☐ Dinlenme-Sohbet-Oturma
- ☐ Müzik-Radyo dinleme
- ☐ TV seyretme
- ☐ Oyun oynama
- ☐ Çalışma
- ☐ Kitap okuma
- ☐ Yatma-Uyuma
- ☐ Yemek-yeme
- ☐ diğer (belirtiniz).....

C5. Salonunuzu ve salonunuzda bulunan mobilyaları, salonunuzda gerçekleştirdiğiniz eylemler için yeterli buluyor musunuz?

EK-1 (Devam) Anket

- ☐ Yeterli ☐ Kararsızım ☐ Yetersiz

C6. Şu anda yaşadığınız konut için salon mobilyası satın aldınız mı?

- ☐ Aldım ☐ Almadım (Önceden vardı onları kullanıyorum)

C7. Şu anda yaşadığınız konuta taşındığınızda salon mobilyalarınızda kullanım yönünden ortaya çıkan sakıncaları varsa işaretleyiniz. Birden fazla işaretleme yapılabilir.

- ☐ Sorun çıkmadı uygun şekilde yerleştirdim.
- ☐ Mobilyalar büyük ve fazla olduklarından salona sığmadı, mobilyaların bir kısmını başka odalara koydum.
- ☐ Mobilyalar küçük olduğundan salon büyük geldi, ilave yapmak istediğimde model bütünlüğü sağlayamadım.
- ☐ Kanepeyi açacak alan olmadığından, yatak olarak kullanmakta zorlanıyorum.
- ☐ Yemek masasını açacak alan olmadığından misafir geldiğinde zorlanıyorum.
- ☐ Mobilyaların bir kısmını depolamak istedim, ancak sabit olduklarından sökemedim.
- ☐ Mobilyalar üniteler halinde olduğundan fazla gelen üniteleri depoladım.
- ☐ Vitrinin bir kısmını büyük olduğu için kestim.
- ☐ diğer (belirtiniz).....

C8. Şu anda kullandığınız salon mobilyalarınızı kaç yıl önce aldınız?

- ☐ 1-2 ☐ 3-4 ☐ 5-6 ☐ 7-8 ☐ diğer (belirtiniz).....

C9. Şu anda kullandığınız salon mobilyalarınızı kaç yıl daha kullanmayı planlıyorsunuz?

- ☐ 1-2 ☐ 3-4 ☐ 5-6 ☐ 7-8 ☐ diğer (belirtiniz).....

EK-1 (Devam) Anket

C10. Aşağıda salon-kullanıcı-mobilya ilişkisinde yer alan soruların cevaplarını sol sütunda yer alan ‘Evet, Hayır, Kararsızım’ bölümünün altında yer alan kutucuklara “X” işareti koyarak belirtiniz?

Evet	Hayır	Kararsızım

- ☐ ☐ ☐ C10-1.Mobilyaların boyutları salon boyutlarıyla uyumlu mu ?
- ☐ ☐ ☐ C10-2.Mobilyaların biçimi salonunuza uygun mu ?
- ☐ ☐ ☐ C10-3.Mobilya sayısı (miktarı) salonunuzla uyumlu mu ?
- ☐ ☐ ☐ C10-4.Mobilya sayısı aile nüfusunuzla uyumlu mu ?
- ☐ ☐ ☐ C10-5.Mobilyaların boyutları insan (kullanıcı) boyutlarıyla uyumlu mu ?
- ☐ ☐ ☐ C10-6.Mobilyalar salon içerisinde farklı düzenlemelere (yer değişikliklerine) imkan sağlıyor mu ?
- ☐ ☐ ☐ C10-7.Mobilyalar özellikleri gereği değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte mi ?
- ☐ ☐ ☐ C10-8.Taşınma vb. gibi durumlarda mobilya bileşenleri kolay sökülebilir mi ?
- ☐ ☐ ☐ C10-9.Mobilyalar kolay taşınabilir mi?
- ☐ ☐ ☐ C10-10.Mobilyalar kullanılmadığı zamanlarda parçalarına ayrılıp depolanabilir özellikte mi
- ☐ ☐ ☐ C10-11.Mobilyalar hafif mi ?
- ☐ ☐ ☐ C10-12.Mobilyalar alışılmışın dışında bir dış görünüme sahip mi (orijinal mi) ?
- ☐ ☐ ☐ C10-13.Mobilyalar kullanım amacına uygun biçim, ölçü ve malzemeden yapılmış mı ?
- ☐ ☐ ☐ C10-14.Oturma elemanları ve sehpa lar kolay hareket ettirilebilir mi?
- ☐ ☐ ☐ C10-15.Yemek masası açılıp-kapanabilir mi?
- ☐ ☐ ☐ C10-16.Oturma grubu dışındaki depolama ve teşhir amaçlı mobilyalarınız tek parçalı mı?
- ☐ ☐ ☐ C10-17.Depolama ve teşhir amaçlı mobilyalarınıza (vitrin, büfe vb.) aynı modelde ünite ekleme yapılabilir mi ?
- ☐ ☐ ☐ C10-18.Mobilyalar belli bir mobilya stilinin özelliklerini yansıtıyor mu?
- ☐ ☐ ☐ C10-19.Mobilyalar kullanışlı mı ?
- ☐ ☐ ☐ C10-20.Mobilyalar küçük boyutlu mu?
- ☐ ☐ ☐ C10-21.Mobilyalar birden fazla işleve (fonksiyona) hizmet ediyor mu?
- ☐ ☐ ☐ C10-22.Mobilyalar kullanış ve işleyiş bakımından yapılış amacına uygun mu?
- ☐ ☐ ☐ C10-23.Mobilyalar salona yerleştirildiğinde uygun hareket alanları kalıyor mu?

EK-1 (Devam) Anket

C-10.A. Aşağıda salon-kullanıcı-mobilya ilişkisinde yer alan sorulara ilişkin memnuniyet durumunuzu sol sütunda yer alan ‘Memnunum, Memnun değilim, Kararsızım’ bölümünün altında yer alan kutucuklara “X” işareti koyarak belirtiniz?

Memnunum	M. Değilim	Kararsızım

- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 1. Mobilyalarınızın boyutlarının salon boyutlarıyla uyumlu olup olmamasından memnuniyetiniz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 2. Mobilyalarınızın biçiminin salonunuza uygun olup olmamasından memnuniyetiniz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 3. Salonunuzda yer alan mobilya sayısının (miktarının) salonunuzla uyumlu olup olmamasından memnuniyetiniz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 4. Salonunuzda yer alan mobilya sayınızın aile nüfusunuzla uyumlu olup olmamasından memnuniyetiniz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 5. Salonunuzda yer alan mobilyaların boyutlarının insan (kullanıcı) boyutlarıyla uyumlu olup olmamasından memnuniyetiniz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 6. Salonunuzda yer alan mobilyaların salon içerisinde farklı düzenlemelere (yer değişikliklerine) imkan sağlama özelliğinden memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 7. Salonunuzda yer alan mobilyaların özellikleri gereği değişik salonlara uyum sağlayabilir nitelikte olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 8. Salonunuzda yer alan mobilyaların taşınma vb. gibi durumlarda mobilya bileşenlerinin kolay sökülebilir olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 9. Salonunuzda yer alan mobilyaların kolay taşınabilir olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 10. Salonunuzda yer alan mobilyaların kullanılmadığı zamanlarda parçalarına ayrılıp depolanabilir özellikte olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 11. Salonunuzda yer alan mobilyaların hafif olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 12. Salonunuzda yer alan mobilyaların alışılmışın dışında bir dış görünüme sahip (orijinal) olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 13. Salonunuzda yer alan mobilyaların kullanım amacına uygun biçim, ölçü ve malzemeden olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 14. Salonunuzda yer alan oturma elemanları ve sehpaelerin kolay hareket ettirilebilir olup olmamasından memnun musunuz?

EK-1 (Devam) Anket

- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 15. Salonunuzda yer alan yemek masasının açılıp-kapanabilir özellikte olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 16. Salonunuzda yer alan oturma grubu dışındaki depolama ve teşhir amaçlı mobilyalarınızın tek parçalı olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 17. Salonunuzda yer alan depolama ve teşhir amaçlı mobilyalarınıza (vitrin, büfe vb.) aynı modelde ünite ekleme yapıp yapılamamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 18. Salonunuzda yer alan mobilyaların belli bir mobilya stiline özelliklerini yansıtıyor olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 19. Salonunuzda yer alan mobilyaların kullanışlı olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 20. Salonunuzda yer alan mobilyaların küçük boyutlu olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 21. Salonunuzda yer alan mobilyaların birden fazla işleve (fonksiyona) hizmet ediyor olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 22. Salonunuzda yer alan mobilyaların kullanış ve işleyiş bakımından yapılış amacına uygun olup olmamasından memnun musunuz?
- ☐ ☐ ☐ C-10.A. 23. Salonunuzda yer alan mobilyaların salona yerleştirildiğinde uygun hareket alanları kalıp kalmamasından memnun musunuz?

C11. Şu anda yaşadığınız konutun mimari planında (projesinde), sahip olduğunuz mobilyalardan veya aile özelliklerinizden dolayı değişiklik yapma ihtiyacı hissettiniz mi? (Kapının yerini değiştirme, balkonu kapatma, taşıyıcı olmayan duvar yıkma, salonu ikiye bölme vs. gibi)

- ☐ Evet ☐ Hayır ☐ Düşünmedim

C12. Salonunuzdaki oturma mobilyalarınızın yerleştirilmesini (düzenlenmesini) nasıl yaptınız? Yaptığınız düzenleme şekline göre birden fazla işaretleme yapabilirsiniz.

- ☐ Duvara yaslayarak
- ☐ Ortada toplayarak
- ☐ Manzaraya (pencere önüne) odaklayarak
- ☐ TV'ye odaklayarak
- ☐ diğer (belirtiniz).....

C13. Genel olarak salon mobilyalarınızı nasıl nitelersiniz? (Birden fazla işaretleme yapılabilir)

- ☐ Modern
- ☐ Modüler
- ☐ Klasik
- ☐ Esnek

EK-1 (Devam) Anket

- ☐ İşlevsel
- ☐ Hantal
- ☐ Sade
- ☐ Sıradan
- ☐ diğer (belirtiniz).....

EK-2 Konutlara ait dış cephe resimleri, kat planları ve iç mekan resimleri

Arka

Yan

Ön

a. 2+1 konuta ait dış cephe görüşleri

Arka

Yan

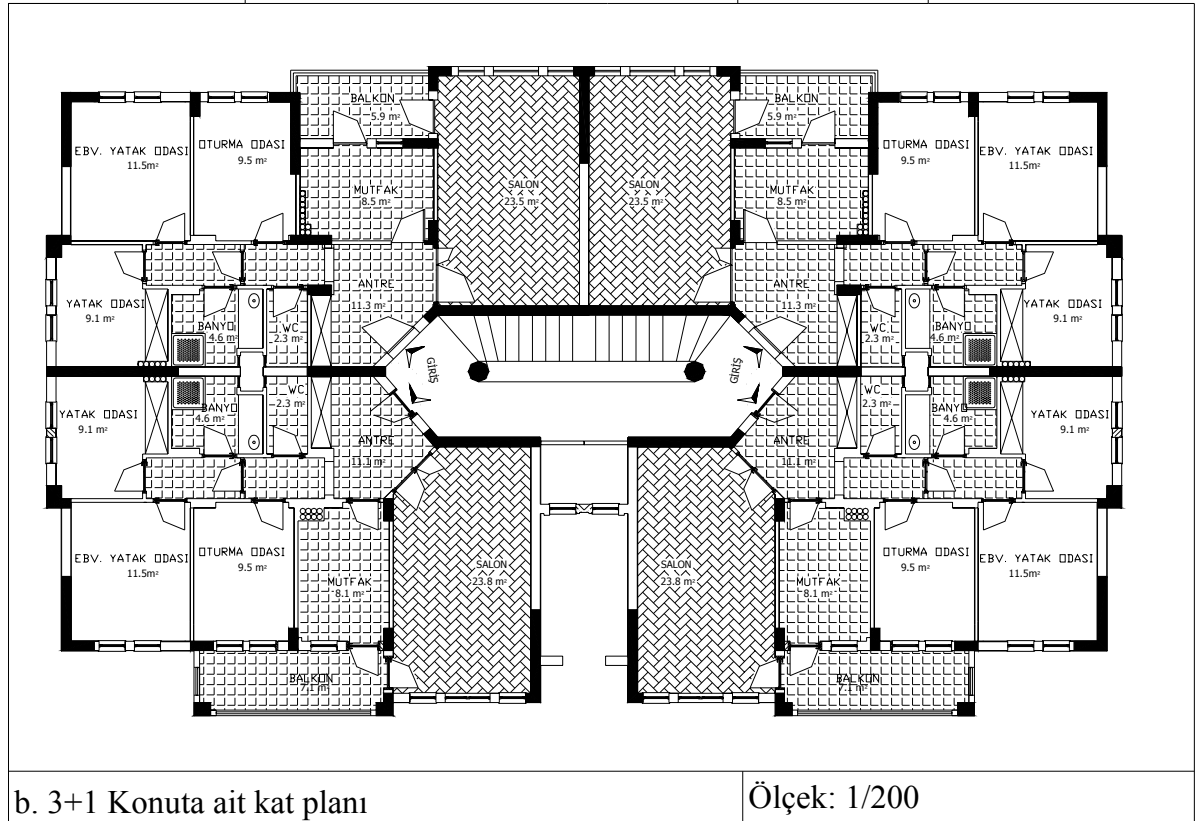
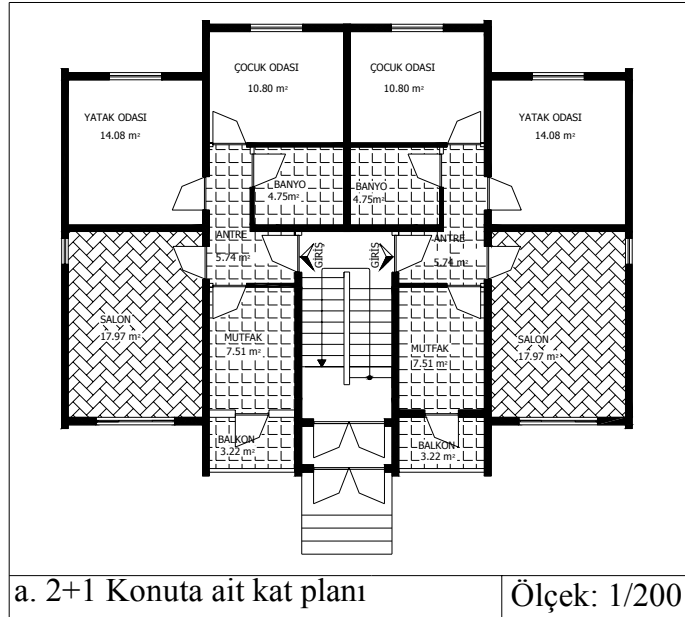

Ön

b. 3+1 konuta ait dış cephe görüşleri

Resim 2.1. Konutlara ait dış cephe görüşleri

EK-2 (Devam) Konutlara ait dış cephe resimleri, kat planları ve iç mekan resimleri

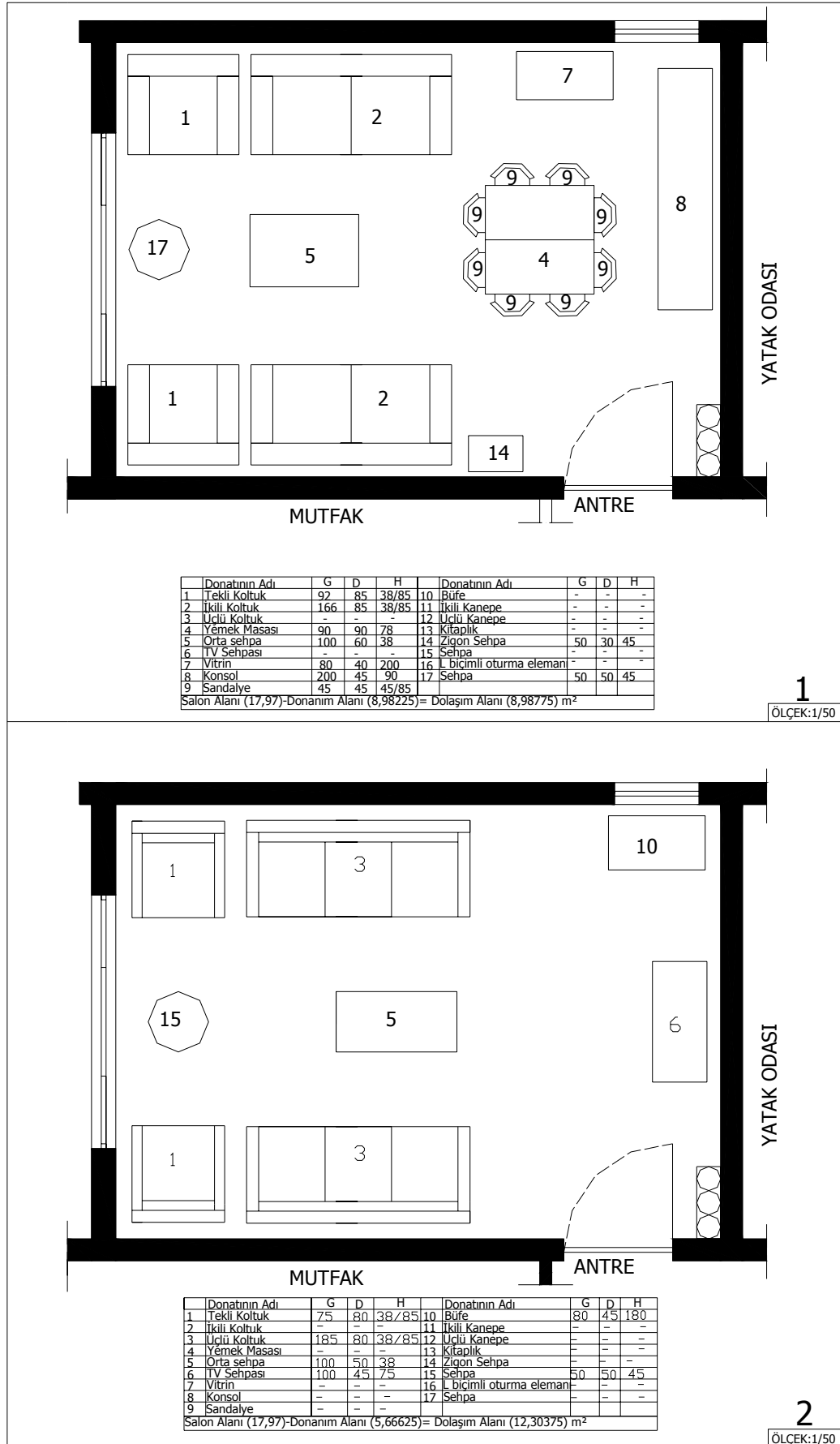
Şekil 2.1. Konutlara ait kat planları

EK-2 (Devam) Konutlara ait dış cephe resimleri, kat planları ve iç mekan resimleri

1	
2	a. 2+1 Konuta ait farklı iki kullanıcının salon düzenlemeleri
1	
2	b. 3+1 Konuta ait farklı üç kullanıcının salon düzenlemeleri

Resim 2.2. İç mekan resimleri

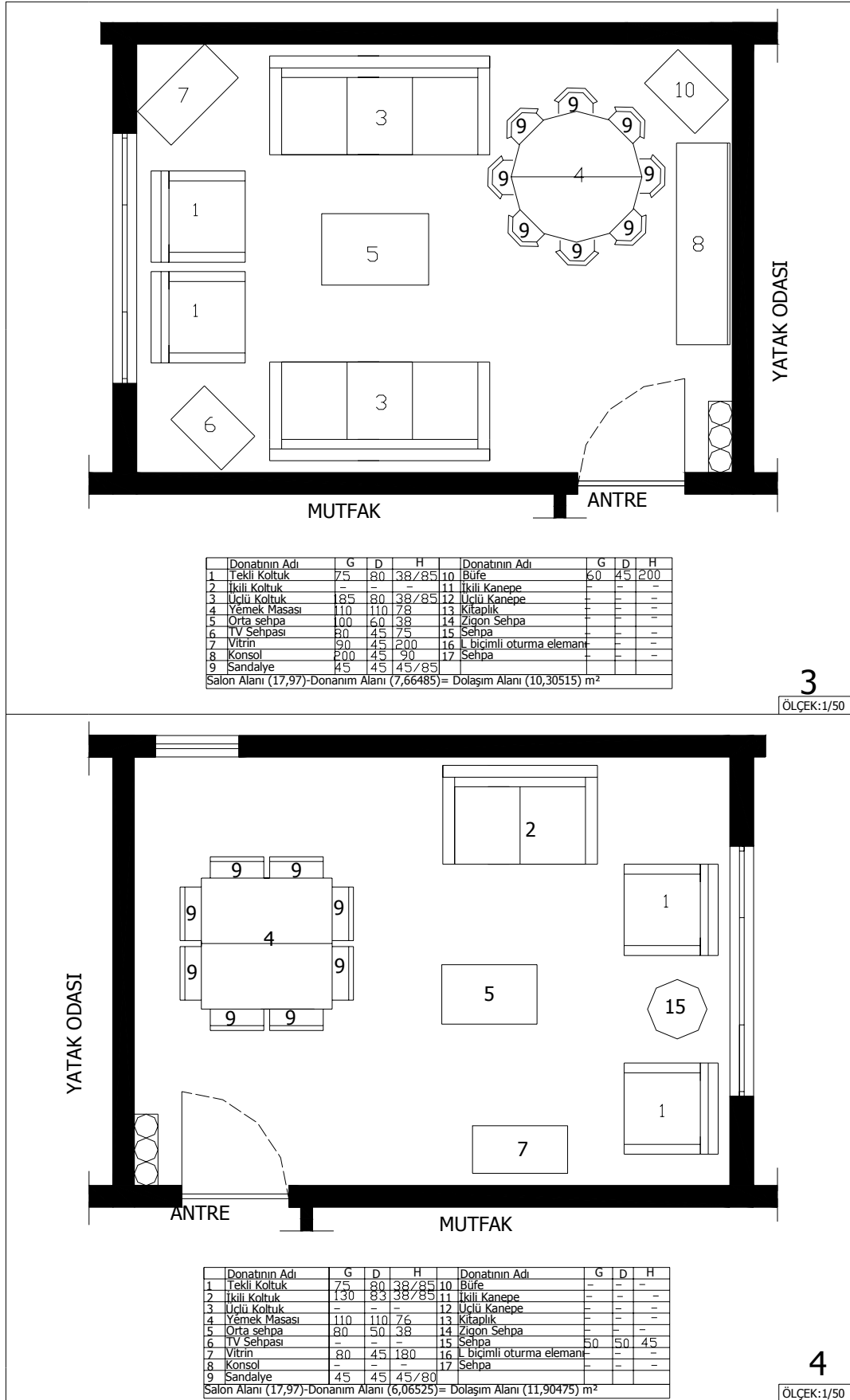
EK-3 Salon yerleşim planları

Şekil 3.1. 2+1 konuta ait 1 ve 2 numaralı salon tefriş planı

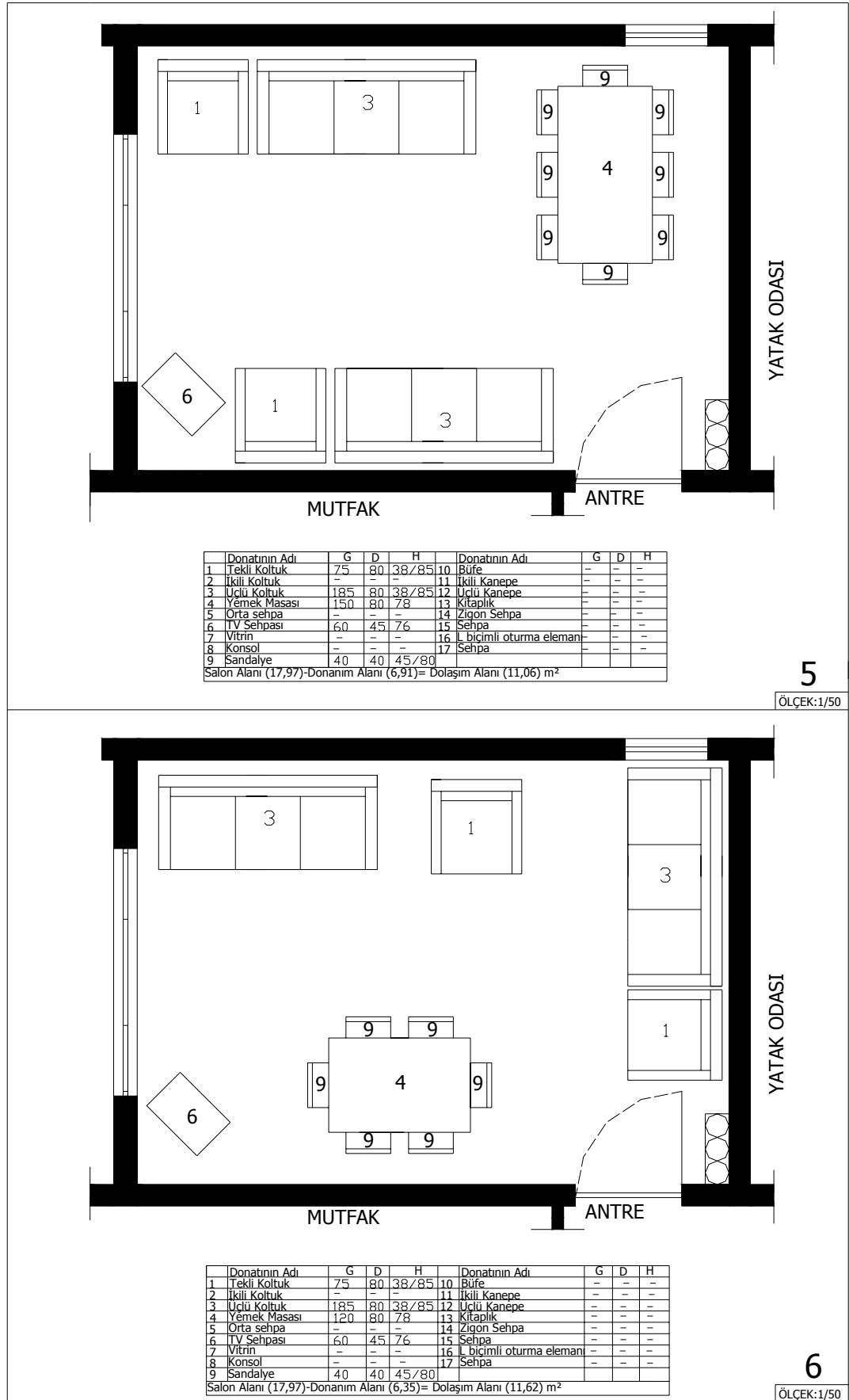

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

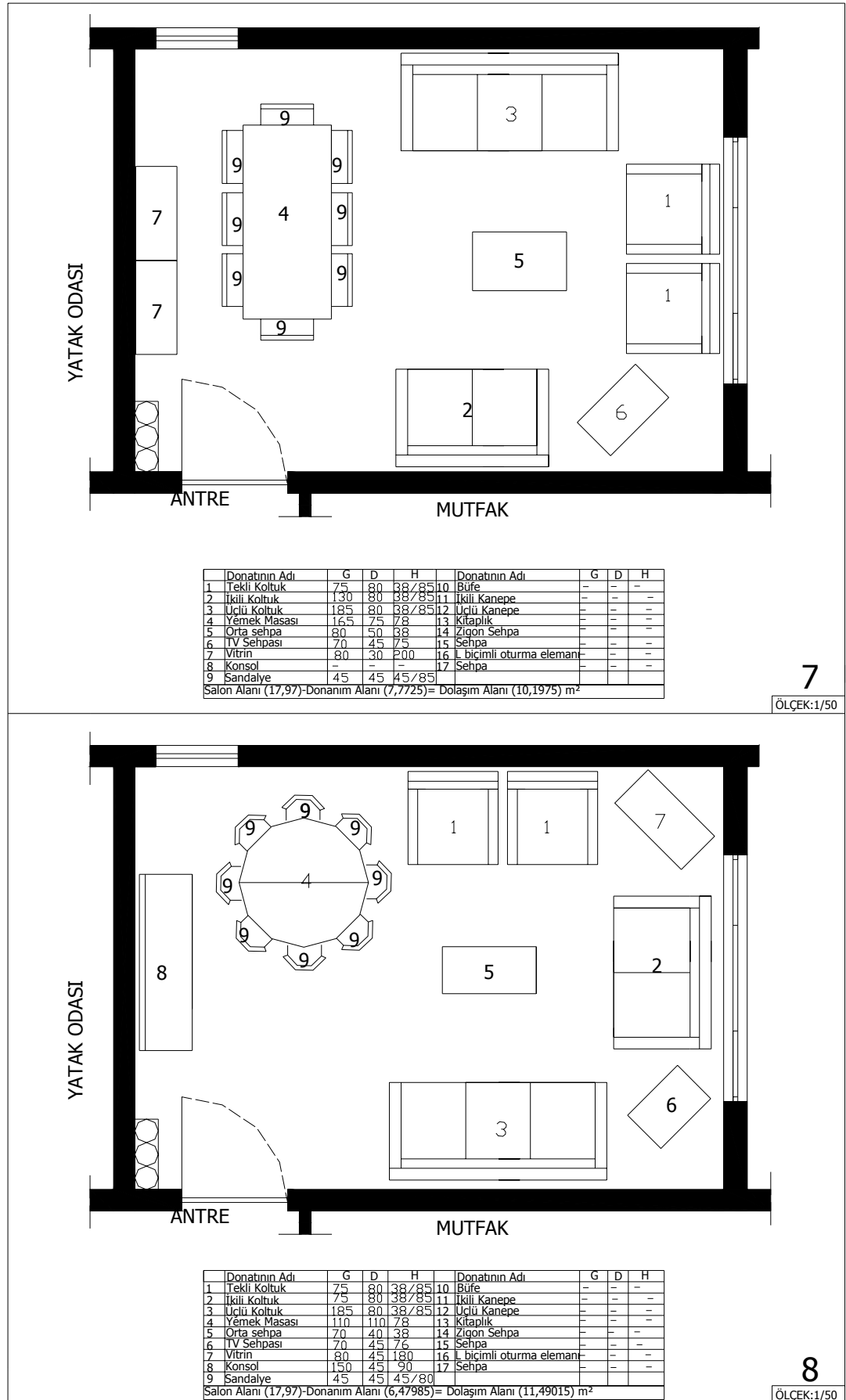
Şekil 3.2. 2+1 konuta ait 3 ve 4 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

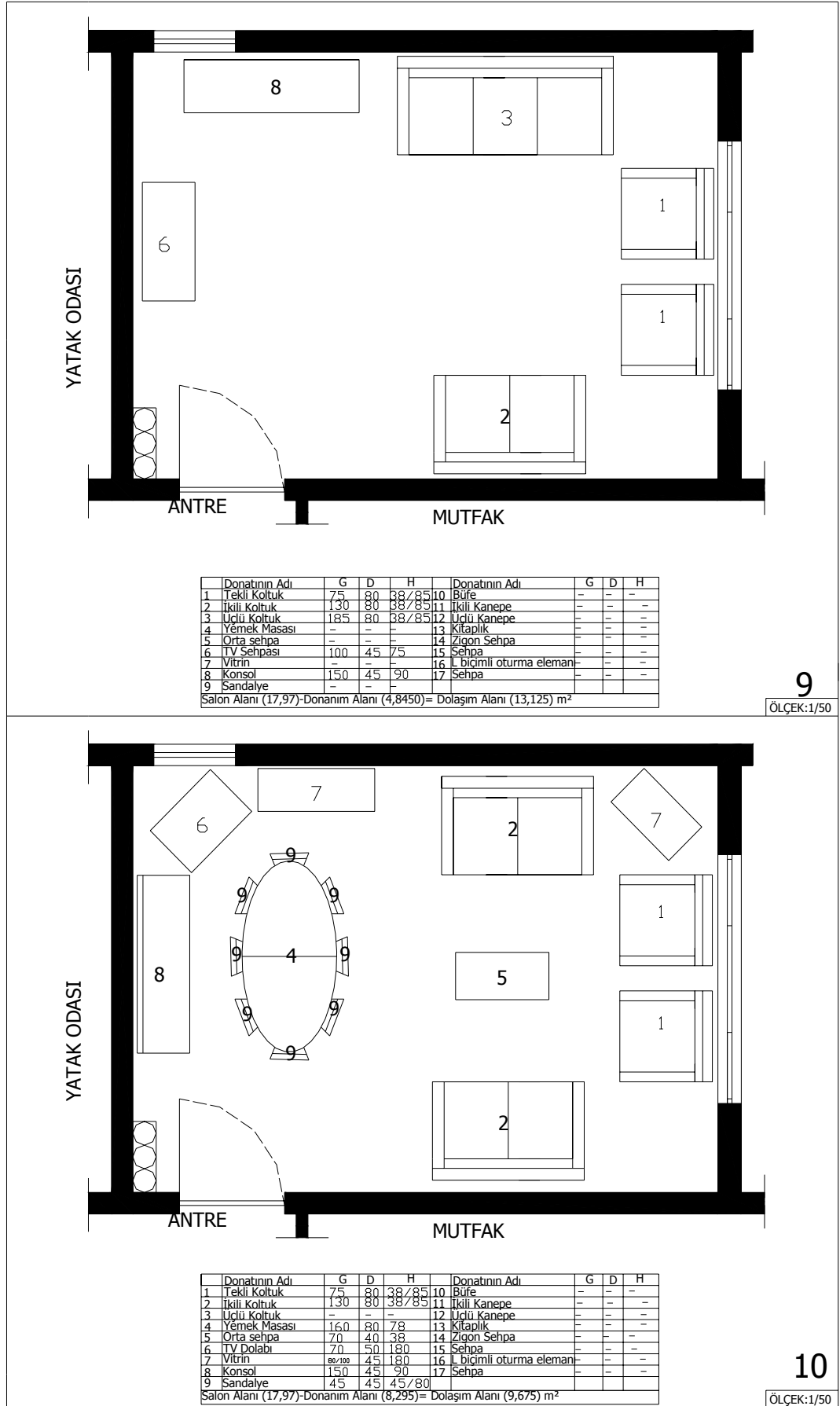
Şekil 3.3. 2+1 konuta ait 5 ve 6 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

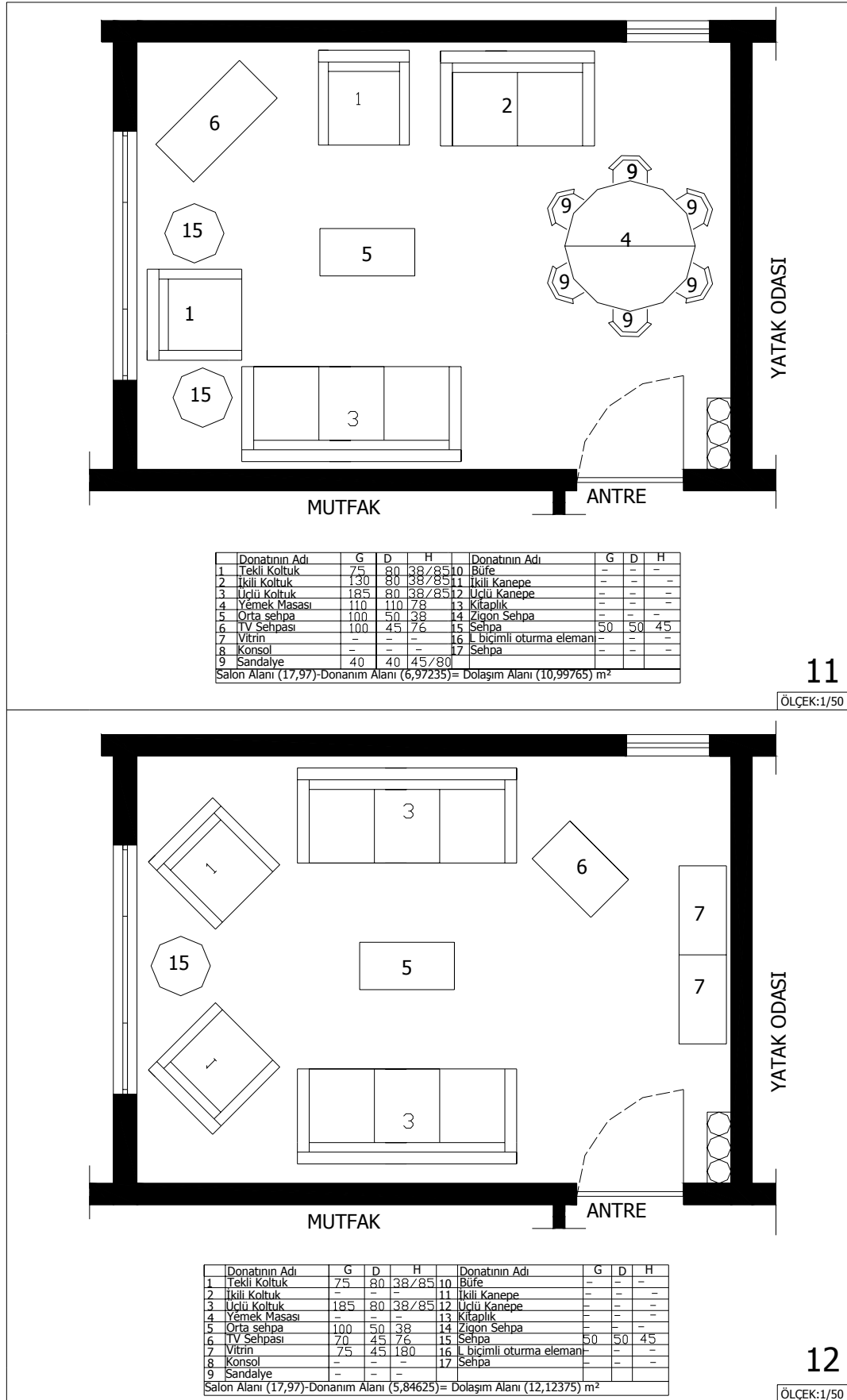
Şekil 3.4. 2+1 konuta ait 7 ve 8 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

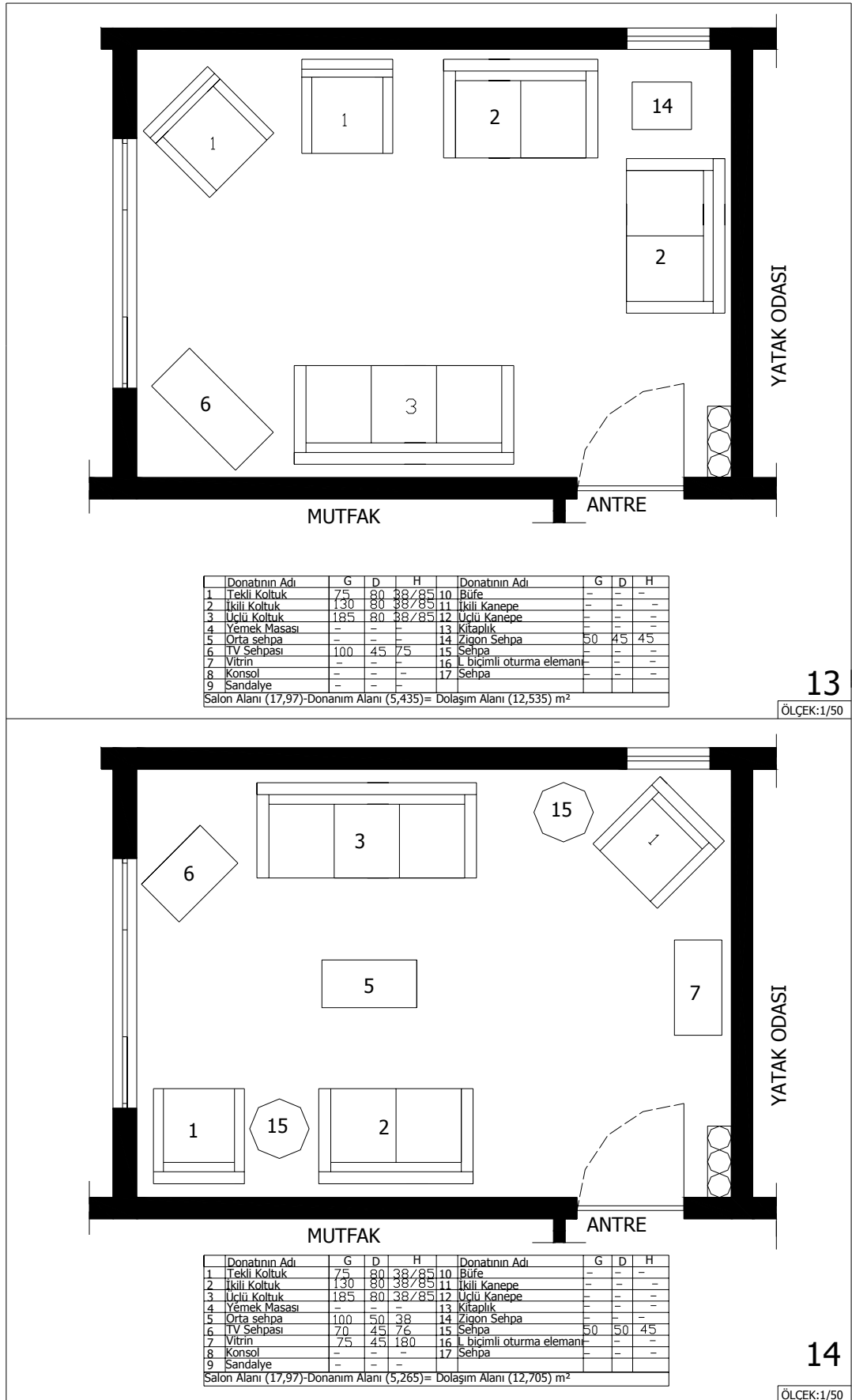
Şekil 3.5. 2+1 konuta ait 9 ve 10 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

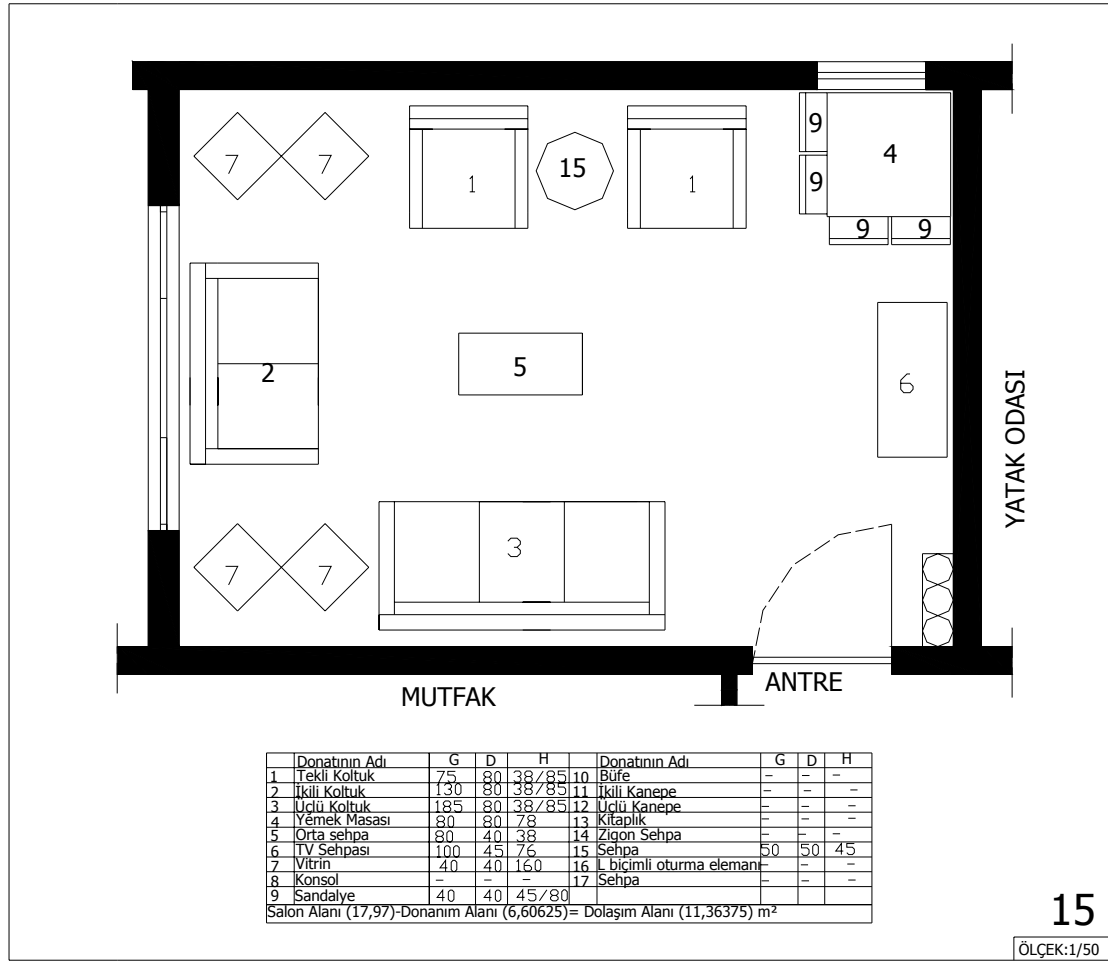
Şekil 3.6. 2+1 konuta ait 11 ve 12 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

Şekil 3.7. 2+1 konuta ait 13 ve 14 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

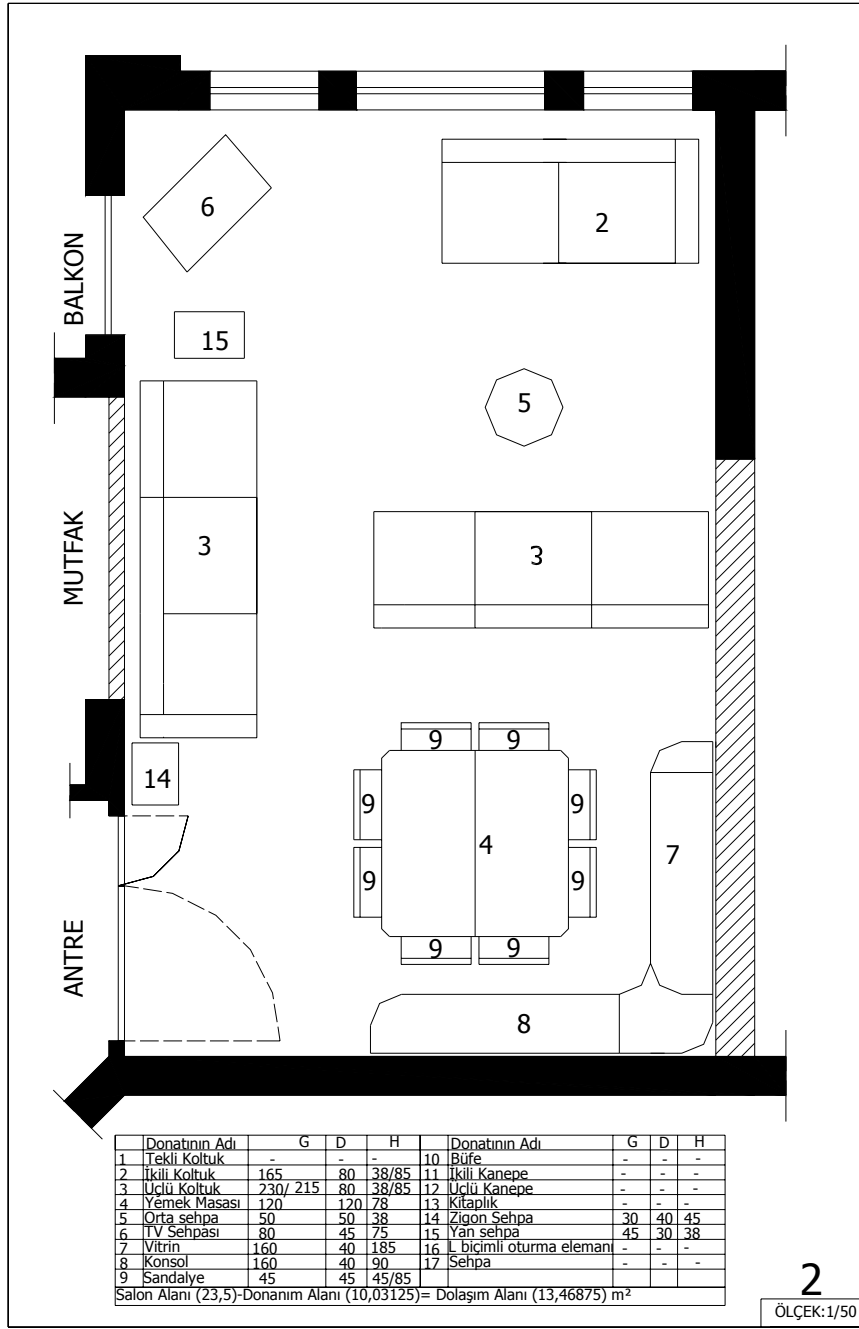

Şekil 3.8. 2+1 konuta ait 15 numaralı salon tefriş planı

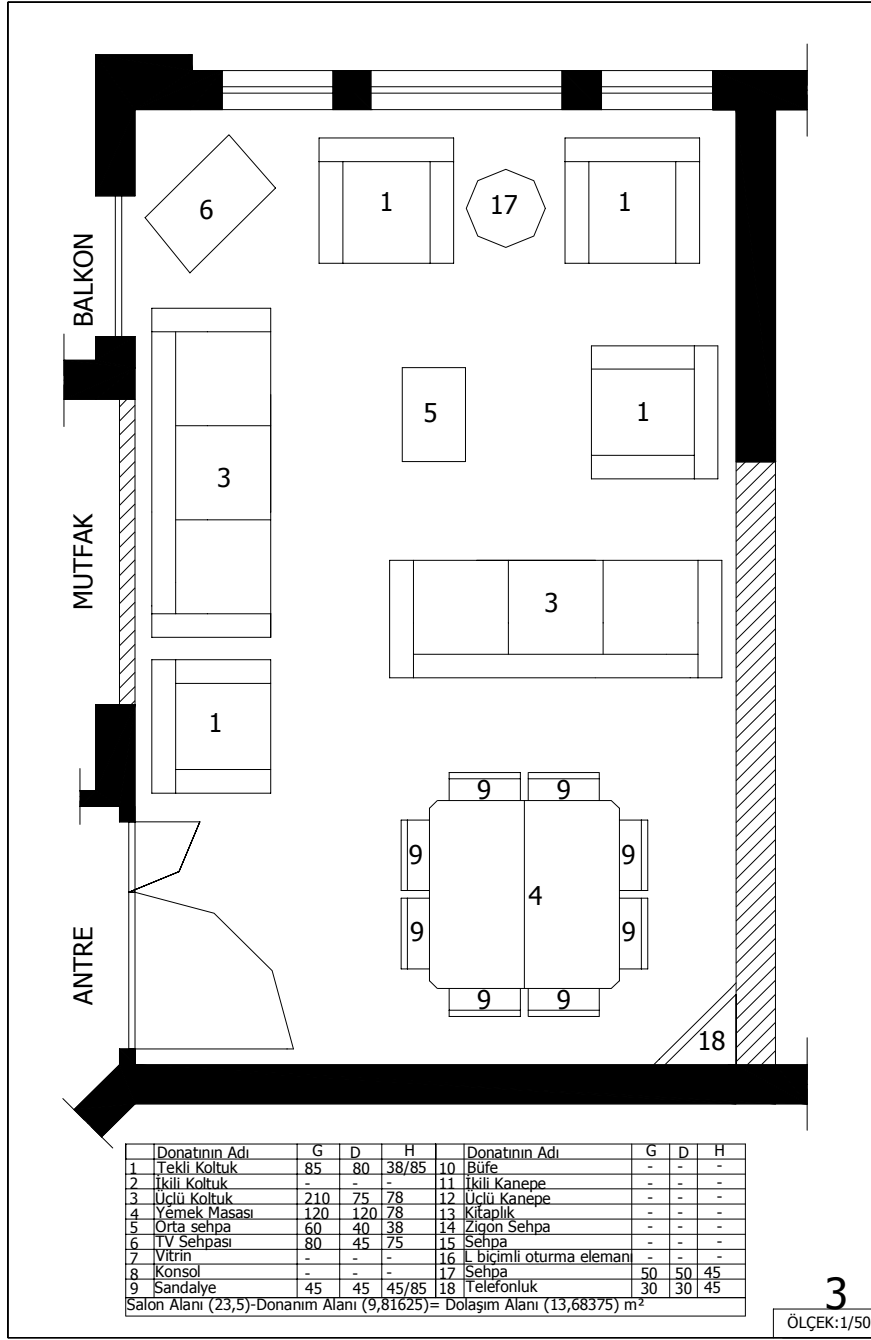

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

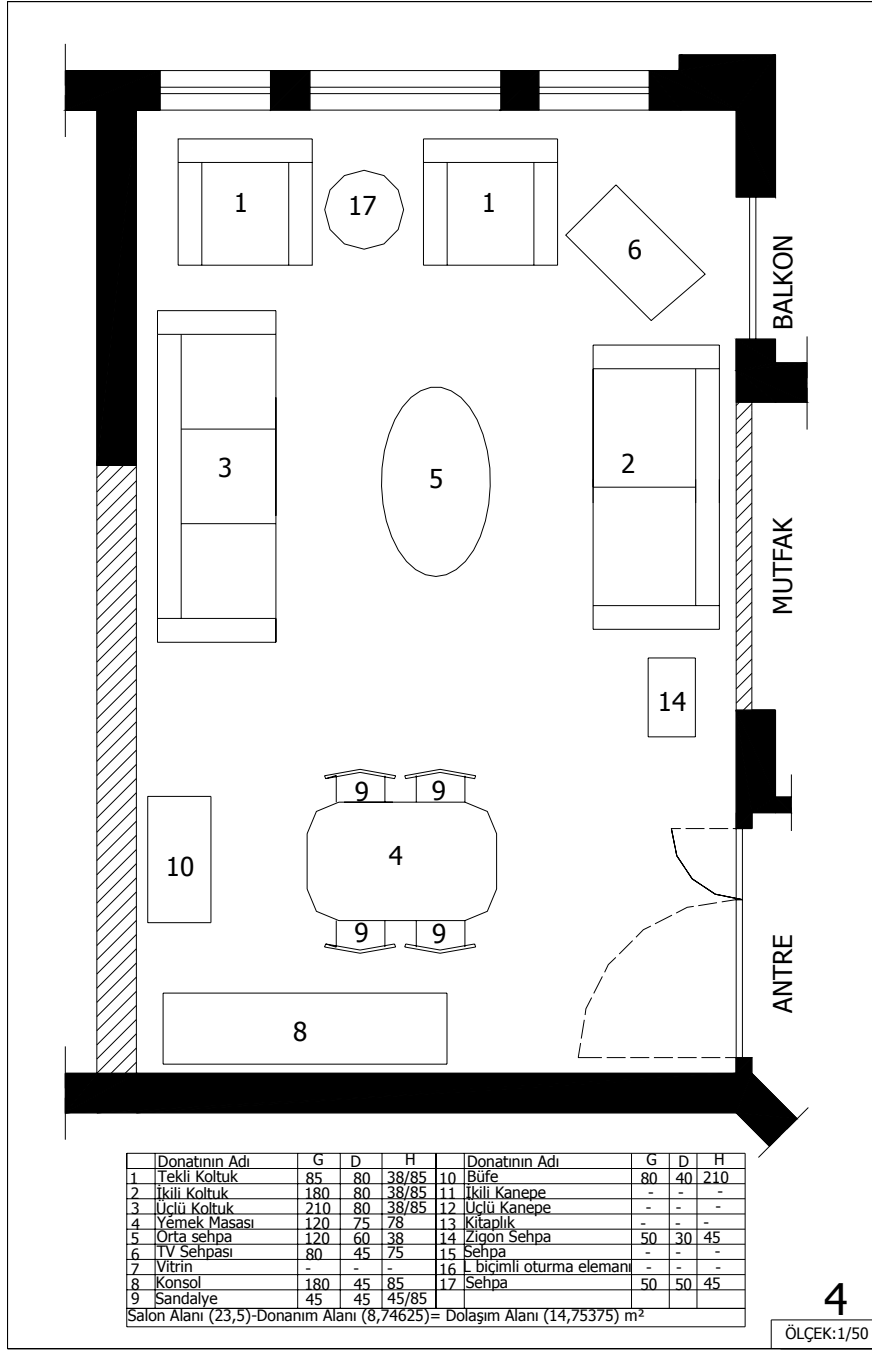
Şekil 3.10. 3+1 konuta ait 2 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

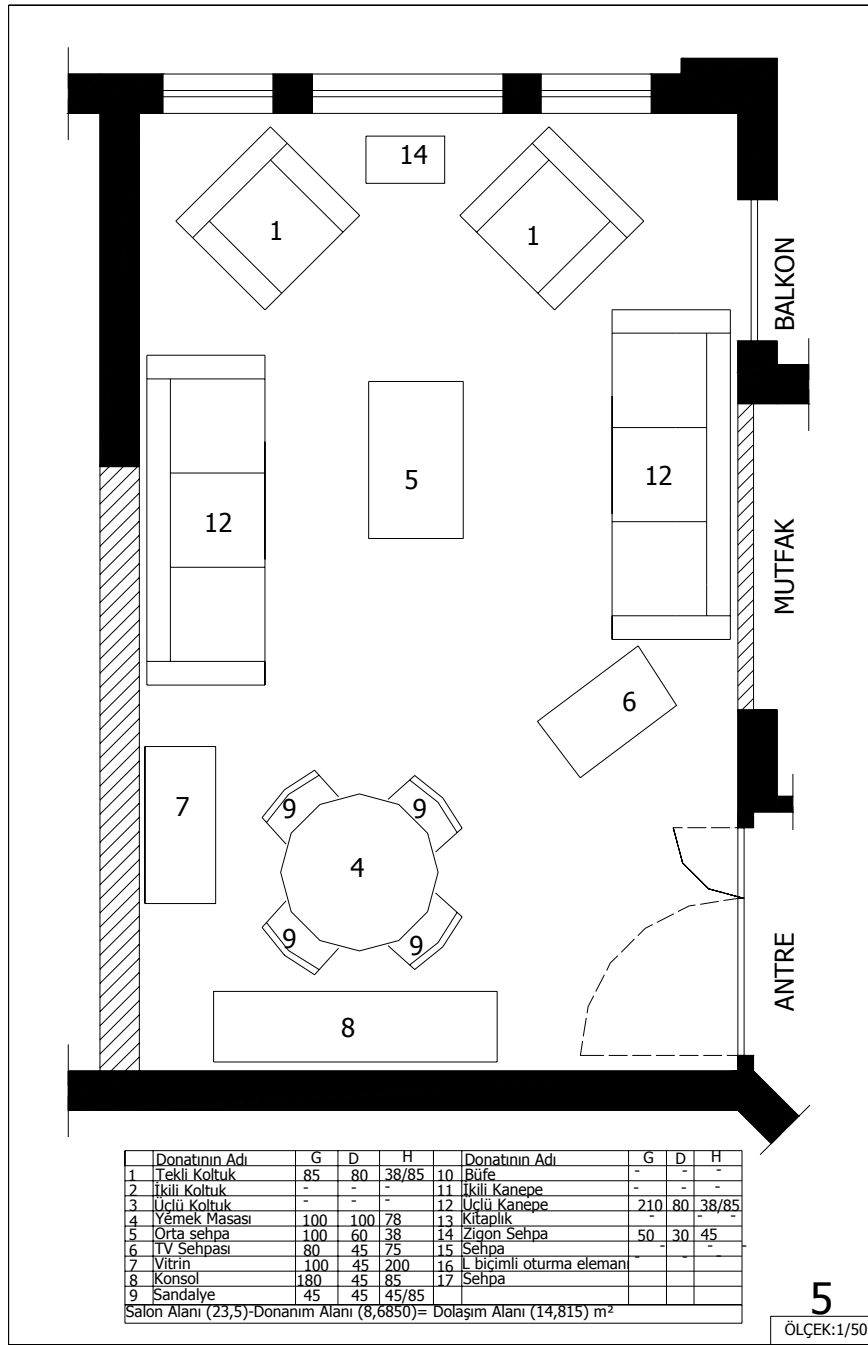
Şekil 3.11. 3+1 konuta ait 3 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

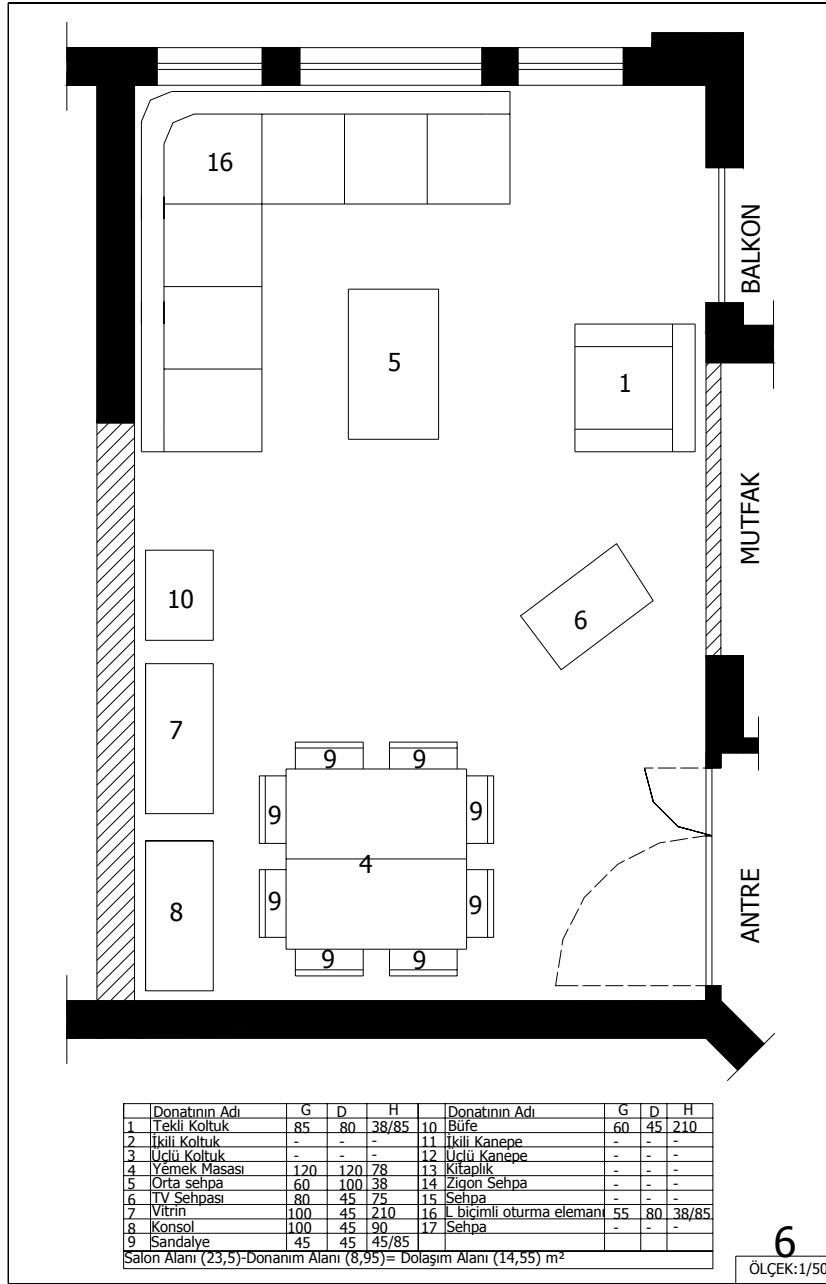
Şekil 3.12. 3+1 konuta ait 4 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

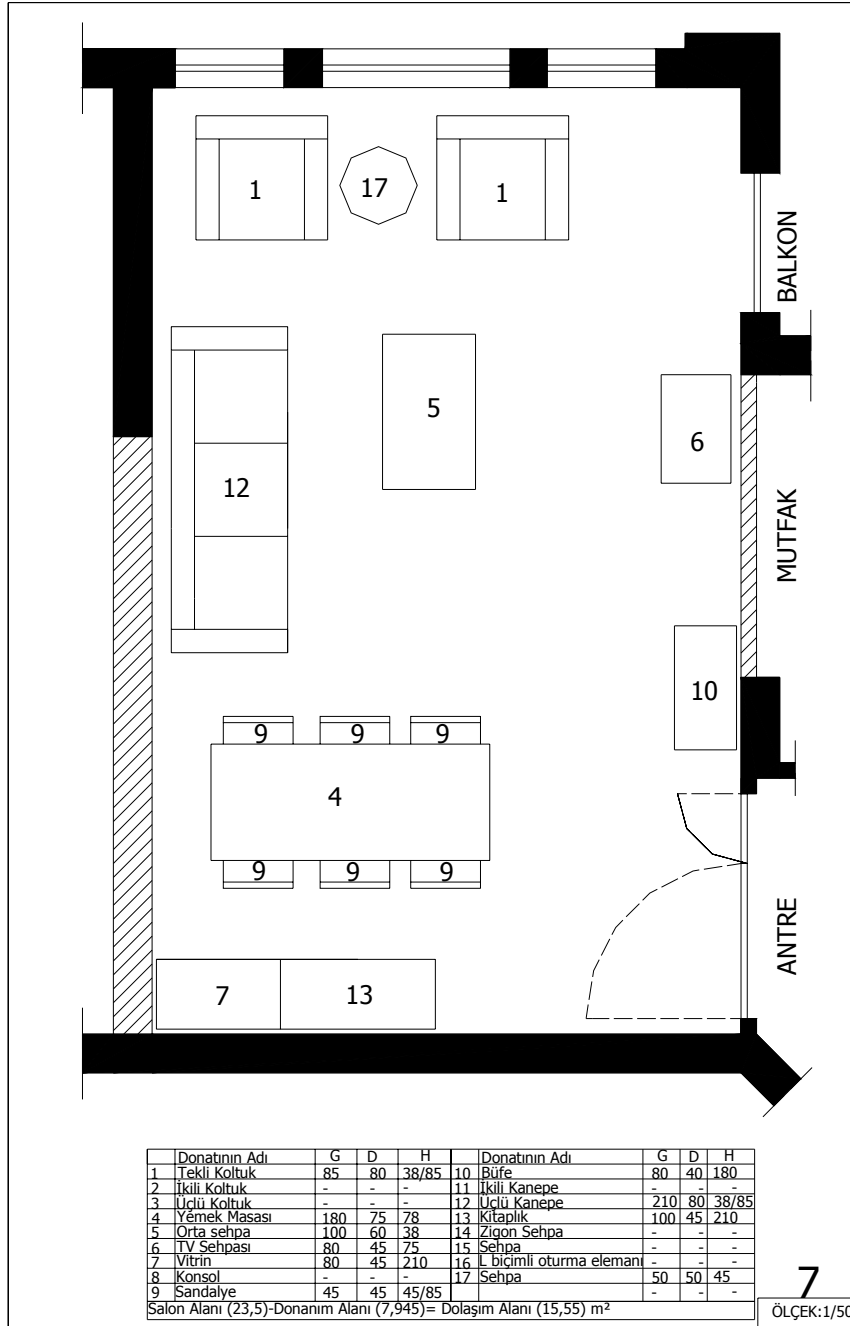
Şekil 3.13. 3+1 konuta ait 5 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

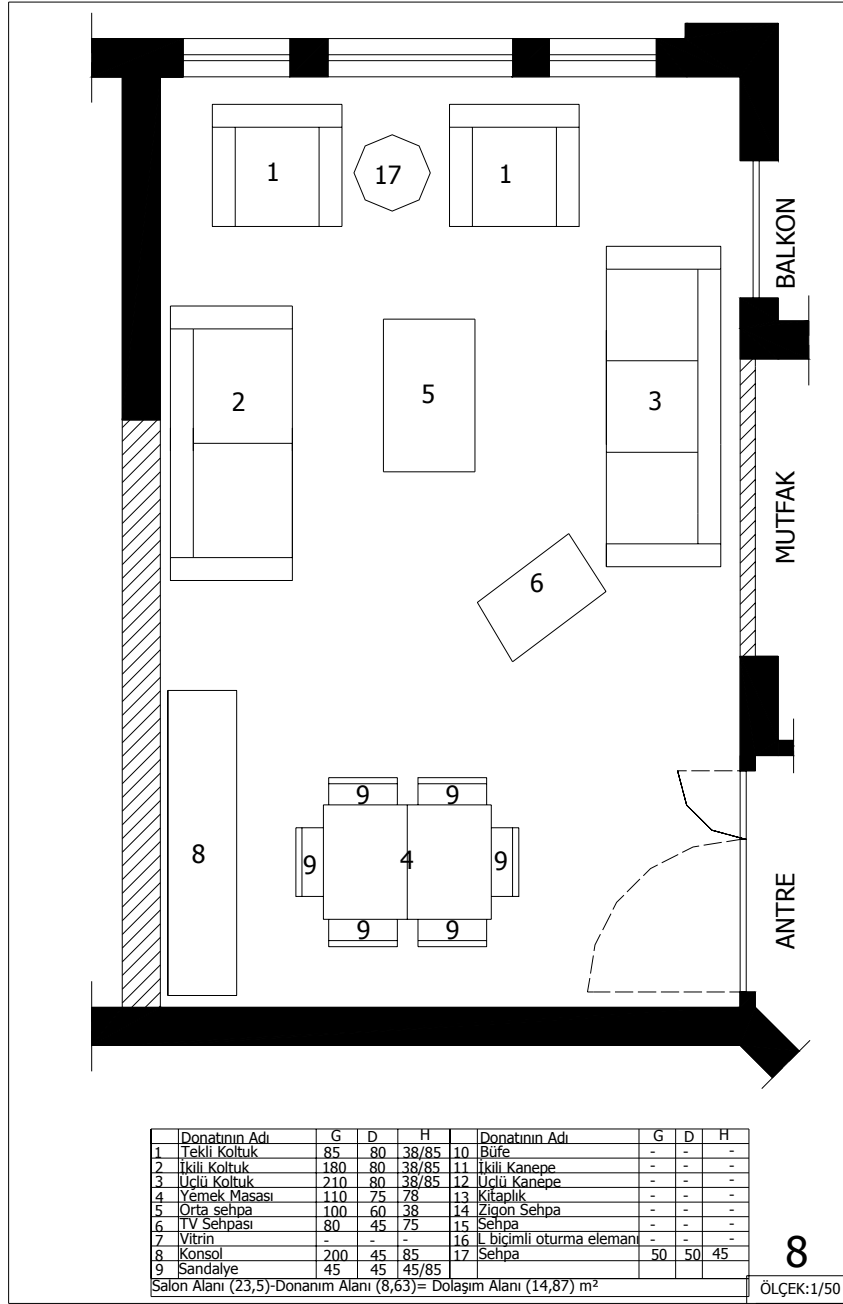
Şekil 3.14. 3+1 konuta ait 6 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

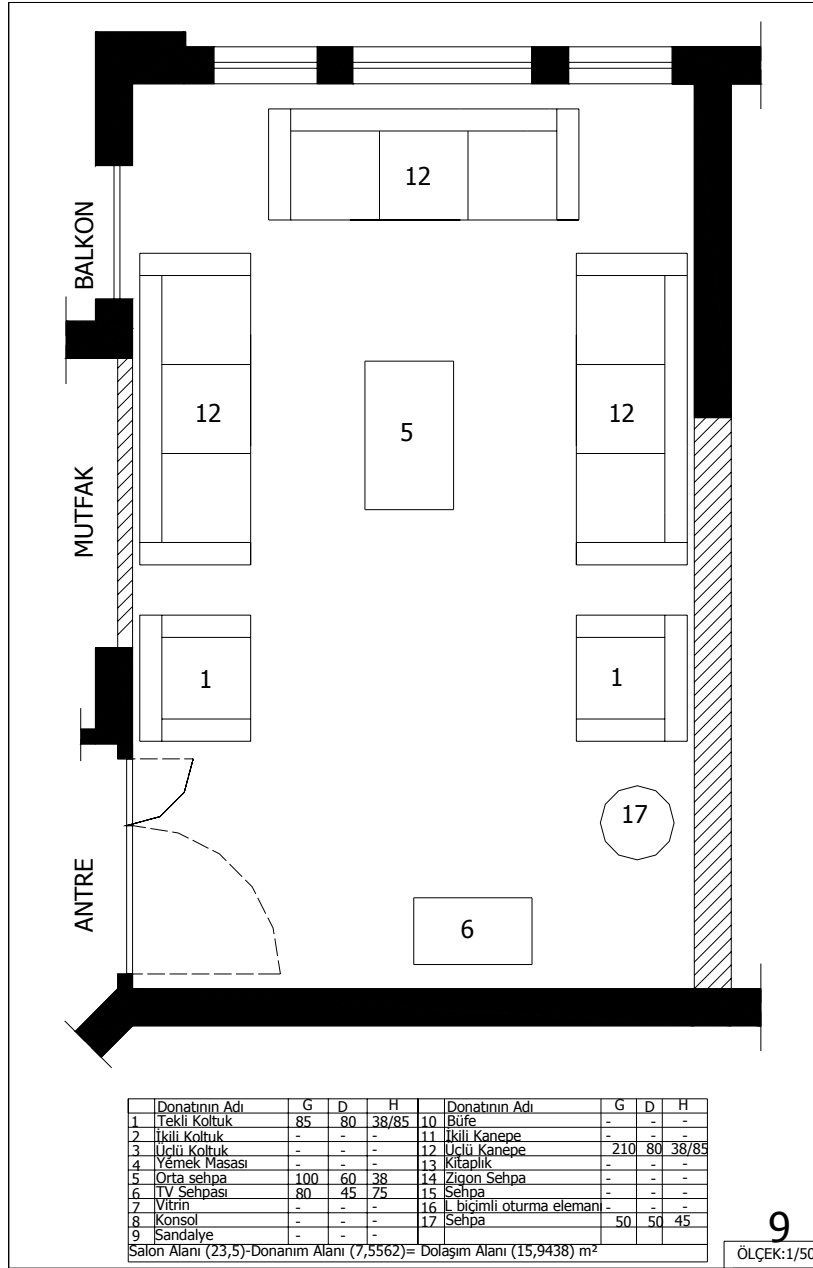
Şekil 3.15. 3+1 konuta ait 7 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

Şekil 3.16. 3+1 konuta ait 8 numaralı salon tefriş planı

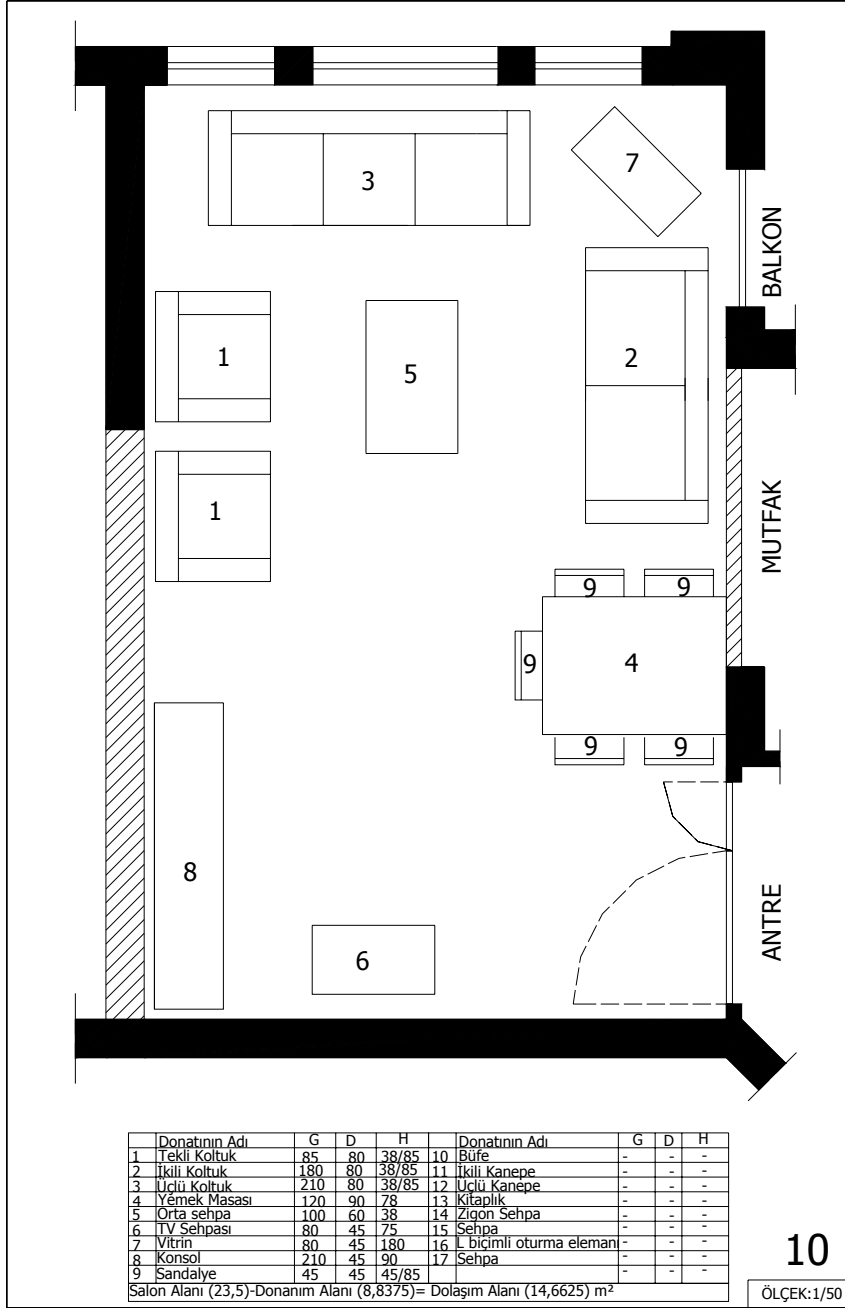
EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

Şekil 3.17. 3+1 konuta ait 9 numaralı salon tefriş planı

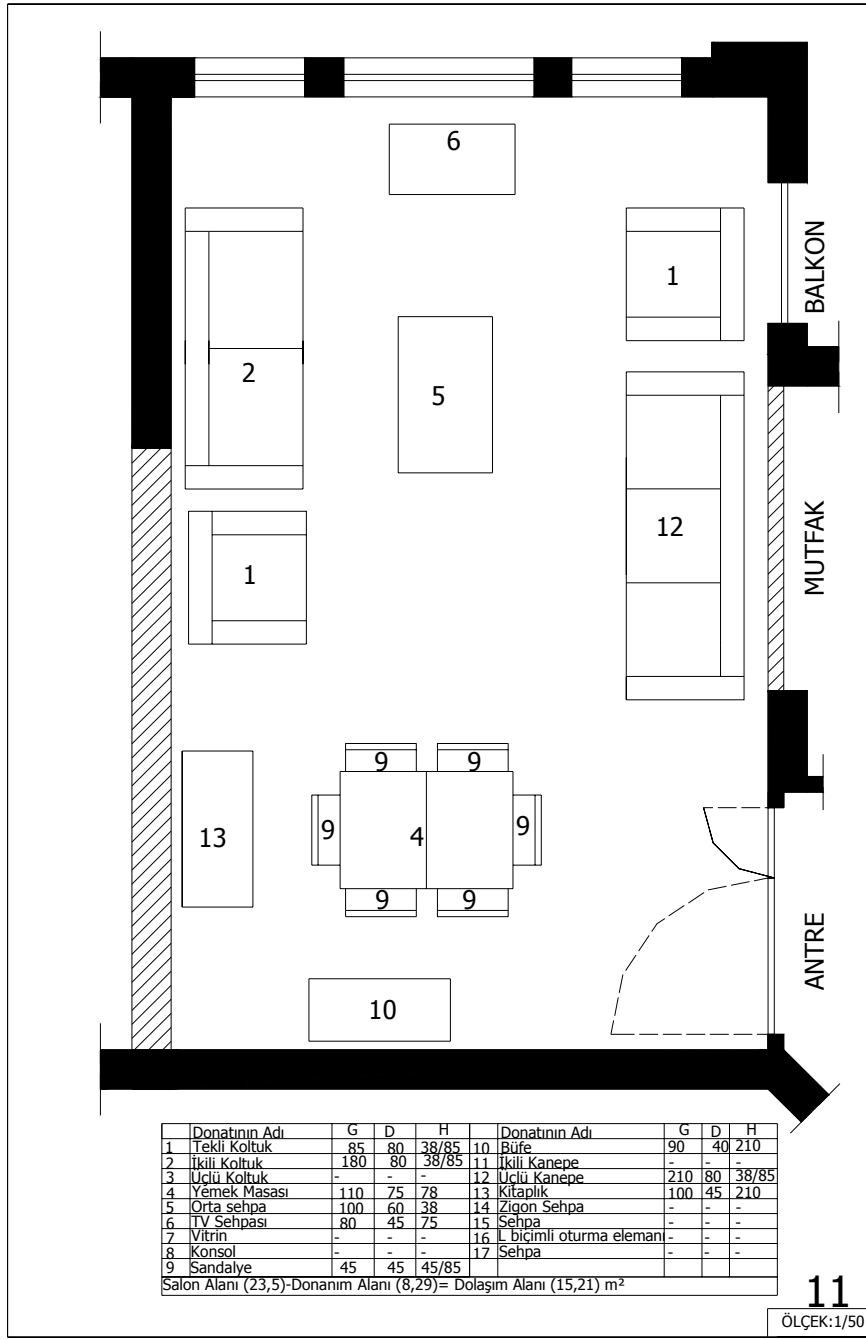

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

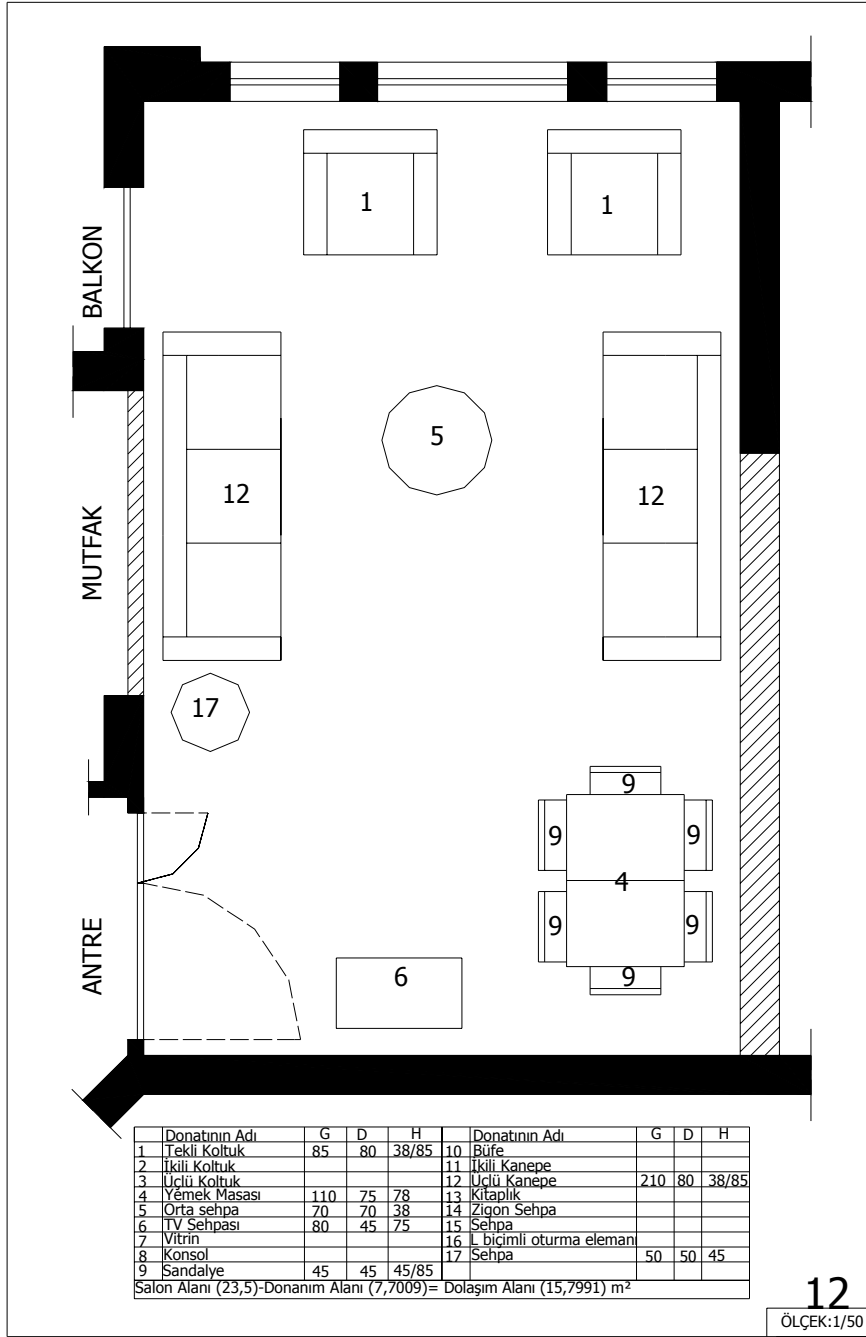
Şekil 3.18. 3+1 konuta ait 10 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

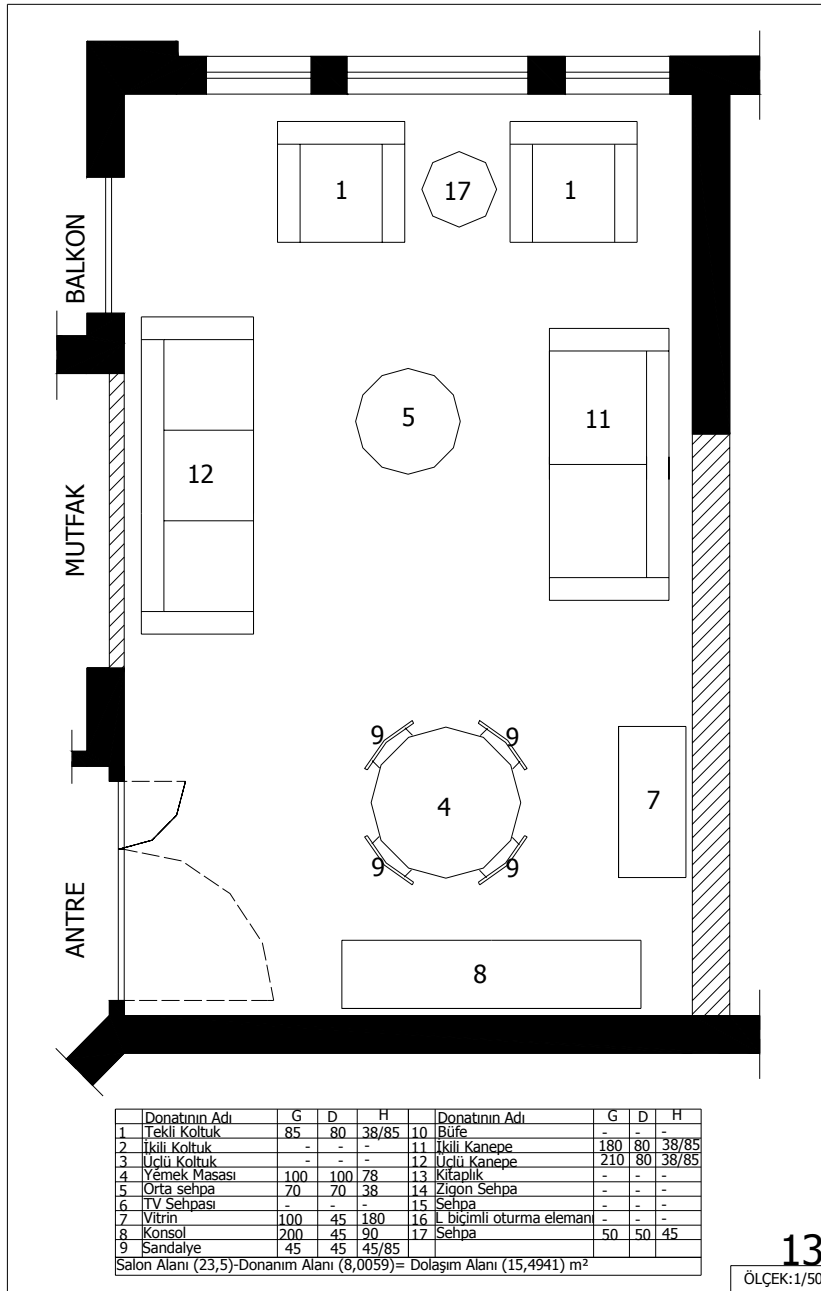
Şekil 3.19. 3+1 konuta ait 11 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

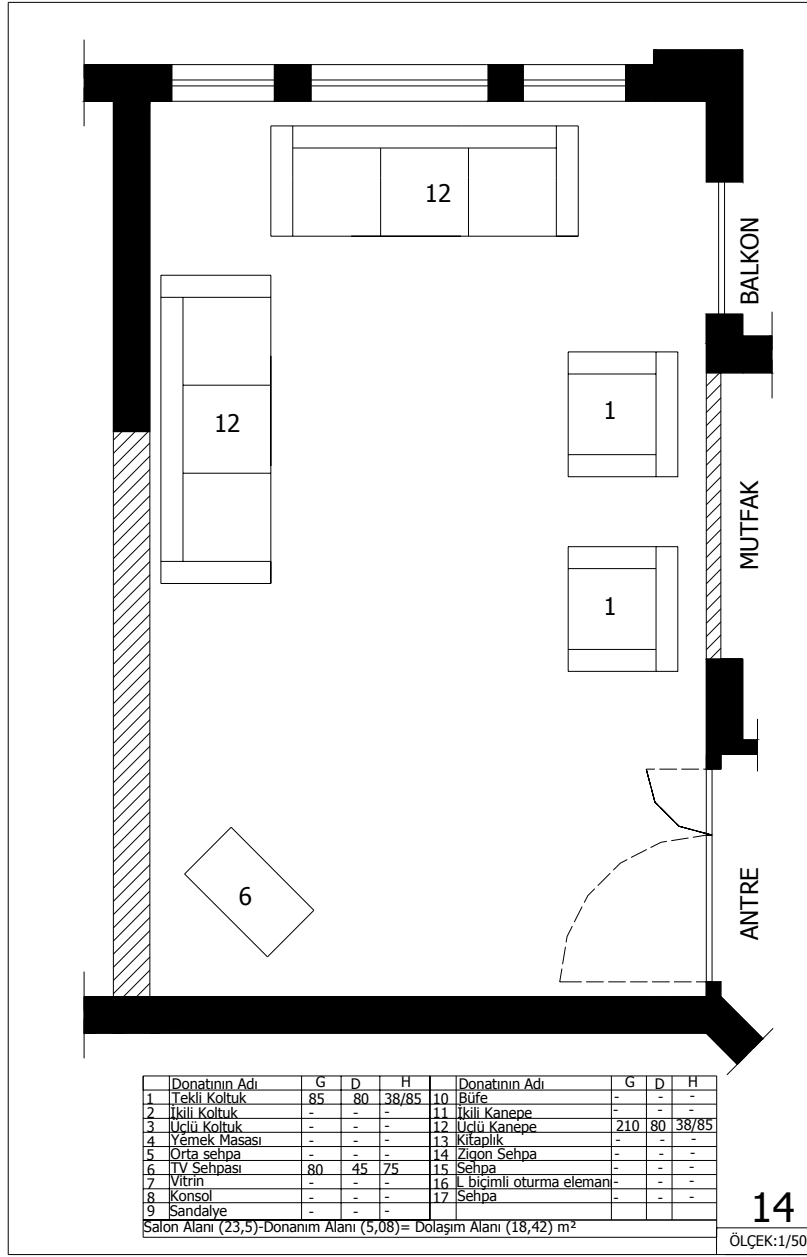
Şekil 3.20. 3+1 konuta ait 12 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

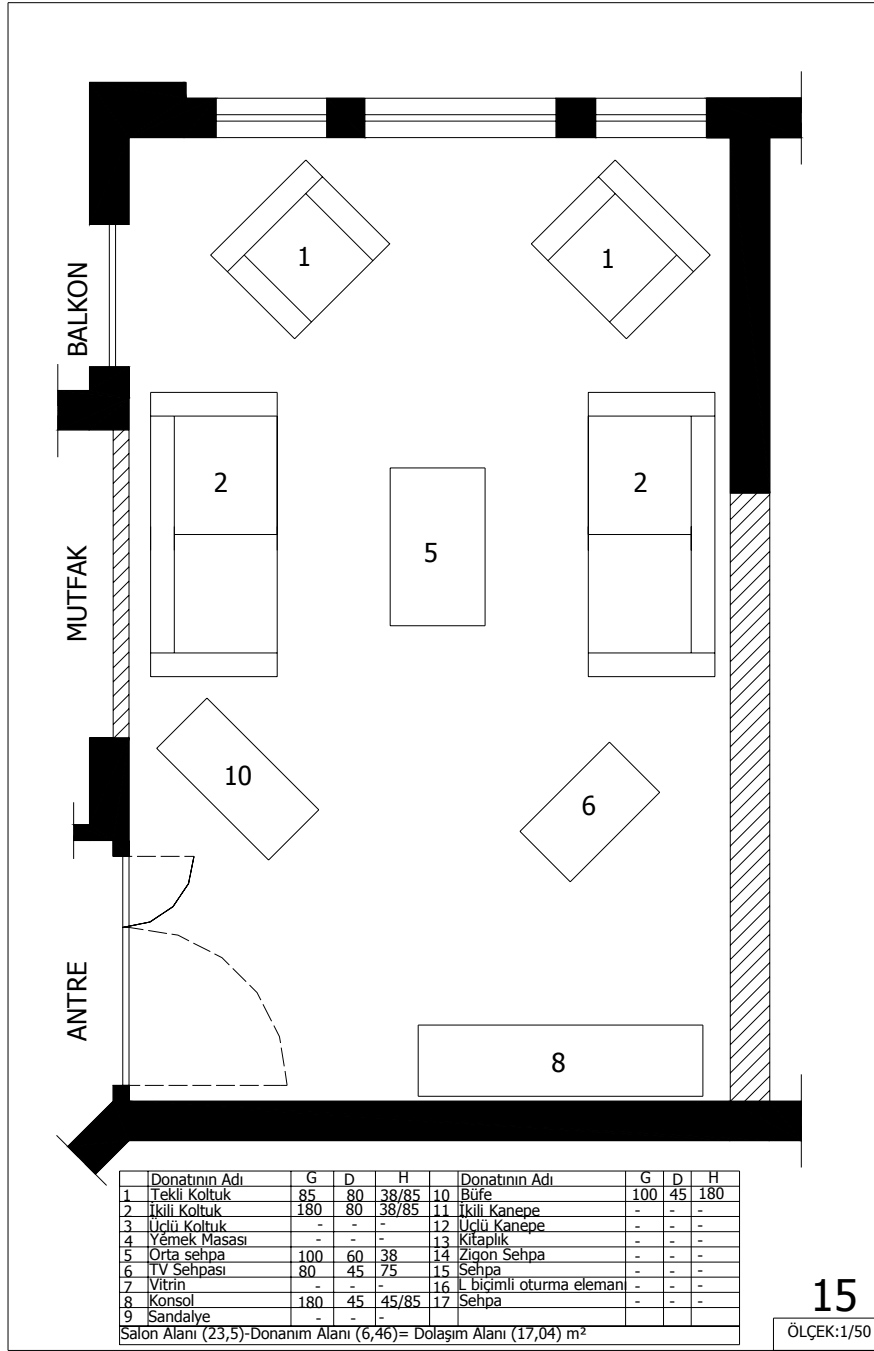
Şekil 3.21. 3+1 konuta ait 13 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

Şekil 3.22. 3+1 konuta ait 14 numaralı salon tefriş planı

EK-3 (Devam) Salon yerleşim planları

Şekil 3.23. 3+1 konuta ait 15 numaralı salon tefriş planı

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : UZUN, Oğuzhan
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 29.01.1980 ANKARA
Medeni hali : Bekar
Telefon : 0 (536) 202 39 14
Faks : -
e-mail : oguzhanuzun19@mynet.com.tr

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Lisans	Gazi Üniversitesi/ Mobilya ve Dekorasyon Eğt. Böl.	2002

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Satranç, futbol, eskrim, tenis.